

*Tahdomme tuottaa
tuoretta, terveellistä ja elämämyönteistä aisti-iloa
kaikille ihmisille
erilaisiin tilanteisiin.*

Sisällysluettelo

Tietoja osakkeenomistajille.....	2
Konsernin avainluvut.....	3
Lännen Tehtaat lyhyesti.....	4
Missio, visio, tavoitteet ja arvot.....	5
Toimitusjohtajan katsaus.....	6
Henkilöstö.....	9
Laatu.....	11
Ympäristö.....	12
Avainluvut liiketoiminnoittain.....	14
Apetit tuotemerkki.....	16
Pakasteliiketoiminta.....	19
Kalaliiketoiminta.....	23
Kasviöljyliiketoiminta.....	29
Viljakauppa.....	32
Hallituksen toimintakertomus 2007.....	36
Konsernitilinpäätös liitetietoineen.....	43
Emoyhtiön tilinpäätös liitetietoineen.....	72
Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat.....	81
Hallituksen voitonjakoehdotus.....	83
Tilintarkastuskertomus.....	84
Hallintoneuvoston lausunto.....	85
Hallinnointiperiaatteet.....	86
Hallinnointi 31.12.2007.....	90
Kooste vuoden 2007 pörssitiedotteista.....	91
Hallintoneuvosto.....	92
Tilintarkastajat.....	92
Hallitus.....	93
Toimitusjohtaja ja johdon edustajat.....	94
Yhteystiedot.....	96

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Lännen Tehtaat Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 2.4.2008 klo 14.00 Lännen Tehtaat Oyj:n henkilöstöravintola Myllynkivessä Säkylässä.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka 20.3.2008 on merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, on ilmoitettava yhtiölle viimeistään maanantaina 31.3.2008 klo 16.00 mennessä joko kirjallisesti osoitteeseen Lännen Tehtaat Oyj, PL 100, 27801 Säkylä, faksilla numeroon 010 402 4022, puhelimitse numeroon 010 402 4121/Aila Koivuniemi tai sähköpostilla osoitteeseen aila.koivuniemi@lannen.fi.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2007 maksetaan osinkoa 0,85 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 7.4.2008 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 15.4.2008.

Taloudellinen tiedottaminen vuonna 2008

Lännen Tehtaat Oyj julkaisee vuonna 2008 seuraavat taloudelliset katsaukset:

Tilinpäätöstiedote 2007	15.2.2008
Vuosikertomus 2007	viikolla 12, 2008
Osavuositarkastus 1.1. – 31.3.	8.5.2008
Osavuositarkastus 1.1. – 30.6.	12.8.2008
Osavuositarkastus 1.1. – 30.9.	4.11.2008

Kaikki taloudelliset katsaukset julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Painettu vuosikertomus postitetaan kaikille yli 100 osaketta omistaville osakkaalle. Vuosikertomus on luettavissa yhtiön internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/sijoittajatieto. Osavuositarkastukset julkaistaan pörssitiedotteina ja yhtiön internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/sijoittajatieto. Taloudellisia tiedotteita voi tilata osoitteesta Lännen Tehtaat Oyj, PL 100, 27801 Säkylä, puhelin 010 402 00, faksi 010 402 4022 tai sähköpostiosoitteesta arja.antikainen@lannen.fi. Yhtiön internet-sivujen kautta voi ilmoittautua postituslistalle.

Muutokset henkilötiedoissa

Osakkeenomistajia pyydetään ilmoittamaan henkilötiedoissa tapahtuneet muutokset siihen pankkiin, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili.

Konsernin avainluvut

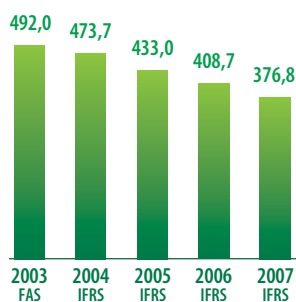

		2007	2006	Muutos-%
Liikevaihto ¹⁾	milj. euroa	309,6	244,5	26,6
Liiketulos ilman kertaeriä ¹⁾	milj. euroa	3,5	3,8	-7,9
Liiketulos ¹⁾	milj. euroa	3,2	5,3	-39,6
Tulos ennen veroja ¹⁾	milj. euroa	6,0	10,2	-41,2
Tilikauden tulos	milj. euroa	13,4	13,1	2,3
Sijoitetun pääoman tuotto	%	10,0	11,2	
Oman pääoman tuotto	%	10,8	10,5	
Omavaraisuusaste	%	62,1	50,3	
Nettovelkaantumisaste	%	16,0	40,7	
Investoinnit ¹⁾	milj.euroa	6,9	1,9	
Henkilöstö, keskimäärin ¹⁾		725	662	9,5
Oma pääoma/osake	EUR	20,36	19,06	6,8
Tulos/osake	EUR	2,13	2,10	1,4
Osinko/osake	EUR	²⁾ 0,85	0,84	1,2

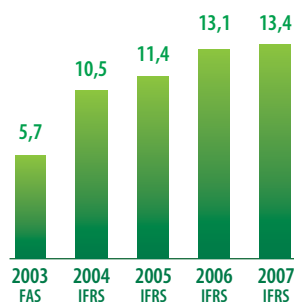
1) jatkuvat toiminnot

2) hallituksen ehdotus

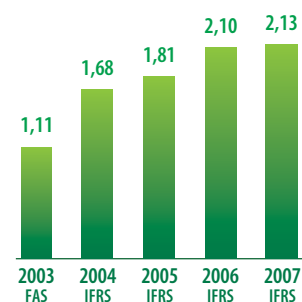
**Konsernin liikevaihto,
kaikki toiminnot
milj. euroa**

**Tilikauden tulos
milj. euroa**

**Tulos/osake
euroa**

Lännen Tehtaat

Lännen Tehtaat Oyj on Helsingin Pörssissä (OMX Nordic Exchange Helsinki) noteerattu elintarviketeollisuusyhtiö. Konsernin liiketoiminta-alueita ovat pakasteliiketoiminta, kalaliiketoiminta, kasviöljyliiketoiminta, viljakauppa ja muut toiminnot.

Apetit Pakaste Oy valmistaa Suomessa pakasteita, hilloja ja marmeladeja. Apetit Kala Oy valmistaa Suomessa kalajalosteita ja myy kalajalosteita ja muita tuotetuotteita Kalatori-palvelutiskeissä. Maritim Food AS tytäryhtiöineen valmistaa äyriäis- ja kalatuotteita Norjassa ja Ruotsissa. Yhtiön valmistamia äyriäistuotteita tuodaan myös Suomeen. Apetit Suomi Oy vastaa Apetit Pakasteen ja Apetit Kalan valmistamien tuotteiden kehittämisestä, markkinoinnista ja myynnistä. Kaupallisten palvelujen lisäksi Apetit Suomi tuottaa henkilö- ja tietohallinnon palveluja sekä ympäristö- ja taloushallinnon palveluja Lännen Tehtaat -konsernin yhtiöille. Mildola Oy tarjoaa asiakkailleen puhtaasti luonnollisella menetelmällä valmistettuja kasviöljyjä ja valkuisrehuja. Avena Nordic Grain Oy tytäryhtiöineen on kotimaiseen ja kansainväliseen vilja-, öljy- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-ainekauppaan erikoistunut yritys.

Lännen Tehtaat toimii pohjoisen Itämeren alueella.

LIIKETOIMINTA-ALUEET

TUOTTEET JA PALVELUT

Pakasteliiketoiminta

Apetit Pakaste Oy

Pakasteet, hillot ja marmeladit

Kalaliiketoiminta

Apetit Kala Oy
Maritim Food AS
Maritim Food Sweden AB
Sandanger AS, 51 %

Kalajalosteet ja konseptimyynti
Äyriäis- ja kalatuotteet
Äyriäistuotteet
Kalajalosteet

Kasviöljyliiketoiminta

Mildola Oy

Kasviöljyt ja valkuisrehut

Viljakauppaliiketoiminta

Avena Nordic Grain Oy
ZAO Avena St. Petersburg, Venäjä
UAB Avena Nordic Grain, Liettua

Vilja-, öljykasvi- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-aineiden kauppa
Vilja-, öljykasvi- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-aineiden kauppa
Vilja-, öljykasvi- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-aineiden kauppa

Muut toiminnot

Lännen Tehtaat Oyj

Konsernihallinto ja konsernirakenteen kehittäminen, osake- ja kiinteistöomistusten hallinnointi

Apetit Suomi Oy

Pakaste- ja kalaliiketoiminnan tuotekehitys, markkinointi ja myynti, konsernin henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut sekä ympäristö- ja taloushallinnon palvelut

Yhteisytykset ja osakkuusyhtiöt:

Ateriamestarit Oy, 50 %
Sucros Oy, 20 %
Suomen Rehu Oy, 49 %

Suurkeittiömyynti
Sokerin valmistus, markkinointi ja myynti
Rehujen kehitys, valmistus ja markkinointi

Säännöllisesti päivitettävä konsernirakennekaavio on nähtävillä yhtiömme internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/konserni kohdassa konsernirakenne.

Yrityksemme purjeet ja ankkurit

Missio

Lännen Tehtaat Oyj:n missio on tuottaa omistajilleen lisäarvoa pitkäjänteisesti. Toteutamme missiomme kannattavan organisen ja ulkoisen kasvun avulla.

Visio

Lännen Tehtaat on yksi johtavista suomalaisista elintarvikeyhtiöistä, joka toimii pohjoisen Itämeren alueella.

Tavoitteet

- konsernin liikevaihdon kaksinkertaistaminen kolmen vuoden jaksolla
- liikevoitto vähintään 5 % liikevaihdosta
- omavaraisuusaste vähintään 40 %
- oman pääoman tuotto (ROE) vähintään 12 %

Arvot

Asiakaskeskeisyys

Tunnistamme kuluttajien ja asiakkaiden tarpeet ja tyydytämme ne odotukset ylittävillä tuotteilla ja palveluilla. Yhteistyömme ansiosta asiakkaamme menestyvät yhdessä kanssamme.

Uudistuminen

Etsimme uusia ratkaisuja ja olemme päättäväisiä ja nopeita muutosten toteuttajia. Uudistamalla kehitämme toimintaamme ja parannamme tuloksiamme.

Varmistamme osaamisen jatkuvan kehittymisen luomalla oppimiseen kannustavan ilmapiirin ja oppimismahdollisuudet. Innostamme toisiamme kehittymään ihmisinä ja työssämme.

Uudistamme tuotteitamme ja palveluitamme ennakoivasti vastaamaan kuluttajien ja asiakkaiden muuttuvia tarpeita. Olemme aktiivinen toimintaympäristön uudistaja.

Vastuullisuus

Toimimme vastuullisesti läpi koko toimintaketjun ja huomioimme kuluttajien, asiakkaiden, henkilöstön, omistajien, yhteiskunnan sekä ympäristön tarpeet ja odotukset.

Kannamme henkilökohtaisen vastuun työyhteisössämme.

Meidän vastuullamme on vahvistaa kannattavuutta ja tuottaa hyvää tuottoa yhtiöömme sijoitetulle pääomalle pitkäjänteisesti.

Suurten ratkaisujen vuosi

“ Olemme elintarvikeyhtiö, jolla on uskottava rooli, vahva rahoitusasema sekä päättäväinen ja innovatiivinen asenne elintarviketoimialan yritysjärjestelyissä.”

Lännen Tehtaat Oyj otti vuoden 2007 aikana määrätietoista ja pitkiä askeleita kohti visiotaan olla yksi johtavista suomalaisista elintarvike-yhtiöistä, joka toimii pohjoisen Itämeren alueella.

Vision toteuttamisen yksi elementti oli valittuun strategiaan sopimattoman rehuliiketoiminnan myyminen. Edellisvuoden aikana aloitettu Suomen Rehu Oy:n myyntiprosessi johti tammikuussa osakekauppasopimuksen allekirjoittamiseen Hankkija-Maatalous Oy:n kanssa. Sopimuksen perusteella Hankkija-Maatalous osti 51 %:n osake-enemmistön Suomen Rehu -konsernista. Lisäksi sopimuksessa määriteltiin Lännen Tehtaat Oyj:lle optio halutessaan valitsemaan ajankohtana kaupan toteuttamisen jälkeen myydä loput 49 % Suomen Rehu Oy:n osakkeista Hankkija-Maataloudelle. Vastavasti Hankkija-Maataloudelle määriteltiin optio halutessaan valitsemaan ajankohtana 15 kuukautta kaupan toteuttamisen jälkeen (6.9.2008 alkaen) ostaa loput 49 % osakkeista. Suomen Rehu Oy:stä tuli 6.6.2007 alkaen 49 %:n omistusosuudella Lännen Tehtaiden osakkuusyhtiö, jossa osakkuus säilyy, kunnes toinen kaupan osapuolista hyödyntää osto-/myyntioptionsa.

Suomen Rehun osake-enemmistön myynti oli Lännen Tehtaille merkittävä askel kohti asemaa yhtenä johtavista suomalaisista elintarvike-yhtiöistä. Osakekauppaan liittyvä joustava osto-/myyntioptiojärjestelmä ja kaupan kaksivaiheisuus tehtiin lisäämään joustavuutta mahdollisten yritysostojen rahoitusjärjestelyissä. Suomen Rehu Oy:n

osakekauppa vahvisti Lännen Tehtaiden taloudellista liikkumavaraa ja paransi yhtiön elintarviketoimialan kehittämismahdollisuuksia joko yritysostojen tai muiden yritysjärjestelyjen kautta.

Samassa yhteydessä, kun Suomen Rehu Oy:n osakkeiden enemmistökauppa julkistettiin, ilmoitimme myös luopuvamme suunnitellusta bioetanoliinhankeesta. Perustelimme luopumista hankeesta sen sopimattomuudella Lännen Tehtaat Oyj:n valitsemaan strategiaan. Jätimme kuitenkin auki mahdollisuuden osallistua Säskylään sijoitettavaan bioetanolin tuotantolaitokseen vähemmistöosakkaana. Vuoden aikana viljaraaka-aineiden hintojen nousua voimakkaasti kävi kuitenkin selväksi, ettei kannattavalle viljapohjaisen bioetanolin tuotannolle ollut edellytyksiä.

Pian tämän jälkeen helmikuussa ostimme norjalaisen kalajalosteiden valmistajan Maritim Food AS:n. Kauppaan kuului Maritim Food AS ja sen kokonaan omistamat ruotsalaiset tytäryhtiöt Maritim Food Sweden AB ja Maritim Food Sweden Egendom AB sekä Maritim Foodille kuuluva 47,5 %:n vähemmistöosuus norjalaisesta Sandanger AS:stä. Maritim Foodilla oli lisäksi Sandangerin osakkeita koskeva osto-optio, joka toteuttamalla omistusosuus oli mahdollista nostaa loppukesästä 51 %:iin.

Maritim Food, joka on yksi johtavista kalajalosteiden valmistajista Norjassa, sopii hyvin Lännen Tehtaat Oyj:n kalaliiketoimintaan. Maritimin pääasiakkuus Norjassa on maan johtava päivittäistavara-

kaupan keskusliike ja Ruotsissa yhtiön pääasiallinen asiakaskunta koostuu HoReCa-sektorin asiakkaista. Yhtiön päätuoteryhmät ovat äyriäistuotteet, kalajalosteet, savustetut ja marinoidut kalat sekä kastikkeet. Yhtiöllä on kaksi tehdasta Fredrikstadissa, Norjassa ja yksi Munkedalissa, Ruotsissa. Kalajalosteisiin, valmisaterioihin ja kalasäilykkeisiin keskittyvällä Sandanger AS:llä on tuotantolaitos Gjerdsvikassa, Norjassa. Maritim Foodin osto oli johdonmukainen toimenpide yhtiömme aseman vahvistamisessa pohjoisen Itämeren alueen kalaliiketoiminnassa.

Suomen Rehu Oy:n osake-enemmistön myynnin ja Maritim Food AS:n osakekannan oston jälkeen Lännen Tehtaat Oy:n rakenne oli muuttunut voimakkaasti elintarviketehdasteiseksi. Uuden rakenteen myötä päätimme uudistaa talousraportointimme segmenttijakoa. Raportoinnin keskeisenä tavoitteena on antaa tarkka ja avoin kuva liiketoiminnan tilasta ja uusiksi raportoitaviksi segmenteiksi päätimme ottaa vuoden 2007 alusta alkaen pakasteliiketoiminnan, kalaliiketoiminnan, kasviöljyliiketoiminnan, viljakaupan ja muut toiminnot.

Elokuussa Lännen Tehtaat Oy:n norjalainen tytäryhtiö Maritim Food AS käytti osakkuusyhtiö Sandanger AS:n osakkeita koskevan osto-option. Maritim Food AS osti optiosopimuksen mukaiset 3,5 % Sandanger AS:n osakkeista. Osakekauppa nosti Maritim Foodin Sandanger AS:n enemmistöomistajaksi omistusosuuden noustessa 51 %iin ja se antaa Lännen Tehtaat Oy:lle entistä paremmat edellytykset kehittää kalaliiketoimintaa ja sen tuotantorakennetta Norjassa.

Vuoden lopussa Lännen Tehtaat Oy:n toimitusjohtajan sijaiseksi nimitettiin talousjohtaja Eero Kinnunen. Tämä hyvään hallintotapaan liittyvä nimitys korostaa myös talousjohtajan keskeistä roolia konsernin organisaation ja ulkoisen kasvun toteuttamisessa. Yhtiön hallitus päättää erikseen tarvittaessa sijaissuorajaksista.

Vuoden loppua leimasivat kohonneisiin raaka-aineiden, energian ja pakkausmateriaalien hintoihin ja työvoimakustannuksiin liittyvät elintarviketeollisuuden kustannuspaineet. Julkisuudessa käyty vilkkait keskustelut ja voimakkaat kannanotot ennakoivat nousevia elintarvikkeiden hintoja. Hämmästyttävän alhaiselle tasolle tasaantunut suomalaisen elintarviketeollisuuden keskimääräinen kannattavuus edellyttää nopeaa reagointia kustannusten kasvuun.

Lännen Tehtaat Oy:n visio on olla yksi johtavista suomalaisista elintarvikeyhtiöistä, joka toimii pohjoisen Itämeren alueella. Loppuun saatettujen yrityskauppojen lisäksi on vuoden 2007 aikana tehty lukuisia muita yrityskauppoihin ja rakennejärjestelyihin liittyneitä selvityksiä. Osa näistä selvityksistä on vielä kesken ja osa on päätynyt ilman, että osapuolet ovat löytäneet yhteistä ratkaisua. Kuluneen vuoden aikana yrityskauppamarkkinoilla vallitsi myyjälle otollinen aktiivinen markkinatilanne, mikä näkyi korkeina myyntihintoina. Loppuvuoden aikana yrityskauppamarkkinat alkoivat rauhoittua, mikä enteilee ostavalle osapuolelle parempaa neuvotteluasemaa jatkossa.

Pakasteliiketoiminta

Pakasteliiketoiminnan kannattavuus kehittyi vuoden aikana myönteisesti. Määrätietoinen tuottavuuden ja kustannustehokkuuden kehittäminen johtivat hyviin tuloksiin. Samanaikaisesti hyvä pääoman

hallinta ja toiminnan kehittämishankkeiden hyvä johtaminen johtivat tulostavoitteiden ylittymiseen.

Kalaliiketoiminta

Kalaliiketoimintaa leimasivat Suomessa useat kertaluonteiset häiriöt.

Yksi kevään työehtosopimusneuvotteluiden myötä elintarviketeollisuudessa esiintyneistä lakonuhkista kohdistui Apetit Kala Oy:n toimintaan pääasiaisen alla. Varautuminen tähän, sittemmin peruuntuneeseen lakonuhkaan, aiheutti maaliskuussa Apetit Kalalle ylimääräisiä kertaluonteisia kustannuksia. Kevään lakonuhkan jäätyä historiaan Kuopion tuotantolaitoksella tapahtui hankalia laiterikkoja, jotka aiheuttivat tuotantohäiriöitä ja kertaluonteisia kustannuksia.

Kannattavan kalaliiketoiminnan yksi perusta on korkea työn ja raaka-aineen tuottavuus. Loppukevään aikana toteutimme Apetit Kala Oy:n Kustavin tuotantolaitoksen toiminnan siirtämisen Kuopion laitokseen. Kesällä tehtiin päätös myös Keravan tuotanto- ja logistiikkalaitoksen tuotantotoiminnan siirtämisestä Kuopioon. Siirto toteutettiin syksyllä. Tuotannon keskittämisellä tavoitellaan merkittävää tuottavuuden ja kustannustehokkuuden parantamista. Kustavin ja Keravan laitosten tuotannon siirroista aiheutuneet kustannukset kirjattiin normaaleiksi liiketoiminnan kuluiksi.

Loppukesällä Apetit Kala Oy:ssä tehtiin organisaatiomuutos, jonka tarkoituksena oli vahvistaa osaamista ostamisessa, toiminnan tuottavuuden kehittämisessä ja toimialan parhaan toimitusvarmuuden kehittämisessä. Yhtiön uudeksi toimitusjohtajaksi nimitettiin elokuun alusta alkaen diplomi-insinööri Ari Laarne, jonka vastuulla on erityisesti yhtiön ydinprosessien ja toiminnanohjauksen kehittäminen. Uudeksi tuotantojohtajaksi nimitettiin Heljä Mantere, joka vastaa tuotannon ja tuottavuuden kehittämisestä ja laadusta. Syksymmällä yhtiön uudeksi ostojohtajaksi nimitettiin Jarno Järvinen. Kaikilla uusilla johdon jäsenillä on erinomaista osaamista oman vastuualueensa kehittämiseksi.

Syksyn aikana kalaliiketoiminta Suomessa saatiin häiriöttömäksi. Myös toimitusvarmuus nousi kevään ja kesän jälkeen taas tavoitetasolle.

Maritim Food AS:n oston jälkeinen toiminnan integraatio ja synergioiden hyödyntäminen sujui suunnitelmien mukaan. Yhtiön myynti pääasiakkuudelle kasvoi sekä arvossa että volyymissä.

Kalaliiketoiminnan kannattavuus jäi Suomen toiminnoissa syntyneiden ongelmien johdosta merkittävästi tavoitellusta tasosta.

Kasviöljyliiketoiminta

Kasviöljyliiketoimintaa harjoittava Mildola Oy joutui kahden ennätysellisen hyvän tulosvuoden jälkeen vaikeaan markkinatilanteeseen maailmanmarkkinoilla noteerattavien raaka-aineiden ja tuotteiden hintojen suhteen. Raaka-aineiden hintojen nousu oli ennakoitua nopeampaa ja voimakkaampaa eikä myyntihintoja saatu korotettua vastaavalla tavalla. Hinnoitteluun liittyvät korjaavat toimenpiteet alkoivat vaikuttaa viimeisen vuosineljänneksen lopussa.

Kasviöljyliiketoiminnan kannattavuus laski odotetusti, mutta jäi myös alle tavoitetasoon.

Viljakauppa

Viljakauppaan keskittynyt Avena Nordic Grain Oy menestyi erinomaisesti. Nopeasti ja vaikeasti ennakoitavasti kohonneet viljojen ja öljykasvien hinnat aiheuttivat erityisesti vuoden loppupuoliskolla hermostuneen markkinatilanteen. Avena Nordic Grain onnistui vuoden aikana kasvattamaan merkittävästi liikevaihtoaan sekä kasvaneiden volyymien että korkeampien hintojen ansiosta.

Hyvin valitun ja toteutetun kaupallisen taktiikan ansiosta myös yhtiön kannattavuus ylitti tavoitteet.

Muut toiminnot

Apetit Suomi Oy:n yhteiset kaupalliset, tietohallinnon, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon ja ympäristöhallinnon resurssit tuottivat palveluita liiketoimintayksiköille suunnitellulla tehokkuudella. Lännen Tehtaat Oyj:n tuottamat liiketoimintayksiköitä palvelevat toiminnot tuotettiin myös suunnitellusti.

Muiden toimintojen kannattavuus oli suunniteltua parempi.

Sokeriliiketoiminta osakkuusyhtiö Sucros Oy:ssä

Helmikuun 2008 alussa teimme yhdessä Sucros Oy:n ja Danisco A/S:n kanssa merkittävän päätöksen juurikassokerituotannon jatkamisesta Sucros Oy:n Säskylän tehtaalla. Päätös oli mahdollista tehdä, kun riittävä määrä viljelijöitä oli ilmaissut halukkuutensa jatkaa sokerijuurikkaan viljelyä ja tarvittava määrä viljelysopimuksia oli tehty tammi-helmikuun aikana turvaamaan Säskylän sokeritehtaan tuotanto. Päätös merkitsee, että suomalaisille kuluttajille voidaan jatkossakin tarjota Suomessa viljellystä juurikkaasta valmistettua sokeria.

Lopuksi

Vaikka takanamme on merkittävien muutosten vuosi, ovat tulevat haasteemme ainakin yhtä suuria ja inspiroivia.

Nykyisten jatkuvien liiketoimintojen kannattava kasvattaminen on joka vuosi yhtä haasteellista. Tulevan vuoden painopisteenä on tervehdyttää heikentyneestä kannattavuudesta kärsineet liiketoiminnot, erityisesti kalaliiketoiminta.

Lännen Tehtaat Oyj pyrkii johdonmukaisesti ja päättäväisesti kohti valitsemaansa visiota. Monet menossa olevat ja loppuun saatetut yritys- ja rakennejärjestelyhankkeet antavat meille hyvän osaamis- ja näkemyspohjan tuleville järjestelyille. Panostamme jatkossakin voimakkaasti näihin hankkeisiin ja varmistamme nopean ja kannattavan ulkoisen kasvun. Olemme elintarvikeyhtiö, jolla on uskottava rooli, vahva rahoitusasema sekä päättäväinen ja innovatiivinen asenne elintarviketoimialan yritysjärjestelyissä.

Kannattava orgaaninen ja ulkoinen kasvu ei toteudu ilman oikeita resursseja ja kumppaneita. Kiitän Lännen Tehtaat -konsernin kaikkia henkilöstön jäseniä hienosta osaamisesta ja sitoutumisesta työhönnne. Teidän ansiostanne yhtiömme on kehittynyt oikeaan suuntaan. Yhtiömme omistajia kiitän siitä vahvasta tuesta, jonka olette antaneet sekä toiminnan että rakenteen kehittämiseksi. Yhteistyökumppanit ovat ansainneet kiitoksen siitä panoksesta, jonka olette antaneet Lännen Tehtaat Oyj:n kehittämiseen. Lämpimät kiitokset ansaitsevat myös kuluttajat sekä asiakkaamme, jotka olette osoittaneet luottamusta tuotteitamme ja palveluitamme kohtaan. Tämä luottamus on se ainoa oikea perusta, jolle voimme tulevaisuutemme rakentaa.

Takanamme on voimakkaan kehityksen ja rakennemuutoksen vuosi. Edessämme on varmuudella uusia entistä suurempia ja innostavampia haasteita, joiden kimppuun on hyvä käydä yhdessä.

Matti Karppinen
toimitusjohtaja

Tuulee hyvästä suunnasta, kertoo henkilöstö

Lännen Tehtaiden henkilöstöpolitiikan tavoitteena on ylläpitää hyvää työmotivaatiota, kannustaa henkilöstöä itsensä kehittämiseen ja edistää työhyvinvointia.

Lännen Tehtaat -konsernin palveluksessa oli vuonna 2007 keskimäärin 849 henkilöä (vuonna 2006: 981 ja 2005: 1033 henkilöä). Vähennyksestä merkittävä osa johtuu Suomen Rehun myynnistä Hankkija-Maatalous Oy:lle. Norjasta ostettu Maritim Food kasvatti keskimääräistä henkilöstömäärää 89 henkilöllä. Palkkoja ja palkkioita maksettiin yhteensä 28,6 (32,3 ja 32,6) miljoonaa euroa.

Jatkuvien toimintojen henkilömäärä oli keskimäärin 725 (662). Palkkoja ja palkkioita jatkuvissa toiminnoissa työskenteleville maksettiin yhteensä 23,8 (20,6) miljoonaa euroa.

Henkilöstön kehittämisen painopisteenä oli edelleen johtamistaitojen ja ammatillisen osaamisen parantaminen. Johtamisen erikoisammattitutkinnon (JET) suorittamisesta annettiin kesäkuussa todistus 13 opiskelijalle. Seuraavan JET-ryhmän opiskelu etenee suunnitelmien mukaan ja todistukset jaetaan vuoden 2008 aikana.

Konsernin Suomen yksiköissä toteutettiin loppuvuonna ilmapiiritutkimus. Tulokset käsitellään yksiköittäin koko henkilöstön kanssa. Tulosten perusteella tehtävistä toimenpideohjelmista päätetään helmikuun 2008 loppuun mennessä. Tutkimuksen mukaan vahvuksina koettiin mm. oman työn mielekkyys ja valtuuksien riittäminen omien vastuualueiden hoitamiseen. Asiakkaiden tarpeista oltiin hyvin tietoisia ja päätöksentekotapa koettiin ripeäksi. Naisten ja miesten tasa-arvon arvioitiin toteutuvan hyvin. Omien tuotteiden ja palvelujen laatua sekä yhtiön mainetta työnantajana pidettiin hyvinä. Eniten kehittämistä vaativat alueet liittyivät esimiesten ajankäyttöön ja kokouskäytäntöjen parantamiseen riittävän tiedonkulun varmistamiseksi.

Pakaste- ja kalaliiketoiminnan esimiesten ja asiantuntijoiden yhteiset päällikköpäivät järjestettiin kaksi kertaa, touko- ja marraskuussa. Mukana oli yli 50 osanottajaa kummallakin kerralla. Päällikköpäivien tavoitteena on kehittää johtamisvalmiuksia sekä tukea ja

- Valtaa ja vastuuta sopivassa suhteessa
- Tasa-arvo toteutuu hyvin
- Työturvallisuuspalkinnosta innostava esimerkki
- ”Tuulta Purjeisiin” oli hyvä kokemus

valmentaa esimiehiä ymmärtämään liiketoiminnan kokonaisuutta ja yhdessä tekemisen tärkeyttä.

Ikääntyvien työntekijöiden fyysisen ja henkisen vireyden ylläpitoon ja kohottamiseen innostava, yhteensä kahdeksanpäiväinen ”Tuulta purjeisiin” -ohjelma toteutettiin kolmessa jaksossa. Osanottajia oli 19 eri puolilta konsernia hyvin erilaisista tehtävistä.

Merkkipäivien muistamiskäytäntöä uudistettiin vuoden alussa. Ensimmäinen Apetit Pakasteen, Apetit Suomen ja konsernihallinnon yhteinen uusimuotoinen palvelusvuosijuhla järjestettiin Turun Linnassa marraskuussa.

Apetit Pakasteen poissaolojen seurantamalli uudistettiin yhdessä henkilöstön edustajien kanssa. Tavoitteena on erityisesti pitkiltä sairauslomilta työhön paluun helpottaminen ja sairauslomien uusiutumisriskin pienentäminen. Henkilöstön koulutuksessa

Henkilöstö

on kiinnitetty huomiota omavalvontaan sisältyvien asioiden lisäksi työterveys- ja työturvallisuusasioihin.

Pudasjärven pizzatehdas voitti elintarvikealan valtakunnallisen työturvallisuuskilpailun pääpalkinnon. Kolmevuotisen kilpailun aikana tehtaan oma työturvallisuustaso parani merkittävästi ja menestys innosti muitakin yksiköitä työturvallisuusasioiden kehittämiseen.

Apetit Kalan johtoryhmässä sekä tuotanto- ja hankintaorganisaatioissa tehtiin henkilö- ja toimenkuvamuutoksia kesän ja syksyn aikana. Samassa yhteydessä myös keskeiset kokous- ja raportointikäytännöt uudistettiin. Muutoksilla selkeytettiin vastuita sekä tehostettiin tiedonkulkua läpi organisaation. Tehdyt muutokset vaikuttivat osaltaan yhtiön toimitusvarmuuden ja tuottavuuden parantumiseen.

Apetit Kalan tuotannolliset toiminnot keskitettiin suunnitellusti Kuopion tuotantolaitokselle. Valmistustoiminta Kustavissa päättyi vuoden toisella neljänneksellä. Keravan tuotanto- ja pakkaamotoiminnot siirrettiin Kuopioon elo-syyskuun aikana. Tuotannon siirtojen johdosta 15 henkilön työsuhteet päättyivät Kustavissa. Keravalla tehtiin sisäisiä siirtoja ja seitsemän henkilön työsuhteet päättyivät. Toimenpiteiden johdosta työn tuottavuus on merkittävästi parantunut. Myös ylittöiden määrää ja vuokratyövoiman käyttöä on pystytty vähentämään.

Konseptiliiketoiminnassa Kalatori-pisteiden lukumäärä vaihteli vuoden aikana ja oli keskimäärin 66. Verkostomuutosten johdosta Kalatorien keskimääräinen henkilömäärä väheni kolmella henkilöllä.

Maritim Foodin osalta pääpaino oli yhteyksien rakentamisessa Lännen Tehtaat -konserniin ja uusien toimintamallien sisäänajossa. Maritimien edustajat osallistuivat myös päällikköpäiville.

Mildolassa henkilöstön kehittämisen keskeiset toimenpiteet liittyivät uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon. Muita tärkeitä kehittämissasioita olivat kehityskeskustelujen käytön laajentaminen ja työyhteisön hyvinvoinnin kohentaminen. Nämä muutosohjelmat jatkuvat vuoden 2008 aikana.

Avena Nordic Grainin henkilöstölle järjestettiin asiakastyön kehittämiseen liittyvä modulipohjainen koulutuskokonaisuus sekä ajankohtaiskoulutusta.

Apetit Suomen kaupallisessa toiminnossa myynti organisoitiin uudelleen asiakkuuksien mukaisesti tuloksellisen yhteistyön ja asiakastyytyväisyyden parantamiseksi.

Näkymät vuodelle 2008

Strategiaprosessin aikana konsernin arvot määriteltiin uudelleen. Arvokeskustelut aloitettiin syksyn päällikköpäivillä. Jotta uudet arvot saadaan näkymään myös käytännön toiminnassa, koko henkilöstön kattava informaatio- ja keskustelutilaisuuksien kierros järjestetään kevään ja kesän aikana.

Ilmapiiritutkimuksen yksikkökohtaisten tulosten analysointia jatketaan yhdessä henkilöstön kanssa. Havaittujen kehittämiskohteiden korjaamiseksi tehdään toimintasuunnitelmat helmikuun loppuun mennessä. Johto seuraa suunnitelmien toteutumista säännöllisesti.

Valmistelut konsernin uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottamiseksi aloitettiin vuoden 2007 viimeisellä neljänneksellä. Se merkitsee erittäin monien henkilöiden kohdalla merkittävää työpanoksen suuntaamista laajojen toimintokokonaisuuksien kehittämistyöhön ja uusien toimintatapojen omaksumiseen.

Apetit Pakasteen Turun tehtaan tuotannon hallittua Säskylään siirtoa varten valmistellaan tukitoimia ja erityistä rekrytointikoulutus- ja perehdyttämisohjelmaa.

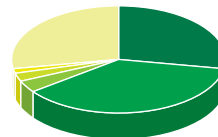
Apetit Kalassa erityishuomiota kiinnitetään johtamiseen, työturvallisuuteen sekä työssä jaksamiseen. Henkilöstön osaamista tullaan kasvattamaan sisäisillä koulutuksilla, joissa käydään läpi yrityksen toiminta kokonaisuutena ja sitä kautta luodaan valmiudet toiminnan jatkuvalle parantamiselle.

Laajempi henkilöstöraportti on luettavissa yhtiömme internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/henkilosto.

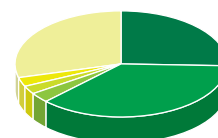
Konsernin henkilöstö liiketoiminoittain 31.12.2007

Pakasteliiketoiminta	279
Kalaliiketoiminta	579
Kasviöljyliiketoiminta	35
Viljakauppaliiketoiminta	29
Muut toiminnot	12
Lopetetut toiminnot	0
Yhteensä	934

Konsernin henkilöstö liiketoiminoittain 31.12.2006

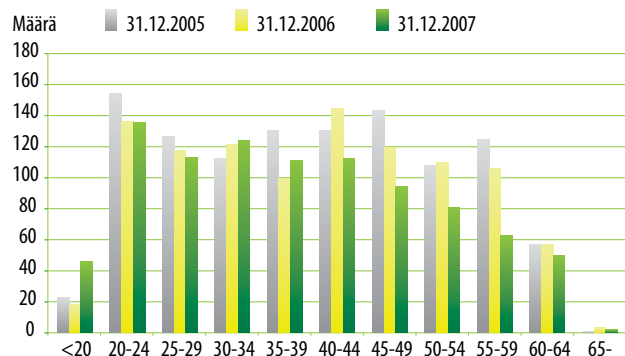
Pakasteliiketoiminta	269
Kalaliiketoiminta	402
Kasviöljyliiketoiminta	36
Viljakauppaliiketoiminta	26
Muut toiminnot	16
Lopetetut toiminnot	287
Yhteensä	1036

Konsernin henkilöstö liiketoiminoittain 31.12.2005

Pakasteliiketoiminta	286
Kalaliiketoiminta	410
Kasviöljyliiketoiminta	35
Viljakauppaliiketoiminta	27
Muut toiminnot	32
Lopetetut toiminnot	325
Yhteensä	1115

Konsernin henkilöstön ikäjakauma ikäryhmittäin

Miten mitata laatua, joka kulminoituu makuun?

Lännen Tehtaiden keskeisiä toimintaperiaatteita ovat tuotteiden korkea laatu, tinkimätön tuoteturvallisuus ja asiakastytyväisyyden varmistaminen.

Laatutavoitteiden saavuttaminen varmistetaan sertifioidulla toiminnanhallintajärjestelmällä, noudattamalla HACCP-järjestelmän periaatteita (Hazard Analysis and Critical Control Points, vaarojen arviointi ja kriittiset hallintapisteet) sekä jatkuvalla omavalvonnalla ja asiakastytyväisyyden mittauksilla. Toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella.

Apetit tuotemerkki

Apetit Suomi Oy:n kaupallinen toiminto vastaa Apetit tuotemerkillä myytävien tuotteiden kehittämisestä, markkinoinnista ja myynnistä. Apetit tarjoaa nautintoa ja hyvinvointia – tänään ja tulevaisuudessa. Brändin ydinlupaus ohjaa kaikkea toimintaa pakaste- ja kalaliiketoiminnassa raaka-aineiden hankinnasta valmiiseen tuotteeseen. Tavoitteena on varmistaa, että valmis tuote täyttää kuluttajan Apetit tuotemerkkiin kohdistamat odotukset.

Tuotekehitysprosessissa uudet konseptit ja tuotteet testataan ennen niiden markkinoille tuontia. Tuotteiden ja toiminnan jatkuvaksi kehittämiseksi kuluttajapalvelu seuraa asiakaspalautteiden määrää ja sisältöä tuoteryhmittäin ja tuotteittain. Asiakastytyväisyyttä mitataan osallistumalla päivittäistavarakaupan yhteisiin tutkimuksiin. Apetit tuotemerkin tunnettuutta ja mielikuvaa mitataan säännöllisesti.

Pakasteliiketoiminta

Apetin Pakaste Oy:ssä on tehty tuoteturvallisuuden varmistamiseksi elintarvikelainsäädännön edellyttämä HACCP-arviointi, joka kattaa koko ketjun raaka-aineiden viljelystä valmiisiin tuotteisiin. Järjestelmän avulla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan ennakoivasti elintarviketurvallisuuden kannalta merkittäviä vaaroja. Riskiarvioinnin perusteella on laadittu osastokohtaiset omavalvontasuunnitelmat. Laadunvalvonta varmistaa järjestelmän mukaisin testauksin tuotteiden sovitun laatutason.

Apetit Pakasteen toimintaohjeet on koostettu toiminnanhallintajärjestelmään, joka on sertifioitu standardin ISO 9001:2000 vaatimusten mukaan. Henkilöstön koulutuksessa on kiinnitetty huomiota omavalvontaan sisältyvien asioiden lisäksi työterveys- ja työturvallisuusasioihin.

Kalaliiketoiminta

Apetit Kala Oy:ssä tuoteturvallisuus varmistetaan HACCP-järjestelmän mukaisella tuoteryhmien tarkastelulla sekä henkilöstön elintarvike- ja hygieniakoulutuksella. Laatutavoitteiden saavuttaminen var-

- Laadukkuus lähtee riskien tunnistamisesta
- Systemaattinen tarkkailu alkaa jo alkutuotannosta
- Tuotteiden laatu on sekä turvallisuus-, terveys- että makuasia
- Toimintaa kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella

mistetaan jatkuvalla tuotannon omavalvonnalla ja tasalaatuisuuden aistinvaraisella tarkkailulla. Laatutyön tuloksia mitataan omavalvonnan poikkeamien ja saadun asiakaspalutteen avulla. Palautteen käsittely osana päivittäistä johtamista takaa nopean reagoinnin laadun poikkeamiin.

Maritim Food -konsernissa on käytössä sertifioitu BRC Food -kriteeristö (British Retailer Consortium, brittiläisen vähittäiskaupan yhteenliittymän laatima kriteeristö elintarviketurvallisuuden hallinnan varmistamiseksi). Kriteeristö edellyttää HACCP-järjestelmän soveltamista, dokumentoitua laatujohtamisjärjestelmää sekä tehdasympäristön tuote-, prosessi- ja henkilöstöohjauksen hallintaa. Maritim Foodilla on ISO 9001:2000 -laatusertifikaatti.

Kasviöljyliiketoiminta

Mildola Oy:llä on vuodesta 1996 alkaen ollut sertifioitu laatu-järjestelmä, joka täyttää standardin ISO 9001:2000 vaatimukset. Järjestelmään on lisätty HACCP-arviointi tuoteturvallisuuden varmistamiseksi.

Viljakauppaliiketoiminta

Avena Nordic Grain Oy noudattaa toiminnassaan sertifioitua toimintajärjestelmää, joka täyttää standardin ISO 9001:2000 ja Coceralin "European Code of Good Trading Practice" hyvien kauppatapojen mukaiset vaatimukset. Tärkeimpiä toiminnan laadun mittareita ovat asiakastytyväisyys ja toimitusten sopimuksenmukaisuus.

Luonto ansaitsee hyvän kohtelun – koska me ansaitsemme luonnosta

Pakasteliiketoiminta

Apetit Pakaste Oy valmistaa kasvis- ja ruokapakasteita sekä hilloja ja marmeladeja. Yhtiöllä on tehtaat kolmella paikkakunnalla Suomessa.

Kotimaiset raaka-aineet hankitaan sopimusviljelmiltä. Hankinnassa ja jalostuksessa on valittu luonnonvaroja säästävä ja ympäristö-
rasitusta minimoiva toimintatapa. Viljelyn perustana olevassa integroidussa tuotannossa (IP) harkituilla ja oikea-aikaisilla viljelytoimenpiteillä parannetaan tuotteiden laatua ja vähennetään viljelystä aiheutuvia ympäristöhaittoja. Jokainen sopimusviljelijä on koulutettu tunnistamaan viljelemänsä kasvin viljelyyn liittyvät erityisvaatimukset.

Tuotannosta aiheutuvan ympäristökuormituksen vähentämiseksi toteutetaan Lännen Tehtaiden teollisuusalueiden ympäristötavoitteisiin perustuvaa kehitysohjelmaa, jolla pyritään prosessiveden määrän ja energian kulutuksen vähentämiseen asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Jättemäärän vähentämistavoitteet on saavutettu ja jätteiden kokonaismäärä 22,78 kg tuotetonna kohden ja kaatopaikkajätteen määrä 0,17 kg tuotetonna kohden ovat nyt seurantamittareina. Suurin osa jätteistä menee hyötykäyttöön.

Investointipäätöksiä tehtäessä otetaan huomioon investoinnin ympäristövaikutukset ja näin tuetaan ympäristöjärjestelmän tavoitteisiin pääsemistä. Tuotannossa vuonna 2007 kehitettiin erityisesti kylmälaitoksen automaatiota. Kolme vanhaa pakastinta korvattiin uudella, tehokkaammin energiaa hyödyntävällä leijupakastimella.

Apetit Pakasteella on standardeihin ISO 9001 ja ISO 14001 perustuva sertifioitu toiminnanhallintajärjestelmä.

Kalaliiketoiminta

Apetit Kala Oy valmistaa Kuopiossa kalajalosteita pääraaka-aineinaan kirjolohi, lohi ja siika. Apetit Kalan raaka-aineen hankinta perustuu tasaisen saannin varmistamiseksi kasvatetun kalan käyttöön.

Kalankasvatuksen ympäristöhaittojen vähentämiseksi Suomessa otettiin vuonna 2000 käyttöön kalankasvatuksen ympäristönsuojeluohjeet. Kalojen ruokintaa ja rehuja kehittämällä sekä kalanviljelytekni-
sin menetelmin suomalainen kalanviljely on onnistunut saavuttamaan vesiensuojelun tavoiteohjelman kuormituksen vähentämistavoitteet. Apetit Kala edellyttää myös luonnonkalan kestävää kalastusta. Useille kalalajeille on asetettu alimit ja pyydyksille on omia rajoituksia, joilla turvataan kalakantojen säilyminen elinvoimaisina.

Suuri osa Apetit Kalan tuotannon käyttämästä kirjolohiraaka-
aineesta kuljetetaan nykyisin kierrätettävissä muovisissa kuljetus-
konteissa. Valmiiden tuotteiden jakelu tapahtuu kierrätettävissä kul-
jetuslaatikoissa.

Prosessissa syntyvät kalaperäiset biojätteet ja muu elintarvikejäte käytetään eläinrehun raaka-aineena tai toimitetaan kompostoitavaksi. Toiminnan kaikissa vaiheissa pyritään paremman suunnittelun avulla tehokkaampaan raaka-aineen ja pakkausmateriaalin käyttöön ja pienempään hävikkiin. Apetit Kalassa otettiin vuonna 2007 käyttöön uusi jätteiden, vedenkulutuksen ja energiankäytön seurantajärjestelmä.

Apetit Kalan Kuopion ja Keravan toimipisteillä on voimassa oleva ympäristölupa.

Maritim Food -konserni liitettiin Lännen Tehtaisiin 1.3.2007. Konserniyhtiöt jalostavat, markkinoivat ja myyvät äyriäis- ja kalatuotteita Norjassa ja Ruotsissa. Päätuoteryhmiä ovat äyriäistuotteet, kalajalosteet, savustettu ja marinoitu kala ja kastikkeet. Konsernilla on kolme tuotantolaitosta Norjassa ja yksi Ruotsissa. Yhtiön valmistamia äyriäistuotteita tuodaan myös Suomeen.

Savustettuja ja marinoituja kalajalosteita ja kastikkeita valmistavassa Stabburveienin yksikössä kalaperäiset biojätteet jalostetaan rehuraaka-aineiksi Norjan elintarviketurvallisuusviraston, Mattilsynetin hyväksymällä tavalla. Prosessivesi käsitellään nelivaiheisesti ennen viemäriverkostoon laskemista. Tehtaalla on jatkuva energian ja veden kulutuksen vähentämiseen tähtäävä kehitysohjelma. Råbekksvingenin kalajalostetehtaalla jätteeksi päätyy lähinnä vain paperia, pahvia ja muovia. Vettä käytetään suurimmalta osin jäädytykseen.

Konsernin yhtiöt ovat sitoutuneet ympäristön huomioimiseen kaikessa toiminnassaan. Kaikilla tuotantolaitoksilla on voimassa oleva ympäristölupa. Lupaehtojen noudattaminen varmistetaan sisäisellä seurannalla.

Kasviöljyliiketoiminta

Mildola Oy on Suomen johtava rypsiöljynpuristamo. Yhtiö markkinoi kasviöljyjä EU-alueella ja valkuaisrehuja Suomessa. Mildolan toiminnan lähtökohta on eettisesti korkeatasoinen, mahdollisimman vähän luontoa kuormittavan tuotantoketjun hallinta. Yhtiön luonnollinen ja ympäristöstävällinen valmistustapa on suunnannäyttäjäksi nykyaikaiselle kasviöljyteollisuudelle.

Ympäristöasiat sisältyvät yhtiön sertifioituun laatujärjestelmään. Vuonna 2007 Mildolassa otettiin käyttöön uusi jätteiden seurantajärjestelmä. Kirkkonummella sijaitsevalle tuotantolaitokselle myönnettiin ympäristölupa joulukuussa 2006.

Viljakauppaliiketoiminta

Avena Nordic Grain on erikoistunut kotimaiseen ja kansainväliseen vilja-, öljy- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-ainekauppaan. Avena Nordic Grain toimii vastuullisesti ja kehittää toimintansa laatua jatkuvan parantamisen periaatteella. Kaupankäynnissä otetaan huomioon kuljetus-

ten minimointi. Yhtiön toimintajärjestelmä on sertifioitu ja se täyttää standardin ISO 9001:2000 ja Coceralin European Code of Good Trading Practice -vaatimukset. Toimintajärjestelmän avulla varmistetaan kaupan käynti parhaiden ammattistandardien ja lainsäädännön mukaisesti.

Lännen Tehtaiden Säskylän teollisuusalue

Säskylän teollisuusalueelle on asetettu ympäristötavoitteet vuosille 2006-2008. Niiden mukaisesti seurataan ympäristölupaehtojen täyttymistä, energiankulutusta sekä jätevesimäärän ja jätemäärän kehitystä. Teollisuusalueen jätevedenpuhdistamon toimintaluovassa on asetettu lupaehtot Eurajokeen johdettavan puhdistetun jäteveden vuotuiselle BHK-kuormitukselle (biologinen hapenkulutus) ja fosforikuormitukselle. Lisäksi on asetettu biologiselle hapenkulutukselle, kemialliselle hapenkulutukselle, kiintoaineelle, fosforille, kokonaisympäristötyypelle ja ammoniumtyypelle käsittelytavoitearvot. Sekä lupaehtot että kaikki tavoitearvot alitettiin.

Teollisuusalueen jätemäärät kasvoivat hieman. Kasvun aiheutti kasvisraaka-aineiden ja maa-ainemäärien lisääntyminen pakastetehtaan ja sokeritehtaan raaka-ainemäärien kasvaessa. Hyötyjätteen ja kaatopaikkajätteen määrät alenivat edellisvuodesta. Säskylän teollisuusalueen sekajätteen kaatopaikka suljettiin suunnitellusti marraskuussa 2007. Kaatopaikan läjitysalueen lopettamistoimenpiteet tehtiin vuosien 2007-2008 aikana. Jatkossa alueen kaatopaikkajätteet toimitetaan Satakierto Oy:n jätteenkäsittelylaitoksen loppusijoituspaikalle Köyliön Hallavaaraan.

Vuoden 2007 aikana teollisuusalueen järvivesilinjaa laajennettiin mm. sammutusveden saatavuuden varmistamiseksi ja Säskylän kunnalta ostettavan vesijohtoveden säästämiseksi. Muita ympäristöinvestointeja olivat Apetit Pakasteen saniteettiviemärinlinjan uusiminen, kompostointikentän sekoitusalueen lisäasfaltointi ja ongelmajätteen välivaraston piha-alueen asfaltointi. Lännen Rehun tarpeisiin rakennettiin tuoreleikkeen paalausasema ja varastointikenttä.

Lännen Tehtaiden Säskylän teollisuusalueen jätevesiluvasta ja teollisuusalueen kaatopaikan ympäristöluvasta vastaa Apetit Suomi Oy:n ympäristöhallinto.

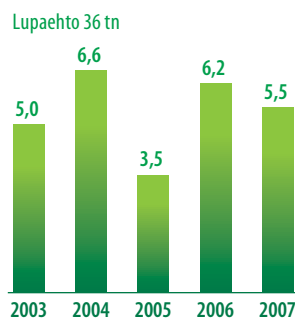
Ympäristöasioista kerrotaan tarkemmin yhtiömme internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/ymparisto.

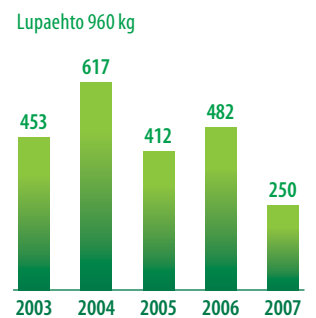
- Säskylän teollisuusalueen ympäristöluvassa asetetut ehdot ja tavoitearvot saavutettiin
- Luonnonvarojen säästäminen ja ympäristörasitusten minimointi ohjaavat kotimaisten raaka-aineiden hankintaa ja jalostusta
- Prosessiveden määrä ja energian kulutus erityisen tarkkailun kohteena

Lännen Tehtaiden Säskylän teollisuusalue

Vesistökuormitus: Hapenkulutus BHK-7 ATU tn

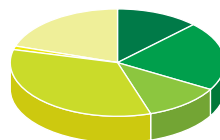

Vesistökuormitus: Fosfori kg

Avainluvut liiketoiminnoittain

Liikevaihto liiketoiminnoittain milj. euroa	2007	2006
Jatkuvat toiminnot		
Pakasteliiketoiminta	49,3	50,2
Kalaliiketoiminta ¹⁾	81,7	58,9
Kasviöljyliiketoiminta	46,0	40,6
Viljakauppaliiketoiminta	132,8	96,3
Muut toiminnot	4,4	0,0
Segmenttien välinen liikevaihto	-4,6	-1,5
Jatkuvat toiminnot yhteensä	309,6	244,5
Lopetetut toiminnot ²⁾	78,8	173,5
Yhteensä	376,8	408,7

Liikevaihdon jakautuma liiketoiminnoittain 2007

Pakasteliiketoiminta	12,5 %
Kalaliiketoiminta ¹⁾	20,8 %
Kasviöljyliiketoiminta	11,7 %
Viljakauppaliiketoiminta	33,8 %
Muut toiminnot	1,1 %
Lopetetut toiminnot ²⁾	20,1 %

Liiketulos liiketoiminnoittain ilman kertaeriä milj. euroa	2007	2006
Jatkuvat toiminnot		
Pakasteliiketoiminta	3,5	2,2
Kalaliiketoiminta ¹⁾	-1,5	1,1
Kasviöljyliiketoiminta	0,8	2,9
Viljakauppaliiketoiminta	3,9	2,0
Muut toiminnot	-3,0	-4,5
Jatkuvat toiminnot yhteensä	3,5	3,8

Investoinnit liiketoiminnoittain milj. euroa	2007	2006
Jatkuvat toiminnot		
Pakasteliiketoiminta	1,6	0,8
Kalaliiketoiminta ¹⁾	4,1	0,6
Kasviöljyliiketoiminta	0,4	0,4
Viljakauppaliiketoiminta	0,0	0,0
Muut toiminnot	0,8	0,1
Jatkuvat toiminnot yhteensä	6,9	1,9
Lopetetut toiminnot ²⁾	0,6	5,7
Yhteensä	7,5	7,6

Liiketulos liiketoiminnoittain milj. euroa	2007	2006
Jatkuvat toiminnot		
Pakasteliiketoiminta	3,3	1,7
Kalaliiketoiminta ¹⁾	-1,8	1,6
Kasviöljyliiketoiminta	0,9	3,0
Viljakauppaliiketoiminta	3,9	2,0
Muut toiminnot	-3,0	-3,0
Jatkuvat toiminnot yhteensä	3,2	5,3
Lopetetut toiminnot ²⁾	9,1	9,2
Yhteensä	12,3	14,5

Henkilöstö liiketoiminnoittain keskimäärin	2007	2006
Jatkuvat toiminnot		
Pakasteliiketoiminta	266	275
Kalaliiketoiminta ¹⁾	381	303
Kasviöljyliiketoiminta	36	36
Viljakauppaliiketoiminta	29	29
Muut toiminnot	11	19
Jatkuvat toiminnot yhteensä	725	662
Lopetetut toiminnot ²⁾	125	319
Yhteensä	849	981

1) sis. Maritim Food -konsernin 1.3.2007 alkaen

2) sis. Suomen Rehu -konsernin 31.5.2007 saakka

*“ Varttitaloudessa
virvon varvon valmista
viidessätoista
minuutissa.”*

Maine perustuu hyvään makuun – ja maku mitataan joka päivä

- Nautintoa ja hyvinvointia – tänään ja tulevaisuudessa
- Aktiivinen muistuttaminen ylläpitää kuluttajasuhdetta lautaselle asti
- Lähiruoka ja eksotiikka trendiruokailijoiden toiveissa

Suomalaisen elintarviketeollisuuden toimintaympäristössä muutos jatkuu nopeana. Päivittäistavarakaupan ketjuuntumista on seurannut kaupan hankintaorganisaatioiden kansainvälisen yhteistyön tiivistyminen. Vähittäiskaupan keskusliikkeet aktivoivat vuoden 2007 aikana omien merkkien myyntiä voimakkaasti sekä pakastetuoteryhmissä että pakatuissa kalatuotteissa. Tämän seurauksena kaupan merkkien markkinaosuudet kääntyivät parin vuoden tauon jälkeen kasvuun. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvun seurauksena kaupan omia merkkejä tuotiin myös aiempaa pidemmälle jalostettuihin tuoteryhmiin ja tuotetyyppeihin.

Kuluttajien tarpeet ja toiveet ovat muuttuneet aikaisempaa monimuotoisemmiksi perhekokojen monipuolistuessa. Ikääntyvien osuus väestöstä kasvaa ja 1–2 hengen talouksien määrä lisääntyy. Kuluttajien terveystietoisuus on kasvanut ja ennakoivaan hyvinvointiin kiinnitetään ruokailussa aikaisempaa enemmän huomiota hyvän maun, elämyksellisyyden ja valmistuksen helppouden ohella.

Apetit panostaa kasvavien tuotealueiden vahvistamiseen ja tuotteiden jalostusarvon edelleen nostamiseen. Pakasteiden ja kotimaisten kalajalosteiden yhteinen tuotemerkki on Apetit, johon liittyy iskulause ”Luonnollisesti hyvää – suomalaiseen makuun”. Yhdessä ne kertovat tuotemerkin ydinlupauksen: Apetit on kuluttajien mielissä hyvänmakuinen, luonnollinen ja hyvinvointia edistävä merkki suomalaiselle kuluttajalle.

Apetit valikoima elää vahvasti ajassa tarjoten maukkaita ja hyvinvointia edistäviä ruokailuratkaisuja sekä arkeen että juhlaan erikokoisille talouksille. Apetit ruokailuratkaisut tuovat kuluttajille ja asiakkaille lisäarvoa makuelämyksinä, tuoreutena, terveellisyytenä ja ruuanlaiton helppoutena. Tarkkaan testatut reseptit, puhtaat ja huolellisesti valitut raaka-aineet ja tuoreuden säilyttävä valmistusprosessi takaavat, ettei asiakas joudu kokemaan pettymystä Apetit tuotteen valittuaan.

Apetit on kuluttajien mieluummin valitsema pakaste- ja kalajalostebrändi

Missio

Apetit on kotimainen tuotemerkki, joka tarjoaa kuluttajille nautintoa ja hyvinvointia.

Visio

Apetit on edelläkävijä, joka luo kuluttajien ja asiakkaiden arvostamia uusia, nautinnollisia ennakoiavan hyvinvoinnin ruokailuratkaisuja.

Apetit on pakasteiden ja kalajalosteiden vahvin tuotemerkki

Apetit tuotemerkin menestymistä markkinoilla mitataan säännöllisesti. Avainmittareita ovat markkinaosuus sekä Apetit tuotemerkin tunnettuus ja mielikuva kuluttajien mielissä.

Apetit tuotemerkin tunnettuutta ja mielikuvaa mitataan pakaste-ruuissa ja kalajalosteissa brand flow -tutkimuksella vuosittain elokuussa. Vuoden 2007 aikana Apetit tuotemerkki säilytti etumatkinsa tunnettuudessa kilpailijoihinsa nähden molemmissa tuoteryhmissä ja vahvisti asemaansa kuluttajien mieluiten valitsemana pakaste- ja kalajalostemerkkinä.

Pakasteissa Apetit on ylivoimaisesti tunnetuin tuotemerkki spontaanisti vastattaessa. Spontaaneissa vastauksissa ensimmäisenä tuntemanaan pakastemerkkinä Apetit tuotemerkin mainitsi 34 % kuluttajista. Toiset ja kolmannet maininnat mukaan lukien spontaani kokonaistunnettuus pakasteissa oli 52 %.

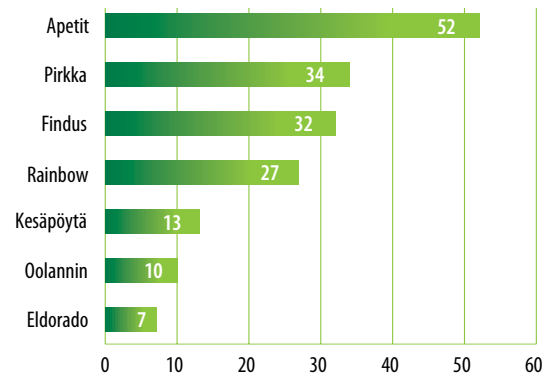
Kalajalosteissa Apetit tuotemerkin spontaani kokonaistunnettuus oli vuonna 2007 kolmanneksen suurempi seuraavaan kilpailijaan verrattuna. Apetit on kalajalosteiden johtava merkki. Apetit vahvisti asemaansa sisällöllisesti ja loi etumatkaa kuluttajien mieluiten valitsemana kalajalostemerkkinä. Tuotemerkin tunnettuuden rakentamiselle kalajalosteiden markkinassa on edelleen paljon tilaa.

Markkinaosuutta mitataan Nielsenin vähittäiskauppatilastoilla. Apetit on markkinajohtaja suurimmilla markkinoillaan eli vihannespakasteissa ja kuluttajapakatussa kalassa. Vuonna 2007 Apetit vahvisti markkinaosuuttaan erityisesti pizza- ja perunapakasteissa.

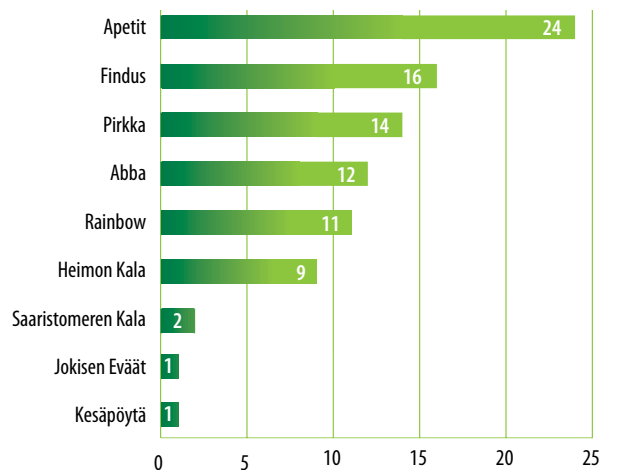
Uutuustuotteita ja kuluttajien aktiivointia

Apetit tuotemerkin vahva tunnettuus ja mielikuva ovat perusta onnistuneelle kuluttajien aktivoinnille. Apetit panostaa voimakkaasti valtakunnalliseen TV-mainontaan ja kuluttajien ostopäätöksen tukemiseen myymälämainonnalla vähittäiskaupoissa. Uutuustuotteiden markkinoille tuomisen lisäksi vuonna 2007 aloitettiin voimakkaat aktiivointiohjelmat valittujen tuoteryhmien markkina-aseman edelleen vahvistamiseksi.

Pakastemerkkien spontaani kokonaistunnettuus, (%)

Kalajalostemerkkien spontaani kokonaistunnettuus, (%)

*“ Kun kaipaen Keralaan, sekoitan
värikkäisiin vihanneksiin basmatia,
chiliä, garam masalaa ja pistän padan
tulelle!”*

Trendikäs, värikäs collection arkeen ja juhlaan

Visio

Apetit Pakaste Oy on johtava suomalainen pakasteyritys.

Apetit Pakaste Oy kehittää, valmistaa ja markkinoi puhtaista ja huolellisesti valituista raaka-aineista valmistettuja pakasteita, hilloja ja marmeladeja. Yhtiön tuotemerkkejä ovat Apetit ja Dronningholm.

Apetit Pakaste Oy muodostettiin emoyhtiön pakasteliiketoiminnoista liiketoimintasiirrolla 1.1.2007. Yhtiön kotipaikka on Säskylä. Säskylän tehtaalla valmistetaan vihannes-, peruna- ja ruokapakasteita sekä hilloja ja marmeladeja. Säskylässä tapahtuu myös tuoreiden kasvisraaka-aineiden prosessointi pakasteiksi. Pudasjärvellä on Apetit Pakasteen pizzatehdas ja Turussa ruokapakastetehdas ja pakkaus-toimintoja. Turun tehtaan toiminnot on päätetty siirtää Säskylään vuoden 2008 loppuun mennessä.

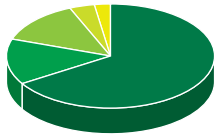
Apetit Pakaste Oy:n päätuoteryhmiä ovat vihannes-, peruna-, ruoka- ja pizzapakasteet sekä hillot ja marmeladit. Yhtiön asiakkaita ja jakelukanavia ovat vähittäiskauppa, hotelli-, ravintola- ja catering-sektori sekä leipomo- ja teollisuusasiakkaat. Jonkin verran ruokapakasteita ja pakasteherneitä menee myös vientiin. Vähittäiskauppa-tuotteiden osuus yhtiön liikevaihdosta on vajaa kaksi kolmannesta, HoReCa-sektorin ja elintarviketeollisuuden yhteenlaskettu osuus on noin neljäs liikevaihdosta.

- Ihana tuoksu tulee pakkasesta
- Apetit brändillä pikanttia ja tulista kasvuja
- Hyvä vauhti perunoilla

Markkinaosuudet (arvo) 2007

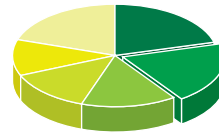
Liikevaihdon jakautuminen

Vähittäiskauppatuotteet	66 %
HoReCa	14 %
Teollisuus	13 %
Vienti	4 %
Muut	2 %
Yhteensä	100 %

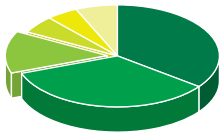
Vihannespakasteet

Lännen Tehtaat	42,7 %
Kesko	
Inex Partners	
Findus	
Muut	
Markkinakoko	41,7 milj. euroa, muutos +3,1 %

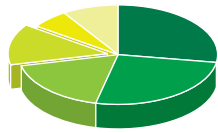
Ruokapakasteet

Findus	
Lännen Tehtaat	19,7 %
Chips	
Inex Partners	
Kesko	
Muut	
Markkinakoko	33,8 milj. euroa, muutos +7,5 %

Pakastepizzat ja pizzapohjat

Felix Abba	
Dr Oetker	
Lännen Tehtaat	13,3 %
Familjen Dafgård	
Inex Partners	
Muut	
Markkinakoko	38,6 milj. euroa, muutos +5,9 %

Perunapakasteet

Chips	
Inex Partners	
Kesko	
Lännen Tehtaat	13,5 %
Tuko Logistics	
Muut	
Markkinakoko	34,1 milj. euroa, muutos +5,4 %

Hilloit ja marmeladit

Lännen Tehtaat	28,1 %
Saarioinen	
Kesko	
Inex Partners	
Meritalo	
Muut	
Markkinakoko	18,9 milj. euroa, muutos +7,4 %

Lähde: Nielsen ScanTrack 49/2007

Apetit Pakasteen käyttämät kotimaiset raaka-aineet, joista merkittävimmät ovat herne, peruna, porkkana, lanttu, pinaatti ja kukka-kaali, hankitaan kotimaisilta sopimusviljelijöiltä. Viljely tapahtuu Apetit Pakasteen määrittämien laatuksien mukaisesti. Pääasiassa sopimusviljelmät ovat Säkyän tehtaan läheisyydessä Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Ulkomaiset raaka-aineet, joista tärkeimmät ovat maissi, paprika, sipuli, mansikka ja vadelma, hankitaan tutkitoilta ulkomaisilta toimittajilta valtaosin Euroopan unionin alueelta.

Apetit Pakaste teki keväällä 2007 viljelysopimuksia yhteensä noin 1 630 hehtaarille. Sopimuskasveja oli 10. Kasvukausi oli yleisesti katsoen suotuisa. Pakasteherneestä saatiin tavoitteisiin suhteutettuna paras sato koko Euroopassa. Sadonkorjuuta haittasivat paikoittain runsaat syysateet. Sadot saatiin kuitenkin korjattua ja jalostuskausi jatkui tammikuun ensimmäisiin päiviin saakka. Kaikkiin Apetit Pakaste vastaanotti kotimaisia raaka-aineita ennätyselliset 30,6 miljoonaa kiloa.

Markkinat

Pakasteiden myynti Suomen vähittäiskaupassa kasvoi vuonna 2007 Apetit Pakasteen tuoteryhmissä 5 % (Nielsen ScanTrack vko 49/2007). Suurin tuoteryhmä vihannespakasteet kasvoi 3 %. Kasvua vauhditti kauppan merkittuotteiden aktivointi. Ruokapakasteiden myynti lisääntyi 8 %.

Voimakkaimmin kasvoivat aterian komponentit ja mikroannosateriat, kun taas keitot kääntyivät hienoiseen laskuun alkuvuoden sesongin vähentyneen kampanjoinnin seurauksena. Perunapakasteiden myynti kasvoi noin 5 % ennen kaikkea erikoisperunatuotteiden, kuten perunamuusien, kermaperunoiden ja peruna-sipulisekoitusten myynnin myönteisen kehityksen seurauksena. Pizzojen ja pizzapohjien myynti kasvoi aktiivisen kampanjoinnin johdosta 6 %.

Hillojen ja marmeladien myynnin arvo kasvoi noin 7 % lähinnä raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen nousun vuoksi sekä kysynnän siirtyessä tarjoustuotteista kalliimpiin pienempiin pakkauksiin sekä premium-tuotteisiin.

Kampanjoinnilla ja uusilla tuotteilla markkinakasvua

Näyttävällä TV- ja myymälämainonnalla kuluttajia aktivoitiin ostamaan Apetit erikoisperunapakasteita. Sarjaan lanseerattiin samanaikaisesti uutuutena Apetit Kermaperunat. Apetit Kermaperunoita käyttävien kotitalouksien määrä kasvoi 33 % voimakkaan TV-mainonnan ja myymälätoimenpiteiden seurauksena.

Vuoden alussa Apetit Quick&Tasty -keitossarjaa täydennettiin ja markkinoille tuotiin suomalaisten kotitalouksien keustosuosikki, jauhelihakeitto. Kertaostoksen kasvattamiseksi Apetit pizzasarjaa kehitettiin

tuomalla markkinoille kahden pizzerian pakkaus, makuvaihtoehtoina Bolognese-, Twin- ja Capricciosa-pizzat.

Vihannespakasteryhmään tuotiin keväällä Apetit salsat, jotka helpottavat ruuanvalmistusta antamalla helposti pikanttia makua monenlaisiin trendikkäisiin ruokiin.

Syksyn toimenpiteet suunnattiin Quick&Tasty -mikroateriasarjan kehittämiseen ja aktivointiin. Trendikkäät, voimakkaammin maustetut uutuudet Green Curry Chicken ja Tikka Masala Shrimps vastasivat hyvin kuluttajien toiveisiin ja käänsivät Apetit Pakasteen markkinaosuuden kasvuun mikroateriasegmentissä.

Apetit Pakasteen tuotemyynti kasvoi vuonna 2007 noin 4 %. Myynti kasvoi kaikissa myyntikanavissa. Kasvu tuli omien tuotemerkkien myynnistä. Vähittäiskauppapakasteiden samoin kuin hillojen ja marmeladien myynti kasvoi vertailukaudesta prosenttien verran. Voimakkainta myynnin kasvu oli erikoisperunapakasteissa, joissa aktiivinen kampanjointi kasvatti tuoteryhmän myyntiä lähes 20 %. Apetit otti tuoteryhmässä 21 %:n markkinaosuuden, kun perunamuusien ja kermaperunoiden myynti kasvoi yli kolmanneksella. Apetit pizzojen markkinaosuus kasvoi aktiivisella asiakasmarkkinoinnilla 13 %:iin.

Yhteisyritys Ateriamestarit Oy vastaa hotelli-, ravintola- ja suurkeittiömyynnistä. HoReCa-tuotteissa suurin tuoteryhmä on pakastevihannekset. Syksyn 2006 hyvästä sadosta johtuen kotimaisten vihannesten kilpailukyky parani tuontivihanneksiin verrattuna. Apetit

Pakasteen myynti kasvoi yli 10 %. Lounasruokailussa kasvisten osuus kasvaa, mikä luo hyvät edellytykset kasvattaa vihannespakasteiden myyntiä hotelleille, ravintoloille ja suurkeittiöille.

Myyntikanavista suhteellisesti eniten kasvoi vienti, jonka kasvu tuli pääosin herneviennistä. Hyvä kotimaan sato mahdollisti herneviennin Italian lisäksi Keski-Eurooppaan, jossa sato jäi epäedullisista sääolosuhteista johtuen poikkeuksellisen heikoksi.

Apetit Pakasteen tulos parani tuotemyynnin kasvun ja tuotevalikoiman rakenteen muutosten, tuottavuuden kehittämisen sekä kustannustehokkuuden parantamisen seurauksena.

Tuottavuuden ja kustannustehokkuuden edelleen parantamiseksi Apetit Pakaste päätti siirtää Turun tehtaan tuotannon Säkylään. Siirto edellyttää Säkylässä noin 4 miljoonan euron investointeja. Suunnitelman mukaan tuotanto siirretään Säkylään vuoden 2008 loppuun mennessä.

Vuoden 2007 merkittävimmät investoinnit kohdistuivat pakastusteknologian uudistamiseen. Investoinnilla tehostetaan energiankäyttöä, parannetaan tuotantologistiikkaa ja tuotelaatua. Lisäksi pakkaustoimintoja tehostettiin lisäämällä automatiikkaa. Syksyllä käynnistettiin yhtiön toiminnanohjausjärjestelmän uudistaminen. Järjestelmän suunniteltu käyttöönotto on vuonna 2008.

Apetit tuotteiden myynnin kasvun arvioidaan jatkuvan vuonna 2008.

*“ Hienon hipiäni
salaisuus on
piikitön
hunajalohi.”*

Toimme tuulet ja merten tuoksun kuluttajan nautinnoksi

- **Fiinimpiä mereneläviä herkkusuille**
- **Vastasimme terveystietoisien kuluttajan toiveeseen: ”Kaksi kertaa viikossa omegaa, mutta helposti!”**
- **Kalasta on moneksi**

Visio

Apetit Kala Oy on Suomen suurin ja kannattavin kala-alan yritys ja konseptiliiketoiminnassa pohjoisen Itämeren alueen johtava vähittäiskaupan palvelutiskikonseptien tarjoaja.

Apetit Kala kehittää, valmistaa, markkinoi ja myy tuorekalajalosteita Apetit tuotemerkillä ja kaupan merkeillä sekä myy kalaa, kalajalosteita ja muita tuoretuotteita Kalatori-palvelutiskeissä.

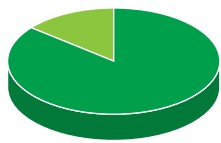
Apetit Kalan toiminta kattaa koko ketjun kalan hankinnasta ja jalostuksesta tukku- ja vähittäiskauppaan asti. Tuotevalikoimassa on monipuolisia, helppokäyttöisiä, pannuvalmiita ja pitkälle jalostettuja kalatuotteita, jotka vastaavat kiireisen kuluttajan vaatimuksiin.

Apetit Kalan päätuoteryhmiä ovat lämmin- ja kylmäsäilytetyt tuotteet, graavisuolatut tuotteet, kalasuikaleet ja annospalat, kala-einekset ja tuorekala.

Apetit Kalalla on tuotantolaitos Kuopiossa ja jakelukeskus Keravalla. Palvelutiskimyyntiä yhtiö harjoittaa noin 65 shop-in-shop-konseptilla toimivassa Kalatori-pisteessä. Kalatorien tuotevalikoimassa on laajan kalavaliokiman lisäksi valmisruokia, lihajalosteita ja salaatteja.

Markkinat

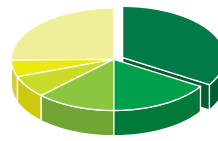
Vähittäiskaupassa myytävän kalan markkina kasvoi 10 % vuonna 2007 (Nielsen ScanTrack vko 49/2007). Pakattujen kalajalosteiden käyttöuseus kasvoi hyvinvointitrendin lisäessä entisestään kuluttajien kiinnostusta terveellisiin ja helppokäyttöisiin kalatuotteisiin. Eniten, 16 %,

Liikevaihdon jakautuminen

Kalatuotteet	86 %
Muut tuotteet	14 %
Yhteensä	100 %

Markkinaosuudet (arvo) 2007

Teollisesti pakattu kala

Apetit Kala	34,0 %
Heimon Kala	
Kesko	
Inex Partners	
Saaristomeren Kala	
Muut	

Markkinakoko 60,0 milj. euroa, muutos +10,0 %

Lähde: Nielsen ScanTrack 49/2007

kasvoi pakattu tuorekala ja kalajaloste -segmentti. Tuoteryhmässä kysynnän kasvu lisäsi myös sekä teollisuuden että kaupan tarjontaa. Lämminsavut ja aterianosat -tuoteryhmä kasvoi 12 % ja kylmäsavut ja graavi -tuoteryhmä 2 %.

Apetit Kalan markkinaosuus vähittäiskaupan kuluttajapakatuissa tuorekalajalosteissa laski edellisvuodesta kaksi prosenttiyksikköä 34 %:iin kilpailutilanteen kiristyttyä alhaisemman jalostusasteen tuotteissa, kuten pakatuissa fileissä. Kylmäsavu- ja graavituotteissa yhtiön markkinaosuus nousi kuudella prosenttiyksiköllä 36 %:iin.

Kalaa ja äyriäisiä arkeen ja herkutteluun

Kalatuotteiden markkinajohtajana Apetit Kala pyrkii kehittämään kalan kokonaiskysyntää kannustamalla kuluttajia lisäämään kalan käyttö-kertoja ruuanlaitossa. Uusille kalan käyttäjille on tärkeää, että käyttö-kokemus on miellyttävä ja tuotteen käyttö on helppoa.

Apetit lämminsavutuotteiden valikoimaa kehitettiin kesällä lanseeraamalla valmiiksi siivutettuja ja maustettuja tuotteita. Lanseerauksen kärkenä oli viipaloitu savukirjolohipala, josta tuli kerralla kalasalaattien ja muiden modernien kalaruokien valmistajien suosikki.

Syksyllä 2007 Apetit Kalan tuotevalikoima laajeni herkuttelutuotteisiin. Syyskuussa markkinoille tuotiin sarja Maritim Food Sweden AB:n valmistamia Apetit Maritim -äyriäisiä liemessä. Marraskuussa alkoi Apetit Maritim Kirjolohiherkku- ja Katkarapuherkku-salaattien myynti. Joulumarkkinoille tuotiin lisäksi konjakki-graavattu kirjolohi. Herkuttelusegmentin haltuunotto alkoi lupaavasti.

Kuluvan vuoden alussa tuotiin markkinoille uutuutena Kalamestarin kalasuikaleet, jonka pakkausko on mitoitettu riittämään isommallekin perheelle.

Apetit Kalan liikevaihto oli 55,7 (58,9) miljoonaa euroa vuonna 2007.

Myyntin jakauma kehittyi vuonna 2007 voimakkaasti pidemmälle jalostettujen tuotteiden suuntaan. Kuluttajapakattujen kylmä-savutuotteiden myynti kasvoi yli 10 % ja graavituotteiden lähes 20 %. Yhtenä painopistealueena olleen kuluttajapakattujen lämminsavukalan myynti kasvoi innovatiivisten uutuustuotteiden ja myymäläsaata-vuoden paranemisen ansiosta lähes 10 %, vaikka lämminsavusiian raaka-aineen saatavuusongelmat haittasivat myyntiä merkittävästi loppuvuonna. Kilpailu kiristyi puolivalmisteissa, kuten kalasuikaleissa ja annospaloissa, joiden myynti kasvoi vain pari prosenttia. Alhaisen

jalostusasteen tuotteiden, kuten irtomyynnissä olevien fileiden myynti laski kolmanneksella, mikä kehitys näkyi liikevaihdon laskuna.

Keskittämisen ja kehittämisen vuosi

Apetit Kalan kannattavuus kärsi alkuvuonna pääraaka-aineiden korkeista hinnoista, laiterikoista sekä tuotannon toimintahäiriöistä. Lisäksi huhti-toukokuulle ajoittunut Kustavin tuotannon siirto Kuopioon sekä elo-syyskuulle ajoittunut Keravan tuotannon siirto Kuopioon aiheutivat päällekkäisiä kustannuksia.

Loppukesän ja syksyn aikana tuotannon toimitusvarmuus ja tuottavuus paranivat tuotannon keskittämisen sekä käynnistettyjen tehostamistoimenpiteiden seurauksena. Ostotoiminnoissa on kehitetty sopimuskäytäntöjä ja ostoprosesseja. Kalatoreilla toimintatapoja yhtenäistettiin ottamalla käyttöön yhteinen konseptikäsi- ja kehittämällä konseptimittausta ja toiminnan itsearviointia.

Tuotannon keskittämishojelman mukaisesti Kuopion tehtaan tuotanto- ja konttoritiloja laajennettiin kevään aikana. Investoinnin kokonaisarvo oli 2,9 miljoonaa euroa. Muut merkittävät investoinnit liittyivät savustusuunien uusimiseen sekä fileoinnin kehittämiseen. Tuotannon keskittämisestä saatavat edut toteutuvat täysimääräisesti vuoden 2008 alusta alkaen. Toimenpiteitä liiketoiminnan teollistamiseksi jatketaan edelleen. Osana toiminnan teollistamista yhtiössä otetaan vuoden 2008 lopulla käyttöön Lännen Tehtaiden yhteinen toiminnanohjausjärjestelmä, jolla korvataan vanhat tietojärjestelmät sekä huomattava osa käsin tehtävästä raportoinnista.

Kalanjalostustoiminnan tulokseen vaikuttavat eniten raaka-aineiden saatavuus ja hintojen hallinta, toimitusvarmuus sekä työn ja raaka-aineen tuottavuus. Myynti painottuu viikonloppuihin ja juhlapyhien yhteyteen. Huomattava osa vuoden tuloksesta riippuu joulumyynnin onnistumisesta. Konseptimyyntissä tuloksen kannalta avainasemassa on toimiva verkostorakenne sekä palvelun laatu ja kustannusten hallinta.

Yhtiön tavoitteena on toimialan paras raaka-aineen hankinta, paras toimituskyky ja toimitusvarmuus sekä tuottavuus. Tavoitteen saavuttamiseksi yhtiön ydinosamista vahvistettiin johdon rekrytoinneilla. Toimitusjohtaja Ari Laarne ja tuotantojohtaja Heljä Mantere aloittivat elokuun alussa ja ostujohtaja Jarno Järvinen marraskuun alussa.

Apetit Kalan myynnin arvioidaan kasvavan markkinakasvua nopeampana vuonna 2008.

“ Tyttäret elää nykyäikaa,
käyttävät niitä pikajuttuja.
Minulla on vielä aikaa
kokea verkkoja.”

Täydentävää merenelävää vielä lännempää

Visio

Maritim on valittujen kalajalostesegmenttien johtava valmistaja ja kaupan halutuin toimittaja.

Maritim Food -konsernin yhtiöt kehittävät, valmistavat ja markkinoivat äyriäis- ja kalatuotteita Norjassa ja Ruotsissa. Konsernin omia tuotemerkkejä ovat Maritim, Fader Martin ja Sunnmøre.

Maritim Foodin toiminta kattaa koko ketjun kalan ja äyriäisten hankinnasta ja jalostuksesta toimituksiin keskeisille vähittäiskauppa- ja suurkeittiösektorille. Konsernin päätuoteryhmiä ovat äyriäistuotteet, kalajalosteet (kalapyörykät, -kakut ja -vanukkaat), savustetut ja marinoidut kalat (lohi ja makrilli) sekä kastikkeet. Tuotteet ovat maanlaajuisessa vähittäiskaupajakelussa Norjassa ja äyriäissäilykkeet maan kattavassa jakelussa suurkeittiösektorilla Ruotsissa.

Maritim Food AS -konserni siirtyi Lännen Tehtaiden omistukseen helmikuussa 2007 Lännen Tehtaiden ostettua Maritim Foodin koko osakekannan makeis- ja snackvalmistaja Brynild Gruppen AS:ltä. Kauppaan kuuluivat Maritim Food AS ja sen kokonaan omistamat ruotsalaiset tytäryhtiöt Maritim Food Sweden AB ja Maritim Food Sweden Egendom AB sekä 47,5 %:n vähemmistöosuus norjalaisesta Sandanger AS:stä. Yhtiöt liitettiin Lännen Tehtaat konserniin 1.3.2007. Elokuussa Maritim Food AS toteutti Sandangerin osakkeita koskevan osto-option ja omistusosuus nousi 51 %:iin. Sandanger AS liitettiin konserniin 1.9.2007.

Maritim Foodilla on kaksi jalostuslaitosta Fredrikstadissa, Norjassa lähellä Osloa ja yksi Dinglessä, Lounais-Ruotsissa. Ruotsin laitos on keskittynyt äyriäistuotteiden valmistamiseen. Pääosin kalajalosteisiin ja -säilykkeisiin keskittyvällä Sandanger AS:llä on tuotantolaitos Gjerdsvikissa, läntisessä Norjassa. Maritim Food AS:n ja sen tytäryhtiöiden palveluksessa on noin 130 henkilöä.

Markkinat

Norjassa Maritim Food on Norjan suurimman vähittäiskauppa- ja catering-yrityksen NorgesGruppenin oman Fiskemannen-kalatuotemerkin päätoimittaja. Ruotsissa keskeisessä asemassa on suurkeittiösektori.

NorgesGruppenin markkinaosuus on lähes 40 % Norjan vähittäiskaupasta. NorgesGruppenin hallinnassa on myös noin kaksi kolmannesta Norjan hotelli-, ravintola- ja catering -sektorista. NorgesGruppen on Maritim Foodin pääasiakas.

Tuorekalajalosteiden kulutus Norjassa on kasvanut Maritim Foodin tuoteryhmissä kuluvalle vuosikymmenellä 3–4 % vuodessa. Valmistajien tuotemerkkejä tuorekalajalosteiden markkinoilla ei ole. NorgesGruppenilla on tuorekalajalosteissa premiumluokassa ja halvimmassa hintaryhmässä oma tuotemerkki. Premiumluokan Fiskemannen-tuotteet toimittaa pääosin Maritim Food.

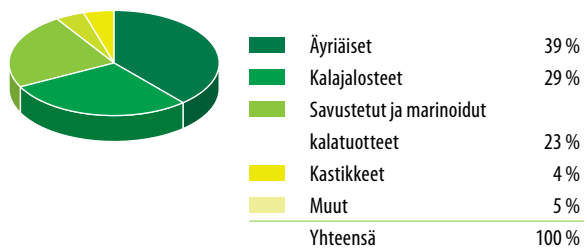
Maritim Foodin suurin tuoteryhmä on äyriäistuotteet. Tuoteryhmän myynti kasvoi runsaat 7 % edellisvuodesta. Konserni solmi vuoden aikana uuden pitkäaikaisen äyriäistuotteiden toimitussopi-

- Tunnettu hyvästä toimitusvarmuudesta
- Ruotsissa vahva ote suurkeittiöissä
- Hyvä maine toimittajana velvoittaa

Liikevaihdon jakautuminen

muksen, jonka arvioidaan edelleen kasvattavan tuoteryhmän myyntiä. Savustettujen ja marinoitujen kalojen myynnin arvo laski hieman vertailuvuodesta vuoden 2006 lopulla tapahtuneen voimakkaan raaka-ainehintojen laskun vuoksi. Myynti pääasiakkaalle kehittyi myönteisesti. Kalavanukkaiden ja kalakakkujen myynti lisääntyi noin 2 % vertailuvuodesta. Kastikkeiden myynti oli edellisvuoden tasoa.

Maritim Foodin vuoden 2007 tulos parani edellisvuodesta tuotemyynnin kasvun, tuottavuuden kehittämisen sekä kustannustehokkuuden parantumisen seurauksena. Tehtailla on lisätty automaatiota ja järjestelty toimintoja uudelleen tuotantomäärien kasvaessa. Nopeinta tuottavuuden kehitys on ollut kastike- ja kalatuotteiden valmistuksessa. Myös tytäryhtiö Sandangerissa tuotannon volyyymi kasvoi ja tuottavuus parani.

Maritim Food on tunnettu hyvästä toimitusvarmuudestaan. Toimitusvarmuuden säilyttäminen on keskeisessä asemassa volyymien kasvaessa.

Maritim Foodin liittäminen osaksi Lännen Tehtaat -konsernia käynnistyi heti osakekaupan varmistumisen jälkeen. Keskeisenä kehittämiskohteena ovat Apetit Kalan, Maritim Foodin ja Sandangerin yhteistyömahdollisuudet hallinnossa, raaka-ainehankinnassa, tuotannossa ja markkinoinnissa. Integraatio on sujunut suunnitelmien mukaan.

Norjan tuorekalajalosteiden markkinoiden arvioidaan vuonna 2008 kasvavan edelleen. Maritim Foodin myynnin arvioidaan kasvavan uusien toimitussopimusten ansiosta kokonaismarkkinoita nopeammin. Tuotekehityksessä panostetaan erityisesti kastikkeisiin uudistamalla tuotteita ja tuomalla markkinoille vähärasvaisempia vaihtoehtoja.

*“ Olen kultainen, kevyt,
terveystietoinen suomalainen!”*

Hyvänmakuiset tuotteet – luontoystävälliseen tuotantoon

- Herkulliset Neito öljyt kylmiin ja lämpimiin ruokiin
- Öljyn siemenistä muruakaan ei mene hukkaan
- Luonnostaan paljon omega-3

Visio

Mildola on kasviöljyliiketoiminnan johtava toimija elintarvikesektorilla Suomessa ja merkittävä toimija Skandinaviassa ja Baltian maissa. Öljykasvirehuissa Mildola on turvallisuus- ja laatujohtaja Suomessa.

Mildola kehittää, valmistaa ja markkinoi kasviöljyjä ja kasvivalkuaisrehuja. Yhtiön valmistamien kasviöljyjen ja valkuaisrehujen pääraaka-aineita ovat rypsin ja rapsin siemenet sekä soijapavut. Mildolan luonnollinen ja ympäristöystävällinen valmistustapa on nykyaikaisen, eettisen toimintatavan suunnannäyttäjäksi kasviöljyteollisuudessa.

Perinteinen puristusmenetelmä

Mildolan perinteisessä puristusmenetelmässä öljy erotetaan valikoiduista siemenistä käyttäen puristuksen lisäksi vain lämpöä.

Mildolan öljynpuristamo Kirkkonummella käyttää raaka-aineenaan kotimaista rypsin siementä, EU-maista tuotavaa rapsin siementä sekä soijapapua. Kotimainen rypsi hankitaan sopimusviljelmiltä yhteistyössä maatalouskauppojen kanssa. Rypsi ja rapsi kattavat lähes 90 % Mildolan 135 miljoonan kilon tuotantokapasiteetista. Öljyä saadaan rypsin ja rapsin siemenestä noin 40 % ja soijapavusta noin 15 %, muu osuus siemenestä hyödynnetään valkuaisrehuna.

Mildolan kasviöljyasiakkaita ovat elintarviketeollisuus, ammatti-keittiöt sekä vähittäiskauppa. Vähittäiskaupassa kasviöljyjä myydään Mildolan omalla Neito tuotemerkillä ja kaupan merkeillä. HoReCa-sektorille Mildola myy öljyjä ketjujen omilla tuotemerkeillä sekä Mildola-tuotemerkillä. Rypsistä ja soijasta valmistetut valkuaisrehut myydään rehutehtaiden raaka-aineeksi ja sellaisenaan kotieläintilojen käyttöön. Mildolan Öpex-valkuaisrehutuotemerkki tunnetaan turvallisesta ja ravitsemukseltaan optimaalisesta kasvivalkuaisrehun laadusta.

MILDOLA®

öpex

Hinnat ennätyskorkealla

EU-alueen rapsisato kasvoi vuonna 2007 noin 10 % verrattuna edelliseen vuoteen. Kokonaissato oli runsaat 17 (15) miljoonaa tonnia. Rypsi- ja rapsisato Suomessa jäi sen sijaan selvästi edellisen vuoden tasosta ja oli vain noin 113 (150) miljoonaa kiloa. Sato jäi alhaisemmaksi sekä pienentyneen viljelyalan että pienemmän keskihehtaarisadon vuoksi. Rapsin suhteellinen osuus nousi merkittävästi ja oli nyt jo noin 15 % kokonaissadosta.

Rapsin pörssihinta vaihteli voimakkaasti vuoden aikana. Hinta nousi vuoden alun 275 euron tasosta noin 430 euroon/tn vuoden lopulla. Raaka-aineen hinnannousu oli erittäin voimakasta vuoden 2007 loppupuoliskolla ja hintatason ennakoidaan pysyvän korkeana myös vuonna 2008.

Mildola panosti vuonna 2007 strategiansa mukaisesti korkeamman jalostusarvon tuotteiden myyntiin. Jalostetun kasviöljyn osuus on yli 90 % öljymyynnistä. HoReCa-liiketoiminnassa ketjujen omien merkkien valmistus kasvoi voimakkaasti. Vähittäiskaupassa Neito tuotemerkin myynti kasvoi merkittävästi myymäläpeiton laajentuessa. Erityisesti maustamattoman Neito Erikoisrypsiöljyn ja Neito Sitruuna sekä Neito Yrtti mausteöljyn myynti kasvoi. Myös Mildolan vähittäiskaupalle valmistamien kaupan omien merkkien volyymin kasvu oli merkittävää.

Alan toimijoiden kanssa Mildola on osallistunut EU:n ja Suomen valtion osittain rahoittamaan 3-vuotiseen rypsiöljyn menekinedistämiskampanjaan, joka jatkuu vielä vuonna 2008.

Mildolan vuoden 2007 liikevaihto oli 46,0 (40,6) miljoonaa euroa. Liikevaihtoa kasvatti pidemmälle jalostettujen tuotteiden osuuden kasvu sekä myyntihintojen nousu loppuvuonna. Kasviöljyjen myynnin painopistealueena olivat kotimaan lisäksi Skandinavian ja Baltian maat. Vienti näihin maihin kehittyi positiivisesti. Öljyjen osuus liikevaihdosta oli noin 65 %.

Yhtiön tulos jäi selvästi sekä budjetista että vertailuvuodesta johtuen jalostusmarginaalin laskusta etenkin vuoden jälkipuoliskolla. Raaka-ainehintojen poikkeuksellisen voimakas nousu alkoi jo keväällä. Myyntihintojen nousu lähti käyntiin viiveellä vasta vuoden loppupuolella.

Mildolan liikevaihtoon ja liiketoiminnan tulokseen vaikuttavat merkittävästi keskeisten öljykasvien sadon määrä ja laatu sekä kotimaassa että kansainvälisillä markkinoilla raaka-ainehintojen määräytyessä kansainvälisissä tavarapörsseissä. Yhtiö on tunnistanut toimintaansa liittyvät raaka-aineiden hinta- ja valuuttariskit ja soveltaa toiminnassaan riskienhallintapolitiikkaa, jonka tavoitteena on turvata yksikön jalostusmarginaali. Tästä syystä yhtiö harjoittaa mm. johdannaiskauppaa tavoitteenaan pitää osto- ja myyntipositiot riittävässä tasapainossa.

Mildolan investoinneista merkittävin oli yhtiön toiminnanohjausjärjestelmän uusiminen vastaamaan nykyvaatimuksia. Uusi järjestelmä otettiin käyttöön toukokuussa.

Mildolan liikevaihdon arvioidaan vuonna 2008 kasvavan vuoden 2007 tasosta lähinnä myyntihintojen ennustetun nousun vuoksi.

Neito tuotemerkki

Neito merkin kasviöljytuotteita yhdistää hyvä maku, tuoreus ja kiinnostavat uutuudet. Tuotteet valmistetaan perinteisellä menetelmällä käyttäen parhaita raaka-aineita. Neito tuotteet helpottavat ruuanlaittoa ja tukevat monipuolista ja terveellistä ruokavaliota.

Neito Erikoisrypsiöljy on mahdollisimman hellävaraisesti ja ympäristöystävällisesti valmistettua mietoaromista ja vaativimman kuluttajan laatuvaatimukset täyttävää öljyä. Ainutlaatuisella valmistusmenetelmällä on saatu talteen rypsin luonnolliset ja tärkeät pienkomponentit, kuten antioksidantteina tärkeät tokoferolit, kasvisterolit ja -fenolit, flavonoidit sekä K-vitamiinit.

Liikevaihdon jakautuminen

Jalostetut kasviöljyt	59 %
Muut kasviöljyt	5 %
Valkuaisrehut	33 %
Muut	3 %
Yhteensä	100 %

“Meikäläisen pörssi on
pellossa ja plakkarissa.
Laskukoneeseen saan
lähtötiedot Länneä.”

Vilja kasvaa ilmojen, viljakauppa viisauden varassa

Visio

Avena Nordic Grain on Suomen johtava vilja-, öljykasvi- ja rehuraaka-ainekauppias ja merkittävä toimija Itämeren alueella ja muilla valituilla alueilla.

Avena Nordic Grain toimii aktiivisesti kotimaisessa ja kansainvälisessä vilja-, öljykasvi-, palkokasvi- ja rehuraaka-ainekaupassa. Avena Nordic Grainin päätoimipaikka on Espoossa. Yhtiöllä on toimipisteet Vaasassa, Porissa, Salossa ja Kouvossa. Avenan käytössä on varastotiloja ympäri Suomen. Tytäryhtiöt ZAO Avena St. Petersburg Pietarissa Venäjällä ja UAB Avena Nordic Grain Vilnassa Liettuassa sekä edustusto Almatyssa Kazakstanissa tukevat yhtiön toimintoja näillä markkina-alueilla.

Avena Nordic Grainin keskeisiä menestystekijöitä ovat perusteellinen markkina-analyysi, puolueeton markkinainformaatio, markkina-lähtöiset välittäjien toimitusten ja termiinkaupan hinnat, syvälinen asiakastarpeiden ymmärtäminen sekä korkeatasoinen ja ammattitaitoinen sopimusten toimeenpano.

Voimakas hintakehitys maailmanlaajuisesti

Alhaiset varastotasot, kasvava kysyntä ja odotettua pienemmät sadot useissa päätuotantomaissa johtivat voimakkaisiin, maailmanlaajuisiin maataloustuotteiden hintojen nousuihin vuonna 2007. Viime vuosina maailman viljan kulutus on ylittänyt tuotannon ja viljavarastot ovat vähentyneet. Vaikka maailman viljan tuotanto vuonna 2007 oli 80 miljoonaa tonnia suurempi kuin edellisenä vuonna (2006: 1575 miljoonaa tonnia), se oli silti alle aiempien, optimististen odotusten. Kasvava viljan kulutus ruoka-, rehu- ja energiatarpeisiin johtaa varastojen alenemiseen tämänkin satokauden lopussa.

Ukrainan sato oli vain 29 miljoonaa tonnia, kun se vuonna 2006 oli 33 ja vuonna 2005 kaikkiaan 37 miljoonaa tonnia. Maan hallitus päätti hintarajoituksista hillitkseen ruuan ja rehun hintojen nousua kotimarkkinoilla. Venäjällä saatiin normaali sato ja sieltä vietiin muille markkinoille huomattavia määriä viljaa satokauden ensimmäisinä kuukausina. Samoin kuin Ukrainassa, Venäjällä hallitus ryhtyi viennin rajoitustoimiin inflaation hillitsemiseksi. Kazakstanissa sato oli erittäin hyvä ja vientilyijäämä muodostui merkittäväksi.

Euroopan unionin 27 jäsenmaan yhteenlaskettu viljasato oli vain 253 miljoonaa tonnia, mikä oli vähemmän kuin edellisen vuoden odotuksia pienemmäksi jäänyt sato (258 miljoonaa tonnia). Huhtikuun kuivuus ja kuumuus sekä sadonkorjuuajan sateet heikensivät satotasoa ja laatua EU:n länsiosissa. Keskinen ja itäinen Eurooppa kärsivät kuumuudesta ja kuivuudesta. Ainoastaan Iberian niemimaalla ja Itämeren ympäristön maissa kasvuolot olivat suotuisat ja sadoista saatiin hyvät. Merkittävä tuonti kolmansista maista helpotti kireää tarjontatilannetta. Pääasiassa tuotiin vehnää, maissia ja durraa. EU, joka on yleensä viljan nettoviejä, toi satokauden alusta vuoden loppuun mennessä 15 miljoonaa tonnia viljaa ja vei ainoastaan 8 miljoonaa tonnia. Turvatakseen riittävän raaka-ainetarjonnan kohtuullisiin hintoihin EU-komissio esitti

-
- Menestystekijöinä perusteellinen markkina-analyysi, syvälinen asiakastarpeiden ymmärtäminen ja ammattitaitoinen sopimusten toimeenpano
  - Sekä volyymi että tulos kasvoivat

kaikkien muiden viljojen paitsi kauran tuontitullien poistamista sato-
kauden loppuun saakka.

Suomessa kasvu- ja sadonkorjuuolot olivat suotuisat ja maassa
saatiin historian toiseksi suurin sato, 4,2 miljoonaa tonnia. Kauran,
ohran ja vehnän ylijäämä on viety pääasiassa muihin EU-maihin.
Kasvaneiden pinta-alojen ja hyvien hehtaarisatojen ansiosta rukiin
tuotanto oli 90 000 tonnia, kun se edellisenä vuonna oli 50 000 ton-
nia. Rypsi- ja rapsisato muodostui pettymykseksi ja oli vain 113 000
(150 000) tonnia.

Kasvavaa toimintaa kotimaassa ja ulkomailla

Vuoden 2007 aikana Avena Nordic Grainin toiminta kotimaassa kehittyi
myönteisesti. Saloon avattiin uusi toimipiste elokuussa tehostamaan
toimintaa Varsinais-Suomen alueella. Yhtiön markkinaosuus Suomessa
myydystä viljasta oli neljännes, viennistä lähes puolet ja tuonnista
yli puolet. Päättyneen vuoden aikana yhtiö on ollut merkittävä
rehuraaka-aineiden toimittaja kotimaan markkinoille. Avena toimitti
kauraa, vehnää, ohraa ja ruista eri markkinoille. Pietarin ja Almatyn
toimistojen tekemä työ oli tässä korvaamattomaksi avuksi.

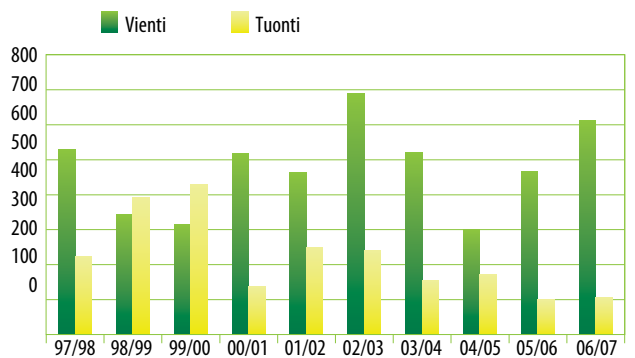

Vilnan tytäryhtiön toiminta kasvoi kuluneena vuonna merkittä-
västi. Se hankki Liettuan markkinoilta huomattavasti edellistä vuotta
suuremman määrän viljaa, mikä etupäässä vietiin muihin EU-maihin.

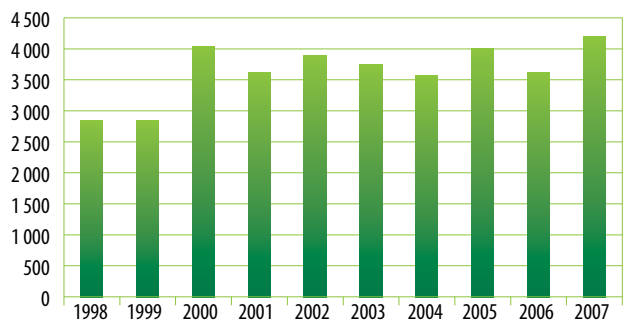
Avena Nordic Grainin liikevaihto vuonna 2007 oli 133 (96) miljo-
onaa euroa. Liikevaihdon kasvu johtui sekä volyymin kasvusta että viljo-
jen ja öljykasvien edellisvuotta korkeammista markkinahinnoista.

Vuoden 2008 aikana Avena Nordic Grainin toiminta kasvaa
sekä EU:n sisämarkkinoilla että kolmansien maiden alueella. Liike-
vaihto riippuu tulevan kauden sadon määrästä ja laadusta sekä
hintatasosta päämarkkina-alueilla.

Viljan vienti Suomesta ja tuonti Suomeen satokausina 1997/1998 – 2006/2007, tuhansia tonneja

Sato Suomessa 1998 – 2007, tuhansia tonneja

*“ Olli lataa oreganoa, Ossi tuunaa tuliseksi;
izzevarmoja pizzamiehiä pienestä pitäen.”*

Hallituksen toimintakertomus 2007	36
Konsernitilinpäätös liitetietoineen.....	43
Emoyhtiön tilinpäätös liitetietoineen.....	72
Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat	81
Hallituksen voitonjakoehdotus.....	83
Tilintarkastuskertomus.....	84
Hallintoneuvoston lausunto.....	85

Hallituksen toimintakertomus 2007

Konsernirakenteen muutokset ja yrityskaupat

Liiketoimintarakenteen selkeyttämiseksi aikaisemmin Lännen Tehtaat Oyj:n osana toiminut Apetit Pakasteet ja hillot -liiketoimintayksikkö yhtiöitettiin vuoden 2007 alussa Apetit Pakaste Oy:ksi. Konserniyhtiöille palveluita tuottavat kaupalliset toiminnot, tietohallinto, henkilöstöhallinto ja ympäristöhallinto sekä osa talous- ja rahoitushallinnosta yhtiöitettiin samaan aikaan Apetit Suomi Oy:ksi.

Apetit Kala Oy myi omistamansa 20 %:ia osakkuusyhtiö Oy Silva Seafood AB:n osakkeista tammikuussa 2007. Kaupalla ei ollut tulosvaikutusta.

Lännen Tehtaat Oyj:n visio on olla yksi johtavista suomalaisista elintarvikeyrityksistä, joka toimii pohjoisen Itämeren alueella. Osana vision toteuttamista Lännen Tehtaat luopui rehuliiketoiminnoistaan myymällä kesäkuun alussa toteutetulla kaupalla Suomen Rehu Oy:n 51 % osake-enemmistön Hankkija-Maatalous Oy:lle. Suomen Rehu tytäryhtiöineen siirtyi kaupan jälkeen Hankkija-Maatalous -konserniin ja Suomen Rehu Oy:stä tuli Lännen Tehtaat Oyj:n 49 %:sti omistama osakkuusyhtiö.

Enemmistökaupan yhteydessä sovittiin optiojärjestelystä, jonka mukaisesti Lännen Tehtailla on oikeus milloin tahansa halutessaan myydä loput 49 % Suomen Rehu Oy:n osakkeista Hankkija-Maatalous Oy:lle. Hankkija-Maataloudella puolestaan on loppuihin osakkeisiin osto-optio, jonka toteuttaminen on mahdollista aikaisintaan 15 kuukautta enemmistökaupan toteuttamisen jälkeen eli aikaisintaan syyskuussa 2008.

Jo syksyllä 2006 Lännen Tehtaat ja Ravintoraisio päättivät purkaa Venäjällä yhdessä omistetun rehuyrityksen ZAO Scandic Feedin. Purkaminen saatiin päätökseen kesäkuussa.

Lännen Tehtaat aloitti strategiansa mukaisesti elintarvikeliiketoimintojensa kasvattamisen ja osti 28.2.2007 toteutetulla kaupalla norjalaisen kalanjalostajan Maritim Food AS:n koko osakekannan. Kauppaan kuului Maritim Food AS ja sen kokonaan omistamat ruotsalaiset tytäryhtiöt Maritim Food Sweden AB ja Maritim Food Sweden Egendom AB sekä Maritim Food AS:lle kuuluva 47,5 %:n vähemmistöosuus norjalaisesta Sandanger AS:stä. Maritim Foodilla oli Sandangerin osakkeita koskeva osto-optio, joka toteuttamalla omistusosuus oli

mahdollista nostaa 51 %:iin. Maritim Food AS käytti elokuussa ostooption ja hankki omistukseensa optiosopimuksen mukaiset 3,5 % Sandanger AS:n osakkeista. Kauppa nosti Maritim Foodin omistuosuuden Sandanger AS:stä 51 %:iin. Sandanger AS liitettiin Maritim Foodiin ja Lännen Tehtaat -konserniin elokuun lopussa.

Raportoittavat segmentit

Lännen Tehtaiden konsernirakenteessa tapahtuneiden muutosten johdosta konsernin segmenttiraportointi uudistettiin vastaamaan uutta liiketoimintarakennetta.

Ensisijaisesti raportoitavat liiketoiminnalliset segmentit ovat: pakasteliiketoiminta, kalaliiketoiminta, kasviöljyliiketoiminta, viljakauppaliiketoiminta sekä muut toiminnot. Pakasteliiketoiminta käsittää Apetit Pakaste Oy:n. Kalaliiketoimintaan kuuluvat Apetit Kala Oy ja Maritim Food -konserni. Kasviöljyliiketoiminnan muodostaa Mildola Oy. Viljakauppaliiketoimintaan kuuluu Avena Nordic Grain Oy tytäryhtiöineen. Muut toiminnot -segmentti muodostuu Apetit Suomi Oy:stä, konsernihallinnosta ja segmenteille kohdistamattomista eristä. Apetit Suomi Oy:n tuottamien palveluiden kustannusvaikutus on rasittamassa liiketoimintojen tulosta palvelujen käytön suhteessa. Henkilöstö on kohdistettu pakaste- ja kalaliiketoiminnoille palvelumyynnin suhteessa.

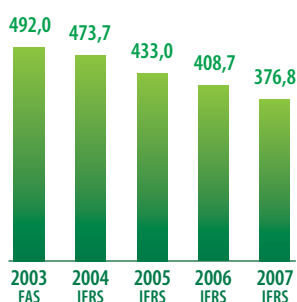
Vuoden 2007 alusta alkaen pakasteliiketoiminta, kalaliiketoiminta, kasviöljyliiketoiminta, viljakauppaliiketoiminta ja muut toiminnot ovat muodostaneet IFRS-raportoinnissa jatkuvat toiminnot. Vertailukauden tiedot on muutettu vastaamaan uutta raportointirakennetta.

Myös toissijainen eli maantieteellinen segmenttijako uudistettiin vuoden 2007 alusta alkaen. Raportoittavat maantieteelliset segmentit ovat Suomi, Skandinavian maat, Baltia ja Venäjä sekä Muut maat.

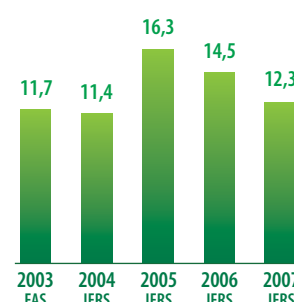
Lopetettujen toimintojen raportointi

Lopetetut toiminnot koostuu Suomen Rehu -konsernista vuoden alusta kesäkuun alkuun saakka. Lopetetuissa toiminnoissa on esitetty myös Suomen Rehu Oy:n enemmistöosakkeiden kaupan tulos. Lännen Tehtaat -konsernin tuloslaskelmassa lopetettujen toimintojen

**Konsernin liikevaihto,
kaikki toiminnot
milj. euroa**

**Konsernin liiketulos,
kaikki toiminnot
milj. euroa**

kauden tulos on esitetty yhtenä rivinä jatkuvien toimintojen tuloslaskelmatietojen jälkeen. Vertailukauden tiedot on esitetty vastaavalla tavalla. IFRS:n sääntöjen mukaisesti lopetetuista toiminnoista ei tehty suunnitelman mukaisia poistoja 19.1.2007 jälkeen. Konsernitaseessa myytävänä olevien toimintojen varat ja velat esitettiin vuoden alusta kaupan toteuttamiseen saakka erillään muista varoista ja veloista Myytävänä olevina pitkäaikaisina varoina ja Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvinä velkoina. Vertailukauden taseessa vastaavaa luokittelua ei tehty.

Liikevaihto ja tulos

Tilikauden tulos oli 13,4 (13,1) miljoonaa euroa. Kauden tulokseen sisältyy kertaeränä 5,6 miljoonan euron myyntivoitto Suomen Rehun osake-enemmistön kaupasta. Kertaerien vaikutus tilivuoden 2006 tulokseen oli +3,7 miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 2,13 (2,10) euroa.

Jatkuvat toiminnot

Jatkuvien toimintojen liikevaihto oli tammi-joulukuussa 309,6 (244,5) miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi vertailukaudesta 65,1 miljoonaa euroa eli 27 %. Kasvu tuli pääosin kalaliiketoiminnasta ja viljakau-pasta.

Jatkuvien toimintojen liiketulos ilman kertaeriä oli 3,5 (3,8) miljoonaa euroa. Kertaerät olivat -0,3 (+1,5) miljoonaa euroa. Pakasteliiketoiminnan, viljakaupan ja muiden toimintojen tulos parani vertailukaudesta. Kalaliiketoiminnan ja kasviöljyliiketoiminnan tulos heikkeni.

Tilikauden nettorahoituskulut olivat -0,8 (tuottoa 3,2) miljoonaa euroa. Vertailukauden tulokseen sisältyi liiketoimintaan kuuluttomien osakkeiden myynnistä saadut noin 2,6 miljoonan euron myyntivoitot.

Osuus osakkuusyritysten tuloksesta oli 3,5 (1,6) miljoonaa euroa. Osuus Sucros -konsernin tuloksesta oli 2,1 (1,8) miljoonaa euroa ja kesäkuun alun enemmistöosakkeiden kaupan jälkeen kertynyt 49 %:n osuus osakkuusyhtiö Suomen Rehusta 1,4 miljoonaa euroa. Osakkuusyhtiö Sucroksen tuulosuuteen sisältyy vuoden 2006 sokerireformin perusteella saatua kertaluonteista puhdistamotukea 0,7 miljoonaa euroa.

Jatkuvien toimintojen tulos ennen veroja oli 6,0 (10,2) miljoonaa euroa. Tulokseen ennen veroja sisältyy kertaerien vaikutusta -0,2 (+4,2) miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli 5,6 (7,5) miljoonaa euroa. Tilikauden verot olivat -0,4 (-2,7) miljoonaa euroa.

Lopetetut toiminnot

Lopetettuihin toimintoihin sisältyy Suomen Rehu -konserni. Vertailuvuoden tuloslaskelma on jaettu jatkuviin ja lopetettuihin toimintoihin ikään kuin Suomen Rehu -konserni olisi ollut lopetettu toiminto vuoden 2006 alusta alkaen.

Lopetettujen toimintojen tulokseen vuonna 2007 sisältyy Suomen Rehu -konsernin tulos vuoden alusta kesäkuun alkuun ja Suomen Rehu Oy:n osake-enemmistön myyntivoitto kauppaan kohdistuneilla kuluilla vähennettynä. Toiselle vuosineljännekselle kirjattiin kiinteään osakekauppahintaan perustuva verovapaa myyntivoitto osake-enemmistöstä, 4,1 miljoonaa euroa. Lopullinen kauppahinta määräytyi enemmistöosakkeiden kaupantekohetken taseen perusteella. Kauppahinnan korjauserä osake-enemmistön kaupan osalta, 1,5 miljoonaa euroa, kirjattiin kolmannelle vuosineljännekselle.

Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista oli 7,8 (5,6) miljoonaa euroa.

Keskeiset tunnusluvut

	2007	2006	2005
--	------	------	------

Kaikki toiminnot

Liikevaihto, milj. euroa	376,8	408,7	433,0
Liiketulos, milj. euroa	12,3	14,5	16,3
Liiketulos %	3,3	3,5	3,8
Tulos ennen veroja	14,6	17,8	14,9
Tulos ennen veroja %	3,9	4,4	3,4
Tilikauden voitto, milj. euroa	13,4	13,1	11,4
Tilikauden voitto %	3,6	3,2	2,6
Tulos/osake, euroa	2,13	2,10	1,81
Oma pääoma/osake, euroa	20,36	19,06	18,56
Omavaraisuusaste %	62,1	50,3	50,0
Oman pääoman tuotto %	10,8	10,5	10,2
Sijoitetun pääoman tuotto %	10,0	11,2	10,8

Jatkuvat toiminnot

Liikevaihto, milj. euroa	309,6	244,5
Liiketulos ilman kertaeriä, milj. euroa	3,5	3,8
Liiketulos ilman kertaeriä %	1,1	1,6
Liiketulos, milj. euroa	3,2	5,3
Liiketulos %	1,0	2,2

Tilikauden tulos milj. euroa

Oman pääoman tuotto %

Rahoitus ja rahavirta

Liiketoiminnan rahavirta oli tammi-joulukuussa korkojen ja verojen jälkeen 5,3 (-6,4) miljoonaa euroa. Käyttöpääoman muutoksen vaikutus oli -3,3 (-23,1) miljoonaa euroa. Investointien rahavirta oli 22,5 (-2,7) miljoonaa euroa. Suomen Rehun osake-enemmistön kaupan vaikutus investointien rahavirtaan oli 42,5 miljoonaa euroa. Lainojen rahavirrat olivat -24,9 (10,1) miljoonaa euroa. Osinkoja maksettiin 5,3 (4,6) miljoonaa euroa.

Konsernilla oli tilikauden päättyessä korollisia velkoja 33,6 (56,0) miljoonaa euroa ja likvidejä rahavaroja 13,2 (7,5) miljoonaa euroa. Korolliset nettovelat olivat 20,4 (48,5) miljoonaa euroa. Konsernin taseen loppusumma oli 205,9 (237,5) miljoonaa euroa. Oman pääoman määrä tilikauden päättyessä oli 128,0 (119,2) miljoonaa euroa. Oma-varaisuusaste oli 62,1 (50,3) %. Konsernin lyhytaikaiseen rahoitukseen käytettyä yritystodistuksia oli katsauskauden päättyessä emittoituna 27,5 (38,0) miljoonan euron arvosta. Konsernin maksuvalmius on turvattu sitovin limiittisopimuksin. Limiittejä ei ollut käytössä katsauskauden päättyessä.

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen ilman yritysostoja olivat 7,5 (7,6) miljoonaa euroa. Pakasteliiketoiminnan investoinnit olivat 1,6 (0,8) miljoonaa euroa, kalaliiketoiminnan investoinnit 4,1 (0,6) miljoonaa euroa, kasviöljyliiketoiminnan investoinnit 0,4 (0,4) miljoonaa euroa ja muiden toimintojen investoinnit 0,8 (0,2) miljoonaa euroa. Rehu-liiketoiminnan investoinnit olivat osake-enemmistön myyntihetkeen mennessä 0,6 (5,7) miljoonaa euroa.

Osakeinvestoinnit olivat tammi-joulukuussa 11,6 (3,0) miljoonaa euroa. Kauden investoinnit kohdistuivat norjalaisen kalanjalostusyrityksen Maritim Food AS:n ja Sandanger AS:n osakkeiden hankintaan.

Liiketoimintakatsaukset

Pakasteliiketoiminta

Pakasteliiketoiminnan liikevaihto oli 49,3 (50,2) miljoonaa euroa. Liikevaihdon lasku oli seurausta sokerijuurikkaan viljelyttämisen ja siihen liittyvän tarvikemyynnin siirtymisestä Sucros Oy:n hoidettavaksi vuoden 2007 alussa. Viljelyttämiseen liittyvää liikevaihtoa sisältyi vertailuvuoteen 2,9 miljoonaa euroa. Elintarvikemyynti kasvoi noin 4 %. Vähittäiskauppapakasteiden myynti kasvoi noin prosentin. Omien

merkkien osuus myynnistä kasvoi edelleen. Apetit perunapakasteiden ja Apetit pizzojen myynti kasvoi yli 15 %. Aktiivinen kampanjointi ja uudet tuotteet kasvattivat kokonaismarkkinaa ja Apetit Pakasteen markkinaosuutta. Muiden vähittäiskauppatuoteryhmien myynti oli edellisvuoden tasoa. HoReCa -sektorin myynti kasvoi yli 10 %. Liikevaihdon kasvu johtui kotimaisten vihannesten kilpailukyvyyn paraneemisesta tuontivihanneksiin verrattuna. Myyntikanavista suhteellisesti eniten kasvoi vienti. Hyvä kotimaan hernesato mahdollisti herneiden viennin Italian lisäksi Keski-Eurooppaan, jossa sato jäi epäedullisista sääolosuhteista johtuen poikkeuksellisen heikoksi. Vienti kasvoi lähes 40 % edellisvuodesta.

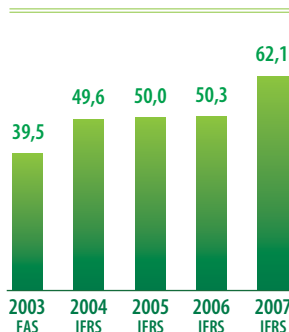
Pakasteliiketoiminnan liiketulos ilman kertaeriä oli 3,5 (2,2) miljoonaa euroa. Kertaluonteisena kauden tulosta rasitti 0,2 miljoonan euron arvonalennuskirjaus käytöstä poistetusta käyttöomaisuudesta. Vertailuvuoden kertaerät olivat -0,5 miljoonaa euroa. Tuloksen parantaminen on seurausta tuotemyynnin kasvusta ja tuotevalikoiman rakenteen muutoksista. Myös määrätietoinen tuottavuuden kehittäminen sekä kustannustehokkuuden parantaminen ovat vaikuttaneet myönteisesti Apetit Pakasteen tuloskehitykseen. Tuottavuuden ja kustannustehokkuuden edelleen parantamiseksi Apetit Pakaste päätti siirtää Turun tehtaan tuotannon Säkylässä. Hanke edellyttää vuoden 2008 aikana noin 4 miljoonan euron investointeja Säkylässä. Rakennusinvestointi käynnistyi syksyllä maarakennustöillä. Varsinainen rakentaminen ajoittuu vuoden 2008 puolelle. Suunnitelman mukaan Turun tehtaan tuotanto siirretään Säkylässä vuoden 2008 loppuun mennessä. Tuotannon keskittämisellä tavoitellaan noin 0,9 miljoonan euron parannusta liiketulokseen vuodesta 2009 alkaen.

Pakasteliiketoiminnan investoinnit vuonna 2007 olivat 1,6 (0,8) miljoonaa euroa. Merkittävimmät investoinnit liittyivät pakastusteknologian uudistamiseen, jolla tehostetaan energiankäyttöä, parannetaan tuotantologiikkaa ja tuotelaatua. Myös pakkaustoimintoja tehostettiin automaatiikkaa lisäämällä.

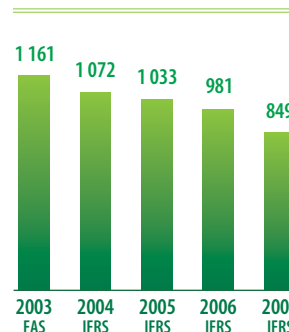
Kalaliiketoiminta

Kalaliiketoiminnan liikevaihto oli 81,7 (58,9) miljoonaa euroa. Konserniin maaliskuun alussa liitetyn Maritim Foodin ja syyskuun alussa liitetyn Sandangerin tuoma liikevaihdon lisäys oli 26,0 miljoonaa euroa. Apetit Kalan markkinaosuus ja myynti laskivat hieman edellisvuodesta. Myynnin lasku johtui kesän toimitushäiriöistä sekä lämminsavusiian raaka-aineen ja luonnonkalojen heikosta saatavuudesta syksyllä. Apetit Kala toi vuoden aikana markkinoille useita uusia tuotteita, mm. viipaloidut lämminsavufileet. Syksyllä Suomen markkinoille tulivat

Omavaraisuusaste
%

Henkilöstö keskimäärin,
kaikki toiminnot

Maritim Foodin valmistamat Apetit Maritim tuotemerkillä myytävät äyriäistuotteet. Myös loppuvuoden uutuussalaatit Kirjolohiherkku ja Katkarapuherkku myydään Apetit Maritim -tuotemerkillä.

Maritim Foodin liikevaihto kasvoi hieman edellisvuodesta. Eniten kasvoi äyriäisten ja kalaruokien myynti. Kastikkeiden myynti oli vertailuvuoden tasoa. Tuorekalajalosteiden myynti laski pääosin raaka-aineiden hinnanlaskun seurauksena. Myynti pääasiakkaalle kehittyi myönteisesti.

Kalaliiketoiminnan koko vuoden liiketulos ilman kertaeriä oli -1,5 (1,1) miljoonaa euroa. Kertaerät olivat -0,3 (+0,4) miljoonaa euroa. Kertaerä johtui Apetit Kalan Kustavin kiinteistön arvonalennuskirjauksesta.

Maritim Foodin hankintamenojen kohdistamisesta aiheutui yhteensä 0,5 miljoonan euron negatiivinen tulosvaikutus. Kohdistusten kertaluonteinen vaikutus oli -0,3 miljoonaa euroa ja pitkävaikutteinen poistoja lisäävä vaikutus on noin -0,2 miljoonaa euroa vuodessa. Maritim Foodin vaikutus kalaliiketoiminnan koko vuoden tulokseen oli ennakoarvion mukainen, lievästi positiivinen.

Apetit Kalan kannattavuus kärsi alkuvuonna pääraaka-aineiden korkeista hinnoista, laiterikoista sekä tuotannon toimintahäiriöistä. Lisäksi Kustavin ja Keravan toimintojen siirrosta Kuopioon aiheutui yhtiölle päällekkäisiä ja ylimääräisiä kustannuksia. Loppuvuonna lämminsavusiian raaka-aineen rajoitettu saatavuus heikensi kuluttajapakettujen tuotteiden toimitusvarmuutta.

Kustavin tuotantolaitoksen toiminta siirrettiin Kuopioon huhtitoukokuun aikana ja Keravan tuotanto- ja pakkaamotoiminnot elosyyskuun aikana, minkä jälkeen yhtiön tuotantotoiminnot on kokonaisuudessaan keskitetty yhteen laitokseen. Keravalla jatkaa toimintaansa yhtiön logistiikkakeskus. Toiminnan keskittämisestä syntyvien kustannussäästöjen arvioidaan toteutuvan täysimääräisinä vuoden 2008 alusta.

Apetit Kalan johtoa uudistettiin toimitusjohtajan, tuotantojohtajan ja ostujohtajan rekrytoinneilla. Tavoitteena oli lisätä osaamista yhtiön ydinprosessien, toiminnanohjauksen, laadun ja tuottavuuden sekä hankinnan kehittämisessä. Toimitusvarmuus ja tuottavuus ovat parantuneet elokuussa käynnistettyjen tuotannonohjauksen tehostamistoimenpiteiden seurauksena. Hankinnassa painopiste on ollut hankintakanavien, sopimuskäytäntöjen ja ostoprosessin kehittämisessä.

Konseptiliiketoiminnassa toimintatapoja yhtenäistettiin Kalatoreilla yhteisen konseptikäsitteiden käyttöönotolla sekä kehittämällä konseptimittausta ja toiminnan itsearviointia. Tilikauden lopussa kalatoripisteitä oli yhteensä 66 kpl.

Kalaliiketoiminnan investoinnit olivat tammi-joulukuussa 4,1 (0,6) miljoonaa euroa. Investoinneista 2,9 miljoonaa euroa kohdistui Apetit Kalan tuotannon keskittämisohjelman mukaiseen toimitilojen laajentamiseen Kuopiossa. Muut merkittävimmät Apetit Kalan investoinnit liittyivät savustusuunien uusimiseen ja fileoinnin kehittämiseen. Maritim Foodin investoinnit olivat 0,2 miljoonaa euroa.

Kasviöljyliiketoiminta

Kasviöljyliiketoiminnan liikevaihto kasvoi 13 % ja oli 46,0 (40,6) miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu oli seurausta kasvaneista volyymeista, myytyjen tuotteiden jalostusasteen kasvusta sekä nousseista myyntihinnoista.

Liiketulos ilman kertaeriä oli 0,8 (2,9) miljoonaa euroa. Kertaeriin +0,1 (+0,2) miljoonaa euroa, sisältyy Lohjan Kirkniemessä sijaitsevan siilovarastokiinteistön myyntivoitto. Tuloksen heikkeneminen on seurausta jalostusmarginaalin laskusta. Kasviöljyn ja valkuisrehujen

myyntihinta on noussut viiveellä raaka-ainehintoihin verrattuna, mikä heikensi jalostusmarginaalia erityisesti vuoden jälkipuoliskolla.

Kasviöljyliiketoiminnan bruttoinvestoinnit olivat 0,4 (0,4) miljoonaa euroa. Investoinneista merkittävin oli yhtiön toiminnanohjauksjärjestelmän uusiminen.

Viljakauppaliiketoiminta

Viljakaupan vahva kasvu jatkui vuoden loppuun saakka. Tilikauden liikevaihto kasvoi 38 % ja oli 132,8 (96,3) miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi sekä kotimaassa että kansainvälisillä markkinoilla. Kasvu oli seurausta noin 10 % volyymin kasvusta sekä poikkeuksellisen korkeista viljojen ja öljykasvien markkinahinnoista.

Liettuassa toimiva tytäryhtiö UAB Avena Nordic Grain vakiinnutti asemansa alueen viljanhankinnassa ja kasvatti osaltaan viljakauppaliiketoiminnan liikevaihtoa.

Viljakauppa Kazakstanista vientimarkkinoille ylitti merkittävästi edellisten vuosien tason. Kotimaisen viljahankinnan kasvattamiseksi Avena Nordic Grain avasi elokuussa toimipisteen Salossa palvelemaan lähinnä varsinaissuomalaisia viljelijöitä.

Viljakauppaliiketoiminnan liiketulos lähes kaksinkertaistui ja nousi 3,9 (2,0) miljoonaa euroon.

Muut toiminnot

Muut toiminnot -segmentti muodostuu palveluyhtiö Apetit Suomi Oy:stä, konsernihallinnosta ja segmenteille kohdistamattomista eristä. Apetit Suomi Oy:n tuottamien palveluiden kustannusvaikutus on rasittamassa liiketoimintojen tulosta palveluiden käytön suhteessa.

Muut toiminnot -segmentin liikevaihto oli 4,4 (0,0) miljoonaa euroa. Liikevaihto on Apetit Suomi Oy:n palvelumyyntiä, joka vertailuvuonna sisältyi pakasteliiketoiminnan muihin tuottoihin.

Muiden toimintojen liiketulos ilman kertaeriä oli -3,0 (-4,5) miljoonaa euroa. Tulokseen sisältyy Apetit Suomi Oy:n positiivinen vaikutus +0,5 (0,0) miljoonaa euroa. Aiemmin myytyihin tai lopetettuihin liiketoimintoihin ja kiinteistökauppoihin liittyvät kertaerät olivat +0,1 (+1,5) miljoonaa euroa.

Osakkeet ja osakepääoma

Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeet ovat yhtä sarjaa. Kaikilla osakkeilla on sama ääni- ja osinko-oikeus. Yhtiöjärjestyksen määräyksellä osakkeenomistajan äänimäärä on rajattu yhteen kymmenesosaan yhtiökokouksessa edustetusta äänimäärästä. Yhtiön osakkeen nimellisarvo on 2 euroa ja osakkeiden lukumäärä 6 317 576 kappaletta. Osakepääoman vähimmäismäärä on 10 miljoonaa euroa ja enimmäismäärä 40 miljoonaa euroa.

Hallituksen valtuutukset

Lännen Tehtaat Oyj:n 29.3.2007 pidetty yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta yhdessä tai useammassa erässä maksullisena osakeantina. Uusia osakkeita voidaan antaa enintään 631 757 kappaletta. Yhtiön hallussa olevia osakkeita voidaan luovuttaa enintään 65 000 kappaletta. Uuden osakkeen merkintähinta on vähintään osakkeen nimellisarvo eli kaksi (2) euroa. Oman osakkeen luovutushinta on vähintään sen luovutushetken mukainen käypä arvo, joka määräytyy Helsingin Pörssin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä määräytyvän kaupankäyntikurssin perusteella. Valtuutus käsittää oikeuden poiketa osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta, jos

siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, oikeuden tarjota osakkeita rahan sijasta myös apporttiamaisuutta vastaan tai muutoin tietyin ehdoin taikka käyttämällä kuittausoikeutta sekä oikeuden päättää osakkeen merkintähinnasta ja muista osakeantiin liittyvistä ehdoista ja seikoista.

Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Valtuutus kumosi aikaisemman 29.3.2006 annetun osakeanti- valtuutuksen ja samana päivänä annetun valtuutuksen omien osakkeiden luovuttamiseen.

Hallitus ei ole toistaiseksi käyttänyt sen yhtiökokoukselta saamaa osakeantivaltuutusta.

Omat osakkeet

Yhtiön omistuksessa olevien omien osakkeiden määrä oli tilikauden päättyessä 65 000 kappaletta eli 1,0 % kaikkien osakkeiden lukumäärästä ja äänimäärästä. Omien osakkeiden nimellisarvo oli 130 000 euroa. Omien osakkeiden määrässä ei ole tapahtunut muutoksia kassaus- tai vertailuvuonna.

Osingonjako

Lännen Tehtaat Oyj:n 29.3.2007 pidetty yhtiökokous päätti jakaa osinkoa 0,84 (0,73) euroa osakkeelta.

Osakevaihto

Yhtiön osakkeita vaihdettiin pörssissä tilikauden aikana 923 450 (1 622 123) kappaletta, mikä oli 14,6 (25,7) % koko osakemäärästä. Osakkeen ylin kurssi oli 24,50 (24,70) euroa ja alin 15,65 (15,26) euroa. Kauden osakevaihto oli 19,3 (32,8) miljoonaa euroa. Vuoden päätöskurssi oli 16,19 (24,30) euroa ja koko osakekannan markkina-arvo 102,3 (153,5) miljoonaa euroa.

Liputusilmoitukset

Norjalainen Skagen AS:n hallinnoima Skagen Funds ilmoitti 19.10.2007 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisesti, että se oli ostanut Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeita ja että sen omistus oli 18.10.2007 yhteensä 318 200 osaketta, mikä on 5,04 % Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä.

Osakkeiden omistuksen jakautuminen

Osakkeiden omistuksen sektorijakautuma, suurimmat osakkeenomistajat ja johdon omistus on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 32.

IFRS-raportointi

Lännen Tehtaiden konsernitilinpäätös on laadittu EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti.

Liiketoiminnan kausiluonteisuus

IAS 2 -standardin mukaisesti vaihto-omaisuuden hankintameno on luetaan mukaan systemaattisesti kohdistettu osuus valmistuksen kiinteistä yleismenoista. Satokausituotannossa raaka-aineista jalostetaan valmiita tuotteita pääosin vuoden viimeisen neljänneksen aikana, joten vaihto-omaisuuden määrät ja tasearvot ovat korkeimmillaan vuoden lopussa. Hankintameno on luettujen valmistuksen kiinteiden yleismenojen kuluksi kirjautuminen lykkääntyy myynti-ajankohtaan. Tästä johtuen pääosa konsernin vuosituloksesta kertyy viimeisen vuosineljänneksen aikana. Kausiluonteisuus on satokausi-

tuotannosta johtuen voimakkainta pakasteliiketoiminnassa ja osakkuusyhtiö Sucroksen toiminnassa.

Apetit Kalan myynti painottuu viikonloppuihin ja juhlapyhien yhteyteen. Merkittävä osa kalaliiketoiminnan vuoden tuloksesta riippuu joulusesongin onnistumisesta.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut olivat 0,7 (1,1) miljoonaa euroa, mikä oli 0,2 (0,5) % liikevaihdosta. Tutkimus- ja kehitystoiminta kohdistui pääosin uusien tuotteiden kehittämiseen.

Pakasteliiketoiminnassa tuotekehitys kohdistui pidemmälle jalostettujen ruokapakasteiden ja uudenlaisten vihannessekoitusten kehittämiseen. Markkinoille tuotiin uunivalmiit Apetit Kermaperunat, vihannessalsat ja Quick&Tasty sarjaan uudet voimakkaammin maustetut Tikka Masala Shrimps ja Green Curry Chicken. Kuluvan vuoden alussa markkinoille tuotiin Apetit Peruna & keittokasvikset.

Kalaliiketoiminnassa lämminsavutuotteiden sarjaan kehitettiin viipaloidut fileet ja palat. Suomen markkinoille kehitettiin Apetit Maritim äyriäisten sarja sekä Apetit Maritim salaattit Katkarapuherkku ja Kirjolohiherkku. Kuluvan vuoden alun lanseerausta varten kehitettiin 2 tuotetta uuteen Kalamestarin suikaleet -sarjaan, jossa pakkauskoko on aikaisempaa suurempi.

Mildola jatkoi Neito öljyjen sarjan kehittämistä tuomalla markkinoille uusia tuotteita. Teollisuusasiakkaille yhtiö kehitti lisää asiakas-kohtaisia tuoteratkaisuja ja suurkeittiösektorilla tuotteita uusille asiakkaille.

Riskit ja epävarmuustekijät sekä riskienhallinta

Riskienhallinnan kehittämiseksi liiketoimintayksiköissä suoritettiin tilikauden aikana kaikki toiminnot kattanut riskien kartoitus ja arviointi, jonka perusteella laadittiin dokumentoitu kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestelmä. Järjestelmän mukaisesti kaikki konserniyhtiöt ja liiketoimintayksiköt arvioivat ja raportoivat säännöllisesti liiketoimintaansa liittyviä riskejä ja tarvittavien kontrollimenetelmien ja hallintakeinojen riittävyyttä. Näiden strategiatyötä ja päätöksentekoa tukevien riskiarviointien tarkoituksena on riittävien toimenpiteiden varmistaminen riskien hallitsemiseksi.

Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus on vahvistanut konsernin riskienhallintapolitiikan ja riskienhallintaperiaatteet.

Konsernin riskiarvioinneissa ei ole tullut esiin sellaisia yksittäisiä merkittäviä riskejä, jotka aiheuttaisivat erityistoimenpiteitä normaaliin liiketoimintaan kuuluvien ja riskienhallintaprosessissa määriteltyjen toimenpiteiden lisäksi.

Konsernin olennaisimmat strategiset riskit liittyvät yritystoimintaan ja niiden integrointiin sekä muutoksiin liiketoiminta-alueilla ja asiakkuuksissa.

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät raaka-aineiden saatavuuteen, hankinnan ja myynnin tai käytön eriaikaisuuteen sekä raaka-aineiden hintojen vaihteluun. Hintariskien hallinnalla on erityisen suuri merkitys viljakaupassa, kasviöljyliiketoiminnassa ja kalaliiketoiminnassa, joissa raaka-aineiden suhteellinen osuus liikevaihdosta on 65 – 85 %. Viljojen ja öljykasvien sekä keskeisten kalaraaka-aineiden hinnat muodostuvat maailmanmarkkinoilla. Kasviöljy- ja viljakauppa-liiketoiminnassa avoimille hintariskeille on määritelty limiitit.

Konserni toimii kansainvälisillä markkinoilla ja on siten alttiina valuuttakurssimuutoksista johtuvalle valuuttariskille. Merkittävimmät valuuttakurssiriskit aiheuttavat Yhdysvaltain dollari ja Norjan kruunu.

Konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti kaikki merkittävät avoimet valuuttapositiot suojataan. Rahoitusriskien hallinnasta kerrotaan enemmän tilinpäätöksen liitetiedossa 25.

Tulipalo, vakava konerikko ja tautiepidemiat saattavat aiheuttaa merkittäviä omaisuus- tai keskeytysvahinkoja sekä muita epäsuoria haitallisia vaikutuksia yhtiön toimintaan. Konserniyhtiöt suojautuvat tällaisilta riskeiltä arvioimalla prosessejaan mm. omavalvontajärjestelmän puitteissa ja tekemällä tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä. Vakuutuksilla katetaan kaikki ne riskit, jotka ovat taloudellisesti tai muista syistä järkevää kattaa vakuuttamalla.

Lännen Tehtaiden toiminnanohjausjärjestelmän (ERP) uusimiseen tähtäävä projekti aloitettiin syksyllä 2007. Tavoitteena on, että Lännen Tehtaat -konsernin itse tehdyt toiminnan- ja taloudenohjausjärjestelmät korvataan valmistratkaisulla ennalta laaditun suunnitelman mukaan. Siirtyminen uusiin järjestelmiin tapahtuu pakasteliiketoiminoissa, konsernin yhteisissä toiminnoissa ja kalaliiketoiminoissa vuoden 2008 aikana.

Lännen Tehtaat on tiedostanut uuteen järjestelmään siirtymiseen liittyvät riskit, joiden hallitsemiseksi projektin edistymistä seurataan säännöllisesti projektin ohjausryhmässä ja projektityöryhmissä.

Hallinto ja johto

Lännen Tehtaat Oyj:n hallintoneuvosto valitsi 11.4.2007 pitämässään kokouksessa hallintoneuvoston puheenjohtajaksi Juha Nevavuoren ja varapuheenjohtajaksi Heikki Halkilahden.

Hallintoneuvosto valitsi hallituksen jäseniksi Harri Eelan, Aappo Kontun, Matti Lappalaisen, Hannu Simulan, Soili Suonojan ja Tom v. Weymarnin. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Tom v. Weymarn ja varapuheenjohtajaksi Hannu Simula.

Lännen Tehtaat Oyj:n toimitusjohtajana on toiminut Matti Karpinen. Toimitusjohtajan sijaiseksi hallitus nimitti 1.1.2008 alkaen konsernin talousjohtajan, KTM Eero Kinnusen.

Henkilöstö

Henkilöstön kehittämisessä keskeisiä alueita ovat johtaminen, ammatillinen osaaminen ja työyhteisön vuorovaikutustaidot.

Konsernin palveluksessa oli vuonna 2007 keskimäärin 849 (2006: 981 ja 2005: 1 033) henkilöä. Liiketoiminoittain henkilöstö jakaantui seuraavasti:

	2007	2006	2005
Pakasteliiketoiminta	266	275	
Kalaliiketoiminta	381	303	
Kasviöljyliiketoiminta	36	36	
Viljakauppaliiketoiminta	29	29	
Muut toiminnot	11	19	
Jatkuvat toiminnot	725	662	
Lopetetut liiketoiminnot	125	319	
Yhteensä	849	981	1033
Maksetut palkat ja palkkiot, milj. euroa			
jatkuvat ja lopetetut toiminnot	28,6	32,3	32,6
jatkuvat toiminnot	23,8	20,6	

Kalaliiketoiminnassa henkilömäärän kasvu johtui Maritim Foodin konserniin liittämisestä.

Lännen Tehtaat julkaisee erillisen henkilöstöraportin, joka on luettavissa Lännen Tehtaiden internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/henkilosto.

Ympäristö

Lännen Tehtaiden toimintaa ohjaavat jatkuvan parantamisen ja kestävä kehityksen periaatteet. Yhtiö toimii vastuullisesti ja ottaa toiminnassaan huomioon sekä yhteiskunnan että ympäröivän luonnon vaatimukset. Tavoitteena on tehokas tuotanto, joka on sopusoinnussa ympäristön kanssa.

Lännen Tehtaiden johto on toimintapolitiikassaan asettanut yhtiölle ympäristöpäämäärät. Kaikilla konsernin ympäristölupavelvollisilla tuotantolaitoksilla on voimassa oleva ympäristölupa.

Yhtiön tiedossa ei ole tilinpäätöshetkellä merkittäviä yksittäisiä ympäristöön liittyviä riskejä.

Ympäristöasioista kerrotaan laajemmin Lännen Tehtaiden internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/ymparisto.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Apetit Kalan konseptiliiketoimintaa on hoidettu sekä omissa että franchise-periaatteella toimivissa Kalatori -palvelupisteissä. Apetit Kala on päättänyt luopua franchise-toimintamallista. Aikaisemmin franchise-vetoisina toimineet 11 Kalatori -palvelupistettä siirtyvät kevään aikana Apetit Kalan hoidettaviksi.

Lännen Tehtaat -konsernin kotimaisen ja kansainvälisen kalaliiketoiminnan johtajaksi nimitettiin tammikuussa MBA Sami Haapasalmi. Haapasalmen vastuulla on kalaliiketoiminnan kannattavuus ja liiketoiminnan kasvattaminen organisaation ja yritysostoin.

Juurikassokerituotannon jatkuminen osakkuusyhtiössä

Euroopan unionin maatalousministerit hyväksyivät syyskuussa 2007 uudet sokerin tuotannon supistamista koskevat päätökset. Uudistuksen keskeinen sisältö on, että uusi tuotannon leikkaus pyritään saamaan aikaan vapaaehtoisella viljelijöiden ja teollisuuden tuotannon luopumisella.

Uudistuksen johdosta Sucros Oy:n Säkyln sokeritehtaan tuotannon jatkaminen on ollut vaakaaludalla. Tuottajajärjestöt MTK ja SLC ja Sucros ovat joulukuussa sopineet juurikkaanviljelyn ja sokerinjalostuksen ehdoista seitsenvuotisella toimialasopimuksella. Riittävä määrä viljelijöitä on ilmaissut halukkuutensa jatkaa sokerijuurikkaan viljelyä ja tarvittava määrä sopimuksia on tehty tammi-helmikuun aikana turvaamaan Säkyln sokeritehtaan tuotanto.

Sucros Oy ja sen omistajat Danisco Sugar A/S ja Lännen Tehtaat Oyj tekivät 8.2.2008 päätöksen jatkaa juurikassokerin tuotantoa Säkyln tehtaalla.

Lännen Tehtaat Oyj omistaa Suomessa sokeriteollisuutta harjoittavasta Sucros Oy:stä 20 %. Sucros-omistuksen arvo Lännen Tehtaat -konsernin taseessa on noin 19,2 miljoonaa euroa. Uusi toimialasopimus poisti epävarmuuden tuotannon jatkamisesta liittyen sokerituotantoon Suomessa. Tällä perusteella Lännen Tehtaat tulouttaa kertaeränä Salon sokeritehtaan sulkemisen johdosta saatavaa EU:n rakenneuudistustukea Sucros Oy:n osakkuusyhtiötuloksena vuoden 2008 ensimmäisellä neljänneksellä yli kolme miljoonaa euroa, jonka jälkeen korvaukset on kirjanpidossa kokonaisuudessaan tuloutettu.

Raportointikäytännön tarkennus

Lännen Tehtaat on päättänyt tarkentaa raportointikäytäntöään osakkuusyritysten tulososuuksien esittämisen osalta vuoden 2008 alusta alkaen. Jatkossa elintarvikeliiketoimintoihin liittyvien osakkuusyritysten tulososuudet sisältyvät liiketulokseen. Ydinliiketoimintoihin kuulumattomien osakkuusyritysten tulokset esitetään liikevoiton alapuolella. Liikevoiton yläpuolella raportoidaan tulososuudet Sucros Oy:stä, Ateriamestarit Oy:stä ja Sandanger AS:stä. Tulososuudet Sucros Oy:stä ja Ateriamestarit Oy:stä raportoidaan muissa toiminnoissa ja tulososuus osakkuusyhtiö Sandanger AS:stä 1.3.–31.8.2007 väliseltä ajalta kalaliiketoiminnoissa.

Osuus Suomen Rehun tuloksesta esitetään liikevoiton alapuolella.

Strategiatarkastelu

Strategiatarkastelun yhteydessä Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus vahvisti Lännen Tehtaiden vision, mission ja arvot. Lännen Tehtaat Oyj:n visio on olla yksi johtavista suomalaisista elintarvikeyhtiöistä, joka toimii pohjoisen Itämeren alueella. Yhtiön missio on tuottaa omistajilleen lisäarvoa pitkäjänteisesti. Missio toteutetaan kannattavan orgaanisen ja ulkoisen kasvun avulla. Konsernin arvoiksi hallitus vahvisti asiakas-keskeisyyden, vastuullisuuden ja uudistumisen.

Hallitus vahvisti myös konsernin pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Tavoitteena on liikevaihdon kaksinkertaistaminen kolmen vuoden jaksolla. Liikevoittotavoitteeksi asetettiin 5 % liikevaihdosta ja oman pääoman tuottotavoitteeksi 12 %. Omavaraisuustasteen tulee pitkällä aikavälillä olla vähintään 40 %.

Alkaneen vuoden näkymät

Koko vuosi

Jatkuvien liiketoimintojen koko vuoden liikevaihdon arvioidaan kasvavan ja liiketuloksen ilman kertaeriä paranevan vertailuvuodesta.

Pakasteliiketoiminnan liikevaihdon arvioidaan kasvavan hieman vuoden 2007 tasosta. Myynnin omilla tuotemerkeillä ennustetaan kasvavan, HoReCa-sektorin ja teollisuusmyynnin olevan vertailukauden tasoa ja viennin laskevan. Apetit Pakasteen tulosta tulevat rasittamaan vertailukautta korkeammat raaka-aine- ja energiakustannukset sekä Turun tehtaan tuotannon siirrosta ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotosta johtuvat kertaluonteiset kustannukset.

Tuotannon keskittämisen positiiviset vaikutukset toteutuvat vuodesta 2009 alkaen.

Kalaliiketoiminnan liikevaihdon ennustetaan kasvavan, kun Maritim Foodin ja Sandangerin koko vuoden liikevaihto tulee konserniin. Apetit Kalan liikevaihdon ennustetaan kasvavan kysynnän kasvaessa, toimitusvarmuuden parantuessa ja Kalatori franchise-palvelupisteiden siirtyessä Apetit Kalan omiksi pisteiksi. Kalaliiketoiminnan tuloksen arvioidaan paranevan ja muuttuvan voitolliseksi prosessin kehittämis- ja tuottavuustoimenpiteiden johdosta. Tulosta parantaa myös Maritim Foodin sisältyminen konserniin koko vuoden ajan.

Kasviöljyliiketoiminnan liikevaihdon ennustetaan kasvavan vuoden 2007 tasosta tuotehintojen nousun johdosta. Jalostusmarginaalin ennustetaan kasvavan ja liiketuloksen paranevan vuodesta 2007.

Viljakaupan liikevaihdon ennustetaan olevan vuoden 2007 tasoa. Tuloksen arvioidaan olevan hyvällä tasolla, mutta jäävän vertailukauden poikkeuksellisen hyvää tasoa alemmaksi.

IFRS:n mukaisen raportoinnin johdosta konsernin tuloksen kerittyminen painottuu loppuvuoteen.

Osinkoesitys

Lännen Tehtaat Oyj:n hallituksen tavoitteena on, että yhtiön osake on omistajalleen hyvätuottoinen ja arvonsa säilyttävä sijoitus. Osingonjakopolitiikan mukaan yhtiö jakaa osinkona vähintään 40 % emoyhtiön omistajille kuuluvasta tilikauden voitosta.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona tilivuodelta 2007 maksetaan 40 % tilikauden tuloksesta eli 0,85 (0,84) euroa osakkeelta.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2007 ovat 61.598.627,82 euroa, josta tilikauden voitto on 26.783.845,36 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoisista varoista jaetaan osinkona 0,85 euroa osaketta kohden eli 5.314.689,60 euroa ja omaan pääomaan jätetään 56.283.938,22 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	2007	2006
Liikevaihto	(2)	309,6	244,5
Liiketoiminnan muut tuotot	(5)	1,4	2,0
Materiaalit ja palvelut	(8)	-239,2	-187,1
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	(6,28)	-29,1	-25,5
Poistot	(3,9)	-5,0	-4,7
Arvonlentumiset	(3,9)	-0,5	-0,2
Liiketoiminnan muut kulut	(5)	-34,1	-23,7
Liiketulos	(2)	3,2	5,3
Rahoitustuotot	(10)	2,0	4,8
Rahoituskulut	(10)	-2,7	-1,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	(2)	3,5	1,6
Tulos ennen veroja		6,0	10,2
Tuloverot	(11)	-0,4	-2,7
Tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista	(12)	5,6	7,5
Lopetetut toiminnot			
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	(4)	7,8	5,6
Tilikauden tulos		13,4	13,1
Jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille		13,3	13,1
Vähemmistölle		0,1	-
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimennettu ja laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa, yhteensä		2,13	2,10
Laimennettu ja laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa, jatkuvat toiminnot		0,88	1,20
Laimennettu ja laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa, lopetetut toiminnot		1,25	0,90

Konsernitase

Milj. euroa	Liitetieto	31.12.2007	31.12.2006
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	(13)	4,7	1,5
Liikearvo	(13)	7,0	17,4
Aineelliset hyödykkeet	(13)	43,5	67,4
Osuudet osakkuusyrityksissä	(14)	39,2	23,1
Myytavissä olevat sijoitukset	(15)	0,1	0,1
Saamiset	(16)	4,6	5,8
Laskennalliset verosaamiset	(11)	0,3	0,3
		99,4	115,6
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	(18)	64,4	65,3
Tuloverosaaminen	(11)	0,4	0,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	(17)	28,6	48,7
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	(19)	8,1	-
Rahavarat	(20)	5,1	7,5
		106,6	121,9
Varat yhteensä	(2)	205,9	237,5
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		12,6	12,6
Ylikurssirahasto		23,4	23,4
Omat osakkeet		-0,8	-0,8
Arvonmuutosrahasto ja muut rahastot		7,6	7,7
Kertyneet voittovarot		71,2	63,2
Tilikauden tulos		13,3	13,1
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		127,3	119,2
Vähemmistön osuus		0,7	-
Oma pääoma yhteensä		128,0	119,2
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	(11)	4,8	7,0
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	(23)	5,3	7,0
Pitkäaikaiset varaukset	(22)	0,1	-
Pitkäaikaiset velat yhteensä		10,2	14,0
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	(23)	28,2	49,1
Tuloverovelka	(11)	0,7	1,0
Ostovelat ja muut velat	(24,26)	38,7	54,2
Lyhytaikaiset velat yhteensä		67,6	104,3
Velat yhteensä	(2)	77,9	118,3
Oma pääoma ja velat yhteensä		205,9	237,5

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Liitetieto	2007	2006
Tilikauden voitto		13,4	13,1
Oikaisut tilikauden tulokseen *)		-1,5	8,5
Käyttöpääoman muutos		-3,3	-23,1
Maksetut korot liiketoiminnasta		-2,8	-1,9
Saadut korot liiketoiminnasta		0,7	0,3
Maksetut verot liiketoiminnasta		-1,2	-3,2
Liiketoiminnan rahavirta		5,3	-6,4
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-7,6	-7,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		0,2	4,6
Ostetut konserniyhtiöt	(3)	-9,9	-2,8
Myydyt konserniyhtiöt	(4)	42,0	0,0
Ostetut osakkuusyhtiöt		0,0	-0,2
Myydyt osakkuusyhtiöt	(4)	0,6	0,0
Investoinnit muihin sijoituksiin		-35,1	-0,1
Muiden sijoitusten luovutustulot		27,0	3,4
Saadut osingot investoinneista		5,3	0,0
Investointien rahavirta		22,5	-2,7
Pitkäaikaisten lainojen nostot		-	1,9
Lyhytaikaisten lainojen nostot		-	19,1
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-16,7	0,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-8,1	-10,8
Rahoitusleasing-velkojen takaisinmaksut		-0,1	-0,1
Maksetut osingot		-5,3	-4,6
Rahoituksen rahavirta		-30,2	5,5
Rahavarojen muutos		-2,4	-3,7
Rahavarat kauden alussa		7,5	11,2
Rahavarat kauden lopussa		5,1	7,5
*) Liiketoiminnan rahavirran oikaisut:			
Poistot ja arvonalentumiset		5,7	8,4
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot		-5,8	-1,3
Osuudet osakkuusyhtiöiden tuloksista		-3,6	-1,6
Rahoitustuotot ja -kulut		1,4	-1,6
Tuloverot		1,2	4,7
Muut oikaisut		-0,3	-0,1
Yhteensä		-1,5	8,5

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma								Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Arvon- muutos- rahasto	Muut rahastot	Omat osakkeet	Muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2006	12,6	23,4	1,9	7,3	-0,8	-0,2	68,3	112,4	3,7	116,1
Myytävikissä olevat sijoitukset, tuloslaskelmaan siirretty määrä	-	-	-2,1	-	-	-	-	-2,1	-	-2,1
Rahavirran suojaukset, omaan pääomaan jaksotettu suojaustulos	-	-	0,5	-	-	-	-	0,5	-	0,5
Omaan pääomaan kirjattuihin tai sieltä pois siirrettyihin eriin liittyvät verot	-	-	0,2	-	-	-	-	0,2	-	0,2
Yrityshankinnat ja myynnit	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-3,7	-3,7
Muut muutokset	-	-	-	-	-	-	-0,3	-0,3	-	-0,3
Tilikauden voitto	-	-	-	-	-	-	13,1	13,1	-	13,1
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	-	-	-1,4	-	-	-	12,8	11,4	-3,7	7,7
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-4,6	-4,6	-	-4,6
Oma pääoma 31.12.2006	12,6	23,4	0,5	7,3	-0,8	-0,2	76,5	119,2	-	119,2
Oma pääoma 1.1.2007	12,6	23,4	0,5	7,3	-0,8	-0,2	76,5	119,2	-	119,2
Muuntoerot	-	-	-	-	-	0,1	-	0,1	-	0,1
Rahavirran suojaukset, omaan pääomaan jaksotettu suojaustulos	-	-	-0,1	-	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Omaan pääomaan kirjattuihin tai sieltä pois siirrettyihin eriin liittyvät verot	-	-	0,0	-	-	-	-	0,0	-	0,0
Yrityshankinnat ja myynnit	-	-	-	-	-	0,2	-	0,2	0,7	0,9
Muut muutokset	-	-	-	-0,1	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Tilikauden voitto	-	-	-	-	-	-	13,3	13,3	0,1	13,4
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	-	-	-0,1	-0,1	-	0,3	13,3	13,4	0,7	14,2
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-5,3	-5,3	-	-5,3
Oma pääoma 31.12.2007	12,6	23,4	0,4	7,2	-0,8	0,1	84,5	127,3	0,7	128,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Lännen Tehtaat Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Säkyli. Yhtiön rekisteröity osoite on PL 100, 27801 Säkyli.

Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus on 14.2.2008 hyväksynyt tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Päätoiminnot

Lännen Tehtaat Oyj on Helsingin Pörssissä noteerattu elintarviketeollisuusyhtiö. Osakkeen kaupankäyntitunnus on LTE1S.

Konsernin liiketoimintaryhmiä tilikaudella 2006 olivat Elintarvikeryhmä ja Maatalousryhmä. Lännen Tehtaat Oyj myi 19.1.2007 tehdyllä kaupalla Maatalousryhmään kuuluneen Suomen Rehu Oy:n osakekannasta 51 %:n osuuden. Kauppa toteutui lopullisesti kesäkuun alussa kilpailuviranomaisten hyväksytyä kaupan, jonka jälkeen Suomen Rehu Oy on raportoitu osakkuusyhtiönä. Kesäkuun alkuun asti Suomen Rehu raportoidaan IFRS 5 mukaisesti lopetettuna toimintona. Kaupan johdosta Lännen Tehtaat päätti siirtyä talousraportoinnissaan uuteen segmenttijakoon. Muutos koski sekä ensisijaisesta että toissijaista raportointimuotoa.

Ensisijainen raportointimuoto on liiketoiminnallinen ja raportoitavat segmentit vuoden 2007 alusta: pakasteliiketoiminta, kalaliiketoiminta, kasviöljyliiketoiminta, viljakauppaliiketoiminta ja muut toiminnot. Maantieteellinen segmenttijako on vuoden alusta lähtien: Suomi, Skandinavia, Baltian maat ja Venäjä sekä muut maat. Yhtiö toimii pohjoisen Itämeren alueella.

Liiketoimintaryhmät	Tuotteet ja palvelut
Pakasteliiketoiminta Apetit Pakaste Oy	Pakasteet, hillot ja marmeladit
Yhteisyritys: Ateriamestarit Oy	Suurkeittiömyynti
Kalaliiketoiminta Apetit Kala Oy Maritim Food AS Maritim Food Sweden AB Maritim Food Sweden Egendom AB Sandanger AS	Kalajalosteet ja konseptimyynti Äyriäis- ja kalatuotteet Äyriäistuotteet Kiinteistöhallintayhtiö Kalajalosteet
Kasviöljyliiketoiminta Mildola Oy	Kasviöljyt ja valkuisrehut
Viljakauppaliiketoiminta Avena Nordic Grain Oy	Vilja-, öljykasvi- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-aineiden kauppa

ZAO Avena St. Petersburg, Venäjä	Vilja-, öljykasvi- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-aineiden kauppa
UAB Avena Nordic Grain, Liettua	Vilja-, öljykasvi- ja palkokasvi- sekä rehuraaka-aineiden kauppa

Muut toiminnot

Lännen Tehtaat Oyj	Konsernihallinto ja konsernirakenteen kehittäminen, osake- ja kiinteistöomistusten hallinnointi
Apetit Suomi Oy	Kaupalliset toiminnot, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut sekä ympäristö- ja taloushallinnon palvelut
Osakkuusyhtiöt: Sucros Oy	Sokerin valmistus, markkinointi ja myynti
Suomen Rehu Oy	Rehujen kehitys, valmistus ja markkinointi

Laatimisperiaatteet

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2007 voimassaolevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset. Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja ja johdannaissopimuksia, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä, samoin kuin harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tietoa harkinnasta, jota johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja jolla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty kohdassa 'Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät'.

Tytäryritykset

Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta tai sillä on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat,

Konsernitilinpäätös, IFRS

saamiset, velat ja voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen veloitteiden täyttämiseen. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyrietyksen välillä on eliminoitu konsernin omistusosuuden mukaisesti. Osakkuusyrietyssijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon.

Yhteisyrietykset

Yhteisyrietykset ovat yrityksiä, joissa konserni käyttää toisten osapuolten kanssa yhteistä määräysvaltaa. Yhteisyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Valuuttamääräiset erät

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämismvaluutta. Valuuttamääräiset liiketapahtumat merkitään toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän kurssia. Tilinpäätöshetkellä monetaariset saamiset ja velat muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisesta syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan.

Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Osaan valuuttamääräisiä myyntejä ja ostoja suojaavia valuuttatermiinejä on sovellettu suojauslaskentaa ja käsitelty suojauslaskentamallin mukaisesti, jolloin valuuttatermiinien tulosvaikutus on kirjattu tuloslaskelmaan samanaikaisesti suojatun myynnin tai oston tulosvaikutuksen kanssa. Valuuttatermiinien tehokkaan osuuden tulosvaikutus on kirjattu oikaisemaan myyntiä tai ostoja. Suojausten mahdollinen tehoton osuus on kirjattu rahoituseriin.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskikurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssin mukaan. Kurssiero, joka johtuu tuloslaskelmaerien muuntamisesta keskikurssin mukaan ja tase-erien muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssin mukaan, on kirjattu omana eränään omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on kurssimuutoksista johtuva muuntoero tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden oman pääoman osalta kirjattu omana eränään konsernin oman pääoman muuntoeroihin. Kun ulkomainen tytär- tai osakkuusyhtiö myydään, kertynyt muuntoero kirjataan tuloslaskelmaan myyntivoiton tai -tappion osaksi.

Liikevaihto ja tuloutusperiaatteet

Tuotot kirjataan saadun tai saatavan vastikkeen käyvän arvon perusteella. Tuloutus tapahtuu, kun omistukseen liittyvät riskit ja edut siirtyvät ostajalle. Yleensä tuloutus tapahtuu luovutettaessa suorite. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty mm. välilliset verot ja alennukset.

Korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Eläkevastuut

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä eläkemaksut suoritetaan eläkevakuutusyhtiölle. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Konsernilla ei ole merkittäviä etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä eikä muita työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisempaan tapahtumaan perustuva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää maksusuoritusta ja velvoitteen määrä voidaan luotettavasti arvioida. Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon.

Varaukset liittyvät toimintojen uudelleenjärjestelyihin, tappiollisiin sopimuksiin, oikeudenkäynteihin sekä ympäristö- ja veroriskeihin. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun sitä koskeva yksityiskohtainen ja asianmukainen suunnitelma on laadittu ja on annettu riittävä peruste odottaa, että uudelleenjärjestely toteutetaan ja järjestelystä on tiedotettu.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot perustuen kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettavaan verotettavaan tuloon sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut samoin kuin laskennallisten verojen muutokset.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirjataan väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotusarvojen sekä kirjanpitoarvojen väliltä velkamenetelmän mukaisesti. Laskennallinen vero on kirjattu tilinpäätöspäivään mennessä säädettyillä verokannoilla.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät käyttöomaisuudesta, tilinpäätössiirroista, vaihto-omaisuudesta, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja johdannaissopimusten uudelleenarvostuksista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennallista veroa ei kirjata liikearvosta, joka ei ole verotuksessa vähennyskelpoista.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaissopimusten ja myytävissä olevien sijoitusten osalta suoraan omaan pääomaan kirjattuihin arvomuutoksiin liittyvät laskennalliset verot on kirjattu suoraan omaan pääomaan.

Rahavarat

Taseen ja rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimus- ja kehittämismenot on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Uusien tuotteiden ja prosessien kehitystoimintaan liittyviä kuluja ei ole merkitty taseeseen, koska kyseisiä menoja ei ole toteutunut merkittävästi aikavälillä, joka sijoittuu tuotteen markkinoille tulo ja sen kehitysvaiheen välille, jossa tuote on jo teknisesti toteutettavissa ja kaupallisesti hyödynnettävissä. Tilinpäätöshetkellä konsernin taseeseen ei ole merkitty kehitysmenoja.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisen käyvän arvon hankinta-ajankohtana.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumisilla. Osakkuusyriyten osalta liikearvo sisällytetään osakkuusyriyten investoinnin arvoon.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon siinä tapauksessa, että hankintamenu on määriteltävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi.

Patentit, tavaramerkit ja muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen ja kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomiin hyödykkeisiin ei ole sisällytetty hyödykkeitä, joiden taloudellinen vaikutusaika olisi arvioitu rajattomaksi.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat:

Asiakassuhteet	15 vuotta
Tavaramerkit	15 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	5 – 10 vuotta

Hyödykkeiden hankintamenuon sisällytetään hyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppuun poistetut aineettomat hyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneisiin poistoihin sovelletaan vastaavia periaatteita.

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät myöhemmin toteutuvat menot aktivoidaan vain siinä tapauksessa, jos niiden vaikutuksesta yritykselle koitua taloudellinen hyöty lisääntyy yli alunperin arvioidun suoritustason. Muussa tapauksessa menot kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettynä alkuperäiseen hankintamenuon.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	10 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	5 – 15 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 -standardin mukaisesti.

Hyödykkeiden hankintamenuon sisällytetään hyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppuunpoistetut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneisiin poistoihin sovelletaan vastaavia periaatteita.

Julkiset avustukset

Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan saadut julkiset avustukset on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennyksiksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen käyttöaikana.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa yhtiölle siirtyvät olennaisilta osin hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja edut, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. IAS 17 -standardin mukaiset rahoitusleasing-sopimukset on merkitty taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasinghyödykkeiden vuokraveloitteet sisältyvät diskontattuina korollisiin velkoihin.

Rahoitusleasing-sopimuksilla hankituista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot ja kirjataan mahdolliset arvonalentumistappiot. Poistot tehdään konsernin käyttöomaisuushyödykkeiden poistoaikojen mukaisesti tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan aikana. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Vuokraveloitteet sisältyvät korollisiin velkoihin. Päättäneellä tilikaudella ei ollut tilanteita, joissa konserni olisi ollut IAS 17:n mukaisesti rahoitusleasinghyödykkeen vuokralle antajana.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Arvonalentumiset

Omaisuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan tilinpäätöshetkellä mahdollisten arvonalentumisen viitteiden havaitsemiseksi. Jos viitteitä havaitaan, arvio omaisuserästä kerrytettävissä olevasta rahamäärästä määritetään. Arvonalentumistappio kirjataan, jos omaisuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön tasearvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja sen jälkeen vähentämään tasasuhteisesti muita yksikön omaisuseriä.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään joko niin, että se on käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai tätä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa perustuen diskonttauskorkoihin, jotka kuvastavat kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä pääomakustannusta

Konsernitilinpäätös, IFRS

ennen veroja. Käytetyt diskonttauskorot on määritelty ennen veroja ja niissä on otettu huomioon myös kyseisten rahavirtaa tuottavien yksiköiden erityinen riski.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sekä muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää määritettäessä käytetyissä arvioissa on tapahtunut muutos. Arvonalentumistappio peruutetaan korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty kirjanpitoarvoksi (poistoilla vähennettynä), jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut valmiiksi saattamisesta johtuvat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Vaihto-omaisuuden arvo on määritetty painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen ja se sisältää kaikki hankinnasta aiheutuneet välittömät menot sekä muut välilliset kohdistettavat menot. Valmistetun vaihto-omaisuuden hankintamenoon luetaan materiaalien ostomenon, välittömän työn ja muiden välittömien menojen lisäksi myös osuus tuotannon yleiskustannuksista, mutta ei myynnin tai rahoituksen kustannuksia. Vaihto-omaisuuden arvoa on alennettu epäkurantin omaisuuden osalta.

Rahoitusinstrumentit

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan neljään luokkaan: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä varoja. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja on hankittu pääasiassa voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä yritys pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, koska niitä on tarkoitus pitää yli 12 kk tilinpäätöspäivästä lähtien. Käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan, kunnes sijoitus myydään tai muutoin luovutetaan, jolloin käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Omaisuuserien pysyvät arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelmaan. Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintahintaan, jos niiden käypää arvoa ei ole luotettavasti määritettävissä.

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavariin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien.

Konsernin velat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon lukuun ottamatta johdannaisvelkoja. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin ja ne voi voivat olla korollisia tai korottomia. Erään sisältyy esimerkiksi ostovelat ja lainat.

Johdannaisoppimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, kun konsernista tulee sopimusosapuoli ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaisoppimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Niiden johdannaisoppimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvomuutokset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa tuloslaskelmassa.

Kaikki rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen alunperin käypää arvoa vastaavaan hankintahintaan. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvarojen ja -velkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

Käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja hintoja. Mikäli julkisesti noteerattua käypää arvoa ei ole saatavilla, käypä arvo lasketaan pohjautuen diskontattuihin rahavirtoihin sekä vastapuolen hintanoteerausta hyväksikäyttäen. Lyhytaikaisia saamia tai velkoja ei diskontata.

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Konserni kirjaa arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli myöhemmin syntyvä lisäys kerrytettävissä olevaan rahamäärään voidaan luotettavasti liittää arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan.

Konserni soveltaa suojauslaskentaa koronvaihtosopimuksiin, valuuttatermiineihin ja hyödykejohdannaisiin, jotka täyttävät IAS 39:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot. Suojatun rahavirran täytyy olla todennäköinen ja rahavirran täytyy viime kädessä vaikuttaa tuloslaskelmaan. Suojauksen täytyy olla tehokas sekä etu- että jälkikäteen tarkasteltaessa. Niiden suojausten osalta, jotka täyttävät suojauslaskennan ehdot, kirjataan suojauksen käyvän arvon muutoksen tehokas osa omaan pääomaan ja mahdollinen jäljelle jäävä tehoton osa tulosvaikutteisesti. Kumulatiivinen käyvän arvon muutos, joka on kirjattu omaan pääomaan, kirjataan tulosvaikutteisesti sillä hetkellä, kun ennakoitu rahavirta kirjataan tuloslaskelmaan. Mikäli johdannaisinstrumentti ei täytä IAS 39:ssä määriteltyjä suojauslaskennan ehtoja, kirjataan johdannaisinstrumentin käyvän arvon muutos välittömästi tulosvaikutteisesti.

Siitä huolimatta, että eräät suojaussuhteet täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset, niihin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa. Tällaisia instrumentteja ovat muun muassa operatiiviseen toimintaan liittyvää hyödykeriskiä ja tietyt valuuttariskiä suojaavat johdannaiset, joiden käyvän arvon muutokset kirjataan konsernin noudattaman kirjaustavan mukaisesti liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Johdon harkintaa edellyttävät laatumisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti, yhtiön johto joutuu tekemään arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat kirjattavien varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen määriin sekä esitettyihin ehdollisiin eriin. Nämä arviot ja oletukset

perustuvat historialliseen kokemukseen ja muihin perusteltavissa oleviin oletuksiin, joiden uskotaan olevan järkeviä olosuhteissa, jotka muodostavat perustan tilinpäätökseen merkittyjen erien arvioinneissa. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Arviot liittyvät pääosin uudelleenjärjestelysuunnitelmiin, epäkurantin vaihto-omaisuuden määrään, ympäristö-, oikeudenkäynti- ja veroriskeihin, omaisuuden arvostukseen, eläkevastuiden määrittämiseen sekä laskennallisten verosaamisten hyödyntämiseen tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Konsernin olennaisimmat strategiset riskit liittyvät yritysostoihin ja niiden integrointiin sekä muutoksiin liiketoiminta-alueilla ja asiakkuuksissa.

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät raaka-aineiden saatavuuteen, hankinnan ja myynnin tai käytön eriaikaisuuteen sekä raaka-aineiden hintojen vaihteluun. Hintariskien hallinnalla on erityisen suurin merkitys viljakaupassa, kasviöljyliiketoiminnassa ja kalaliiketoiminnassa, joissa raaka-aineiden suhteellinen osuus liikevaihdosta on 65 – 85 %. Viljojen ja öljykasvien sekä keskeisten kalaraaka-aineiden hinnat muodostuvat maailmanmarkkinoilla. Kasviöljy- ja viljakauppaliiketoiminnassa avoimille hintariskeille on määritelty limiitit.

Konserni toimii kansainvälisillä markkinoilla ja on siten alttiina valuuttakurssimuutoksista johtuvalle valuutariskille. Merkittävimmät valuuttakurssiriskit aiheuttavat Yhdysvaltain dollari ja Norjan kruunu. Konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti kaikki merkittävät avoimet valuuttapositiot suojataan.

Tulipalo, vakava konerikko ja tautiepidemiat saattavat aiheuttaa merkittäviä omaisuus- tai keskeytysvahinkoja sekä muita epäsuoria haitallisia vaikutuksia yhtiön toimintaan. Konserniyhtiöt suojautuvat tällaisilta riskeiltä arvioimalla prosessejaan mm. omavalvontajärjestelmän puitteissa ja tekemällä tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä. Vakuutuksilla katetaan kaikki ne riskit, jotka ovat taloudellisesti tai muista syistä järkevää kattaa vakuuttamalla.

Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

Tilikaudella uusi IFRS 7 -standardi ja IAS 1 -standardin muutos ovat lisänneet liitetiedoissa esitettäviä tietoja. Muilla tilikauden aikana käytön otetuilla uusilla tai muutetuilla standardeilla tai tulkinnoilla ei ollut olennaista vaikutusta tilinpäätökseen.

Konserni ei ole tässä tilinpäätöksessä soveltanut seuraavia IASB:n tilinpäätöshetken mennessä julkaisemia standardeja, standardien muutoksia tai tulkintoja, joiden soveltaminen ei vielä tässä vaiheessa ole ollut pakollista.

Seuraavilla vuonna 2008 voimaan tulevilla uusilla standardeilla ja tulkinnoilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen:

- IFRIC 11, Konsernin ja omia osakkeita koskevat liiketoimet
- IFRIC 12, Service Concession Arrangements *)
- IFRIC 14, IAS 19 – The Limit on a Defined Benefit Asset, Minimum Funding Requirements and their Interaction. *)

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 seuraavat IASB:n julkistamat standardit ja tulkinnot:

- IAS 1 (Muutos), Tilinpäätöksen esittäminen **)
- IAS 23, Vieraan pääoman menot -standardin muutos **)
- IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin muutos **)
- IFRS 8, Operating Segments *)
- IFRIC 13, Customer Loyalty Programmes *)

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2010 seuraavat IASB:n julkistamat standardit ja tulkinnot:

- IFRS 3 (Revised), Business combinations *) **)
- IAS 27 (Revised), Consolidated and separate financial statements *) **)

Konsernin johto on selvittämässä 2009 ja 2010 käyttöön otettavien standardimuutosten vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

*) Tulkinnoilla ei ole vielä virallista suomenkielistä käännöstä

**) Kyseistä standardia/tulkintaa ei vielä ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa

Liite 2. Segmentti-informaatio

Segmentti-informaatio esitetään konsernin liiketoiminnallisen ja maantieteellisen segmenttijaon mukaisesti. Konsernin ensisijainen raportointimuoto on liiketoimintasegmenttien mukainen. Liiketoimintasegmentit perustuvat konsernin sisäiseen organisaatorakenteeseen ja sisäiseen taloudelliseen raportointiin.

Liiketoimintasegmentit koostuvat varojen ryhmistä ja liiketoiminoista, joiden tuotteisiin tai palveluihin liittyvät riskit ja kannattavuus poikkeavat muista liiketoimintasegmenteistä.

Maantieteellisen segmenttijaon osalta segmentin tuotot perustuvat asiakkaiden maantieteelliseen sijaintiin ja vastaavasti segmentin varat ja velat jaetaan varojen maantieteellisen sijainnin mukaan.

Segmenttien välinen myynti tapahtuu käypään markkinahintaan. Segmentin varat ja velat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Vero- ja rahoituserät sekä koko konsernille yhteiset erät on kohdistettu segmentille Muut toiminnot.

Liiketoimintasegmentit

Pakasteliiketoiminta
Kalaliiketoiminta
Viljakauppaliiketoiminta
Kasviöljyliiketoiminta
Muut toiminnot

Maantieteelliset segmentit

Lännen Tehtaiden toissijainen segmenttiraportointimuoto on markkina-alueiden mukainen. Markkina-alueet on määritelty neljään segmenttiin: Suomi, Skandinavia, Baltia ja Venäjä sekä Muut maat.

Lopetut toiminnot

Suomen Rehu on esitetty lopetettuna toimintona erillään Lännen Tehtaiden jatkuvista toiminnoista myyntihetken asti. Lännen Tehtaiden 49 %:n omistusosuus Suomen Rehussa esitetään osakkuusyhtiönä kesäkuusta alkaen jatkuvissa toiminnoissa.

Liiketoimintasegmentit 1–12/2007

Milj. euroa	Pakaste- liiketoiminta	Kala- liiketoiminta	Viljakauppa- liiketoiminta	Kasviöljy- liiketoiminta	Muut toiminnot	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Ulkoinen myynti	49,3	81,7	132,8	46	4,4	314,2	78,8	393,0
Segmenttien välinen myynti	-0,1	-0,1	-1,2	0,0	-3,2	-4,6	-11,6	-16,2
Liikevaihto	49,2	81,6	131,6	46,0	1,2	309,6	67,2	376,8
Liiketulos	3,3	-1,8	3,9	0,9	-3,0	3,2	9,1	12,3
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	0,1	-	-	3,4	3,5	0,1	3,6
Varat	28,3	49,9	43,9	15,0	55,0	192,0		192,0
Kohdistamattomat						13,9		13,9
Varat yhteensä						205,9		205,9
Velat	6,4	11,5	16,4	2,4	2,1	38,8		38,8
Kohdistamattomat						39,1		39,1
Velat yhteensä						77,9		77,9
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	1,6	4,1	-	0,4	0,8	6,9	0,6	7,5
Yritysostot ja muut osakeinvestoinnit	-	11,6	-	-	-	11,6	-	11,6
Poistot	1,7	1,6	0,1	0,6	1,0	5,0	0,2	5,2
Arvonalentumiset	0,2	0,3	-	-	-	0,5	-	0,5
Henkilöstö keskimäärin	266	381	29	36	11	725	125	849

Kohdistamattomat erät sisältää vero- ja rahoituserät sekä koko konsernille yhteiset erät.

Maantieteelliset segmentit 1–12/2007

Milj. euroa	Suomi	Skandinavia	Baltia ja Venäjä	Muut maat	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Liikevaihto	189,2	45,8	10,0	64,6	309,6	67,2	376,8
Varat	162,8	26,1	3,0	-	192,0	-	192,0
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	6,7	0,2	-	-	6,9	0,6	7,5
Yritysostot ja muut osakeinvestoinnit	-	11,6	-	-	11,6	-	11,6

Liiketoimintasegmentit 1–12/2006

Milj. euroa	Pakaste- liiketoiminta	Kala- liiketoiminta	Viljakauppa- liiketoiminta	Kasviöljy- liiketoiminta	Muut toiminnot	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Ulkoinen myynti	50,2	58,9	96,3	40,6	0,0	246,0	173,5	419,5
Segmenttien välinen myynti	-0,1	0,0	-1,4	0,0	0,0	-1,5	-9,3	-10,8
Liikevaihto	50,1	58,9	94,9	40,6	0,0	244,5	164,2	408,7
Liiketulos	1,7	1,6	2,0	3,0	-3,0	5,3	9,2	14,5
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0,0	0,0	-	-	1,6	1,6	0,1	1,7
Varat	28,0	25,2	30,1	14,4	18,1	115,8	90,5	206,3
Kohdistamattomat								31,2
Varat yhteensä								237,5
Velat	6,7	8,4	8,8	3,1	1,8	28,8	25,5	54,3
Kohdistamattomat								64,0
Velat yhteensä								118,3
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	0,8	0,6	0,0	0,4	0,1	1,9	5,7	7,6
Yrityssostot ja muut osakeinvestoinnit	-	1,7	-	1,3	-	3,0	-	3,0
Poistot	2,7	0,8	0,1	0,6	0,5	4,7	3,5	8,2
Arvonalentumiset	-	0,2	-	-	-	0,2	-	0,2
Henkilöstö keskimäärin	275	303	29	36	19	662	319	981

Kohdistamattomat erät sisältää vero- ja rahoituserät sekä koko konsernille yhteiset erät.

Maantieteelliset segmentit 1–12/2006

Milj. euroa	Suomi	Skandinavia	Baltia ja Venäjä	Muut maat	Jatkuvat toiminnot yhteensä	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Liikevaihto	188,6	22,4	2,3	31,2	244,5	164,2	408,7
Varat	116,0	-	0,0	-	116,0	121,5	237,5
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	1,9	-	-	-	1,9	5,7	7,6
Yrityssostot ja muut osakeinvestoinnit	3,0	-	-	-	3,0	-	3,0

Liite 3. Hankitut liiketoiminnot

Lännen Tehtaat osti 28.2.2007 norjalaisen kalanjalostajan Maritim Food AS:n koko osakekannan. Kauppaan kuului Maritim Food AS ja sen kokonaan omistamat ruotsalaiset tytäryhtiöt Maritim Food Sweden AB ja Maritim Food Sweden Egendom AB sekä Maritim Foodille kuuluva 47,5 %:n vähemmistöosuus norjalaisesta Sandanger AS:stä.

Kauppahintana osakkeista maksettiin 11,1 miljoonaa euroa. Lisäksi lopulliseen kauppahintaan vaikuttaa Maritim Foodin ja osakkuusyhtiö Sandanger AS:n vuoden 2007 tuloskehitys, jonka arvioitu vaikutus on 0,3 miljoonaa euroa. Lisäkauppahinnan tarkka määrä varmistuu vuoden 2008 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Milj. euroa	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot 28.2.2007	Kirjanpito- arvot ennen yhdistämistä 28.2.2007
Aineettomat hyödykkeet	2,8	0,0
Aineelliset hyödykkeet	4,2	3,6
Laskennalliset verosaamiset	0,0	0,0
Vaihto-omaisuus	3,6	3,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2,6	2,6
Rahavarat	1,3	1,3
Varat yhteensä	14,5	10,7
Laskennalliset verovelat	1,0	0,0
Pitkäaikaiset velat	5,7	5,7
Lyhytaikaiset velat	2,8	2,8
Velat yhteensä	9,5	8,6
Hankitun osuuden mukainen osuus nettovaroista	5,0	2,2
Hankintameno	11,4	
Liikearvo	6,4	
Rahavaroina maksettu kauppahinta ja aktivoitunut transaktiomenot	11,1	
Hankitun liiketoiminnan rahavarat	1,3	
Rahavirtavaikutus	9,8	

Liikearvon syntyyn vaikutti pääosin synergiaedut myynnissä, logistiikassa ja raaka-ainehankinnoissa sekä kiinteiden kustannusten suunnitelluista säästöistä.

Lännen Tehtaiden liikevaihto 1.1 – 31.12.2007 olisi ollut 4,5 miljoonaa euroa suurempi, jos Maritim Foodin hankinta olisi tapahtunut 1.1.2007. Vastaava vaikutus nettovoittoon olisi ollut noin 0,0 miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon kohdistusten poistokulu ja laskennallinen rahoituskulu hankintamenoille 1.1.2007 alkaen.

Lännen Tehtaat Oyj:n norjalainen tytäryhtiö Maritim Food AS käytti kalanjalostusyritys Sandanger AS:n osakkeita koskevan ostooption ja osti 0,1 miljoonalla eurolla optiosopimuksen mukaiset 3,5 % Sandanger AS:n osakkeista. Kauppa nosti Maritim Foodin Sandanger AS:n enemmistöomistajaksi omistussuuden noustessa 51 %:iin. Sandanger AS liitettiin Lännen Tehtaat -konserniin 31.8.2007.

Hankintameno koko 51 %:n osuudesta oli 1,1 miljoonaa euroa. Käypien arvojen määrittämisen jälkeen hankinnasta ei syntynyt liikearvoa. Hankintameno käyvän arvon kohdistuksia tehtiin pääasiassa aineettomille hyödykkeille kuten asiakassuhteille.

Liite 4. Lopetetut toiminnot

Suomen Rehu Oy:n enemmistöosakkeiden kauppa toteutettiin kesäkuun alussa ja Suomen Rehu tytäryhtiöineen siirtyi Hankkija-Maatalous -konserniin. Suomen Rehu on esitetty tilinpäätöksessä lopetettuna toimintona erillään Lännen Tehtaiden jatkuvista toiminnoista myyntihetkeen asti. Lännen Tehtaiden 49 %:n omistusosuus Suomen Rehussa esitetään osakkuusyhtiönä kesäkuusta alkaen.

Suomen Rehun varojen ja velkojen muutokseen perustuva kauppahinnan korjauserä tarkentui kolmannen kvartaalin aikana ja kirjanpidossa tuloutettiin 1,5 miljoonaa euroa koskien myytyä 51 %:n osake-enemmistöä.

Enemmistökaupan yhteydessä sovittiin lisäksi optiojärjestelystä, jonka mukaisesti Lännen Tehtailla on oikeus halutessaan myydä loput 49 % Suomen Rehu Oy:n osakkeista Hankkija-Maataloudelle. Hankkija-Maataloudella puolestaan on loppuihin osakkeisiin osto-optio, jonka toteuttaminen on mahdollista aikaisintaan 15 kuukautta enemmistökaupan toteuttamisen jälkeen.

Siinä tapauksessa, että optio käytetään, Lännen Tehtaat saa 49 %:n omistusosuudesta Suomen Rehussa vastaavan osakekohtaisen kauppahinnan kuin enemmistökaupan yhteydessä, mukaan luettuna kauppahinnan korjauserä. Tämän lisäksi kauppahintaan vaikuttaa Suomen Rehun tulos kesäkuun 2007 alusta lähtien.

Milj. euroa	1-5/2007 5 kk	1-12/2006 12 kk
Tuotot	85,2	176,7
Kulut	-76,5	-169,1
Tulos ennen veroja	8,6	7,6
Tuloverot	-0,8	-2,0
Kauden tulos lopetetuista toiminnoista	7,8	5,6

Tuottoihin 1–5/2007 sisältyy Suomen Rehun osakekannan myyntituottoa 5,8 miljoonaa euroa ja kuluihin myyntiin liittyviä kuluja 0,2 miljoonaa euroa.

Milj. euroa	1-5/2007 5 kk	1-12/2006 12 kk
Liiketoiminnan rahavirrat	7,6	5,4
Investointien rahavirrat	-0,6	1,4
Rahoituksen rahavirrat	-6,9	-10,5
Rahavirrat yhteensä	0,1	-3,7

Nettokäyttöpääoman muutos vaikuttaa merkittävästi operatiivisiin kassavirtoihin.

Myytujen varojen kirjanpitoarvo

Milj. euroa	5/2007
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	50,2
Vaihto-omaisuus	20,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	14,6
Rahavarat	5,1
Varat yhteensä	90,9
Pitkäaikaiset velat	15,1
Lyhytaikaiset velat	38,0
Velat yhteensä	53,1
Käteisenä saatu kauppahinta	47,5
Myytujen liiketoimintojen rahavarat	5,1
Rahavirtavaikutus	42,5

Rahavirtalaskelmassa Suomen Rehun myynnistä 42,0 miljoonaa euroa liittyy myytyihin tytäryhtiöihin ja 0,5 miljoonaa euroa osakkuusyhtiöihin.

Liite 5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Milj. euroa	2007	2006
Liiketoiminnan muut tuotot		
Saadut julkiset tuet	0,2	0,1
Luovutusvoitot	0,2	0,2
Vuokratuotot	0,4	0,2
Muut	0,6	1,5
Yhteensä	1,4	2,0
Liiketoiminnan muut kulut		
Maksetut vuokrat	3,0	2,3
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	0,0	0,8
Pakollisen varauksen tuloutus	-	-1,9
Muut	31,1	22,5
Yhteensä	34,1	23,7

Konsernin tilintarkastuspalkkiot sen riippumattomalle päätilintarkastajalle PricewaterhouseCoopersille

Tilintarkastuspalkkiot liittyvät vuositilinpäätösten tilintarkastukseen ja niihin läheisesti liittyviin lakimääräisiin toimintoihin. Palkkiot tilintarkastuksen oheispalveluista aiheutuvat sellaisista palveluista, jotka liittyvät tilintarkastukseen ja joilla pyritään varmentamaan tilinpäätöksen oikeellisuutta sekä muista neuvontapalveluista.

Tilintarkastuspalkkiot ja palvelut

Milj. euroa	2007	2006
Tilintarkastuspalkkiot	0,2	0,2
Palkkiot oheispalveluista	0,1	0,2
Yhteensä	0,3	0,4

Liite 6. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Milj. euroa	2007	2006
Palkat ja palkkiot	23,8	20,6
Eläkekulut	3,8	3,2
Muut henkilösivukulut	1,4	1,7
Yhteensä	29,1	25,5

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista ja lainoista esitetään liitetiedoissa 28 "Lähipiiritapahtumat".

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Eläketurva konsernyhtiöissä perustuu kunkin maan paikallisiin säännöksiin ja käytäntöihin. TyEL-järjestelmään sisältyvän työkyvyttömyyseläkkeen muututtua vuoden 2005 alussa maksupohjaiseksi järjestelyksi ei konsernilla ole ollut merkittäviä etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Ainoastaan Maritim-yhtiöllä on konsernin kannalta merkityksetön etuuspohjainen eläkejärjestely.

Liite 7. Tutkimus- ja kehittämismenot

Konsernin tuotekehitystoiminnan kulut olivat 0,7 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa), mikä oli 0,2 (0,5) % liikevaihdosta.

Liite 8. Materiaalit ja palvelut

Milj. euroa	2007	2006
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	227,1	183,3
Varaston muutokset	0,9	-5,6
Ulkopuoliset palvelut	11,2	9,4
Yhteensä	239,2	187,1

Liite 9. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2007	2006
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	0,6	0,5
Rakennukset	1,5	1,4
Koneet ja kalusto	2,9	2,8
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
Yhteensä	5,0	4,7
Arvonalentumiset		
Rakennukset	0,3	0,2
Koneet ja kalusto	0,2	-
Arvonalentumiset yhteensä	0,5	0,2

Liite 10. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	2007	2006
Rahoitustuotot		
Korkotuotot	1,1	1,9
Osinkotuotot	0,0	0,0
Valuuttakurssivoitot	0,4	0,0
Sijoitusten luovutusvoitot	0,0	2,6
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,1	0,0
Muut rahoitustuotot	0,3	0,3
Yhteensä	2,0	4,8
Rahoituskulut		
Korkokulut	-2,3	-1,2
Valuuttakurssitappiot	-0,2	-0,1
Muut rahoituskulut	-0,2	-0,3
Yhteensä	-2,7	-1,5

Materiaalit ja palvelut sisältää ostovelkojen valuuttakurssitappioita 0,1 (0,2) miljoonaa euroa. Liikevaihto sisältää myyntisaamisten valuuttakurssivoittoja 0,2 (0,2) miljoonaa euroa.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten tehottoman osuuden tulosvaikutus on 0,0 (0,0) miljoonaa euroa.

Liite 11. Tuloverot

Milj. euroa	2007	2006
Välittömät verot	0,3	2,9
Aikaisempien tilikausien verot	0,0	0,0
Laskennalliset verot	0,1	-0,2
Yhteensä	0,4	2,7
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	6,0	10,2
Verot laskettuna emoyhtiön 26 %:n verokannalla	1,6	2,7
Ulkomaisten tytäryhtiöiden eriävien verokantojen vaikutus	-0,1	0,0
Osakkuusyhtiöiden tuloksen vaikutus	-0,9	-0,4
Verotuksessa vähennyskelvottomat kulut	0,0	0,5
Muut erät	-0,1	0,0
Verokulu tuloslaskelmassa	0,4	2,7

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen täsmäytys taseeseen 2007

Milj. euroa	1.1.2007	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut/irtautuneet tytäryritykset	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset					
Varaukset	0,0	-	-	-	0,0
Vahvistetut ja vahvistettavat tappiot	0,1	-	-	0,0	0,1
Johdannaiset	0,0	-	-	-	0,0
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,0	-	-	-	0,0
Pitkäaikaisen saamisen ajoitusero	0,2	-0,1	-	-	0,1
Muut	0,0	0,1	-	-	0,1
Yhteensä	0,3	0,0	-	-	0,3
Laskennalliset verovelat					
Kertyneet poistoerot	-4,7	0,5	-	1,4	-2,8
Mildola Oy:n hankinnan käypiin arvoihin arvostaminen (netottuu Mildolan poistoeron kanssa)	1,6	-0,3	-	-	1,3
Muiden hankintojen käypiin arvoihin arvostaminen	-0,8	0,4	-	-1,2	-1,6
Vaihto-omaisuus	-0,7	0,0	-	0,1	-0,7
Liikearvo	-1,7	-0,2	-	1,8	-0,1
Lopetettujen toimintojen poistojen peruutus	0,0	-0,4	-	0,4	0,0
Aineelliset hyödykkeet	-0,5	-	-	-	-0,5
Muut	-0,2	-0,1	-	-0,1	-0,4
Yhteensä	-7,0	-0,1	0,0	2,3	-4,8

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen täsmäytys taseeseen 2006

Milj. euroa	1.1.2006	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut/ irtautuneet tytäryritykset	31.12.2006
Laskennalliset verosaamiset					
Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kohdistettu					
konsernipassiiva	0,1	-0,1	-	-	-
Varaukset	0,5	-0,5	-	-	-
Vahvistetut ja vahvistettavat tappiot	0,2	-0,1	-	-	0,1
Johdannaiset	0,2	-0,2	-	-	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,0	-	-	-	0,0
Pitkäaikaisen saamisen ajoitusero	0,3	-0,1	-	-	0,2
Yhteensä	1,3	-1,0	-	-	0,3
Laskennalliset verovelat					
Kertyneet poistoerot	-5,1	0,4	-	-	-4,7
Mildola Oy:n hankinnan käypiin arvoihin arvostaminen (netottuu Mildolan poistoeron kanssa)	1,8	-0,2	-	-	1,6
Muiden hankintojen käypiin arvoihin arvostaminen	-0,8	0,1	-	-	-0,8
Vaihto-omaisuus	-0,8	0,1	-	-	-0,7
Liikearvo	-1,2	-0,5	-	-	-1,7
Aineelliset hyödykkeet	-0,5	-	-	-	-0,5
Sijoitukset	-0,6	0,6	-	-	0,0
Muut	-0,2	-	-	-	-0,2
Yhteensä	-7,4	0,4	0,0	0,0	-7,0

Liite 12. Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva tilikauden tulos ulkona olevien osakkeiden määrän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Ulkona olevat osakkeet eivät sisällä takaisinostettuja osakkeita. Laimennettu osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva laimennettu tilikauden tulos ulkona olevien osakkeiden laimennetun määrän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana.

Yhtiöllä ei ole sellaisia instrumentteja, jotka aiheuttaisivat laimennusvaikutusta osakekohtaiseen tulokseen.

Milj. euroa	2007	2006
Emoyhtiön omistajille jakautuva tilikauden tulos laimennettu ja laimentamaton	13,3	13,1
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo (1 000 kpl)	6 253	6 253
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskelmiseksi (1 000 kpl)	6 253	6 253
Laimennettu ja laimentamaton oikaistu osakekohtainen tulos (euroa/ osake)	2,13	2,10

Liite 13. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenuon sisällytetään hyödykkeet, joiden pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppuunpoistetut aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneisiin poistoihin sovelletaan vastaavia periaatteita.

Aineettomat hyödykkeet 2007

Milj. euroa	Liikearvo	Aineettomat oikeudet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintamenu 1.1.	34,2	7,4	0,2	41,8
Lisäykset	-	0,2	0,9	1,1
Tytäryhtiöiden hankinta	6,4	3,5	-	9,9
Tytäryhtiöiden myynti	-25,1	-3,6	-	-28,7
Muuntoeron vaikutus ja muut muutokset	-	-0,1	-	-0,1
Siirrot erien välillä	-	0,2	-0,3	-0,1
Hankintamenu 31.12.	15,5	7,6	0,8	23,9
Kertyneet poistot 1.1.	-16,8	-6,1	0,0	-22,9
Tytäryhtiöiden myynti, kertyneet poistot	8,3	3,0	-	11,3
Tilikauden poisto	-	-0,6	-	-0,6
Kertyneet poistot 31.12.	-8,5	-3,7	0,0	-12,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	7,0	3,9	0,8	11,7

Aineettomat hyödykkeet 2006

Milj. euroa	Liikearvo	Aineettomat oikeudet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintamenu 1.1.	34,2	7,3	-	41,5
Lisäykset	-	0,1	0,2	0,3
Tytäryhtiöiden hankinnat	-	-0,1	-	-0,1
Siirrot erien välillä	-	0,1	-	0,1
Hankintamenu 31.12.	34,2	7,4	0,2	41,8
Kertyneet poistot 1.1.	-16,8	-5,6	-	-22,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,2	-	0,2
Tilikauden poisto	-	-0,7	-	-0,7
Kertyneet poistot 31.12.	-16,8	-6,1	0,0	-22,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2006	17,4	1,3	0,2	18,9

Liikearvotestaus

Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksikköjen tai yksikköjen ryhmien arvonalentumistestaus

Seuraaville rahavirtaa tuottaville yksiköille tai yksikköjen ryhmille on kohdistettu liikearvoa:

Milj. euroa	2007	2006
Apetit Pakaste – pakaste- ja hilloliiketoiminta	0,4	0,4
Apetit Kala – kalaliiketoiminta	0,2	0,2
Maritim-yhtiöt – kalaliiketoiminta	6,4	-
Suomen Rehu *)	-	16,8
Yhteensä	7,0	17,4

*) Suomen Rehu on kesäkuun alusta 2007 yhdistelty konserniin osakkuusyhtiönä.

Liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä on arvonalentumistestauksessa määritetty käyttöarvon avulla. Rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin. Rahavirtaennusteet on tehty viiden vuoden ajanjaksolle ja ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä 1 – 2 %:n kasvutekijää.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttujat ovat budjetoitu myyntikate ja budjetoitu markkinaosuus. Rahavirtaennusteissa molemmat vastaavat olennaisesti historiallisia toteumia. Suomen kalaliiketoiminnan (Apetit Kala) osalta ennustettu myyntikate on korkeampi johtuen vuoden 2007 toteutetuista työn tuottavuuden ja raaka-ainetuottavuuden parantamiseen tähänneistä toimenpiteistä. Tuotannon keskittämällä Kuopioon saavutetaan myös muita kustannussäästöjä ja hyötyjä. Laskelmissa käytetyt diskonttokorot ennen veroja ovat: Suomen kalaliiketoiminta 10,9 (9,5) %, Maritim-yhtiöiden kalaliiketoiminta 10,7 % ja pakaste- ja hilloliiketoiminta 9,8 (8,3) %.

Kaikkissa kassavirtaa tuottavissa yksiköissä käyttöarvo ylittää merkittävästi testattavien varojen kirjanpitoarvon.

Käyttöarvon herkkyyks keskeisten muuttujien vaihteluille: Mikäli Apetit Kalan rahavirtaennusteen jokaisen vuoden myyntikate heikkenisi 1,9 prosenttiyksikköä muiden muuttujien pysyessä vakiona, niin ennustettu rahavirta vastaisi testattavien varojen kirjanpitoarvoa. Vastaava muutos vuonna 2007 hankittujen Maritim-yhtiöiden osalta on 1,2 prosenttiyksikköä ja pakaste- ja hilloliiketoiminnan osalta 3,0 prosenttiyksikköä.

Mikäli Apetit Kalan rahavirtaennusteen markkinaosuuden lasku heikentäisi jokaisen vuoden ennustettua liikevaihtoa 10 prosenttiyksikköä muiden muuttujien pysyessä vakiona, niin ennustettu rahavirta vastaisi testattavien varojen kirjanpitoarvoa. Vastaava muutos vuonna 2007 hankittujen Maritim-yhtiöiden osalta on 12 prosenttiyksikköä ja pakaste- ja hilloliiketoiminnan osalta 12 prosenttiyksikköä.

Aineelliset hyödykkeet 2007

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4,4	64,3	64,8	0,5	0,7	134,7
Lisäykset	-	2,9	2,6	-	0,9	6,4
Tytäryhtiöiden hankinta	0,3	3,5	3,9	-	-	7,7
Tytäryhtiöiden myynnit	-0,9	-35,2	-30,2	-0,2	-0,3	-66,8
Vähennykset	-0,1	-0,1	-0,1	-	-	-0,3
Siirrot erien välillä	-	-	-	-	-1,1	0,0
Hankintameno 31.12.	3,7	35,4	41,0	0,3	0,2	80,6
Kertyneet poistot 1.1.	-0,2	-23,5	-43,3	-0,2	-	-67,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,1	0,1	0,0	-	0,0
Tytäryhtiöiden myynnit, kertyneet poistot	-	16,3	18,5	0,1	-	34,9
Tilikauden poisto	-	-1,5	-2,9	0,0	-	-4,4
Arvonalentumiset	-	-0,3	-0,2	-	-	-0,5
Kertyneet poistot 31.12.	-0,2	-9,1	-27,8	-0,1	-	-37,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	3,5	26,3	13,2	0,2	0,2	43,5

Konserni sai 0,7 miljoonaa euroa avustusta TE-keskukselta tuotantolaitoksen rakentamiseen ja tuotantokoneiden hankkimiseen. Avustus on kirjattu hankintameno vähennykseksi. Koneisiin ja kalustoon sisältyy rahoitusleasingisopimuksilla hankittua omaisuutta 0,3 miljoonaa euroa.

Aineelliset hyödykkeet 2006

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	5,4	68,7	59,2	0,7	3,9	137,9
Lisäykset	-	0,5	0,8	-	6,0	7,3
Tytäryhtiöiden myynnit	-	-0,3	-0,1	-	-	-0,4
Vähennykset	-1,0	-7,9	-0,8	-0,2	-	-9,9
Siirrot erien välillä	-	3,3	5,7	-	-9,2	0,0
Hankintameno 31.12.	4,4	64,3	64,8	0,5	0,7	134,7
Kertyneet poistot 1.1.	-0,2	-25,4	-39,8	-0,2	-	-65,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	4,2	1,1	0,0	-	5,3
Tytäryhtiöiden myynnit, kertyneet poistot	-	0,8	0,0	-	-	0,8
Tilikauden poisto	-	-2,9	-4,6	0,0	-	-7,5
Arvon alentumiset	-	-0,2	-	-	-	-0,2
Kertyneet poistot 31.12.	-0,2	-23,5	-43,3	-0,2	0,0	-67,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2006	4,2	40,7	21,5	0,3	0,7	67,4

Konserni sai 0,1 miljoonaa euroa avustusta TE-keskukselta tuotantolaitoksen rakentamiseen ja tuotantokoneiden hankkimiseen. Avustus on kirjattu hankintamenojen vähennykseksi. Koneisiin ja kalustoon sisältyy rahoitusleasing-sopimuksilla hankittua omaisuutta 0,2 miljoonaa euroa.

Liite 14. Osuudet osakkuusyhtiöissä ja yhteisyrityksissä

Milj. euroa	2007	2006
Tilikauden alussa	23,1	21,3
Hankinnat, lisäykset	18,5	0,1
Myynnit, vähennykset	-0,7	-
Arvon alennukset	0,0	-0,2
Osuus kauden tuloksesta	3,5	1,9
Osingot	-5,3	-
Tilikauden lopussa	39,2	23,1

Tiedot konsernin osakkuusyhtiöistä sekä niiden varat, velat, liikevaihto ja voitto/tappio (milj. euroa):

Osakkuusyhtiöt

2007	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio	Omistussuus (%) suoraan tai tytäryhtiöiden kautta
Sucros-konserni	Helsinki	154,8	60,5	190,8	10,3	20,0 %
Suomen Rehu -konserni	Helsinki	98,1	60,5	195,5	4,3	49,0 %

2006	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio	Omistussuus (%) suoraan tai tytäryhtiöiden kautta
Sucros-konserni	Helsinki	158,4	41,4	196,3	9,2	20,0 %
Oy Silva Seafood Ab	Kaskinen	0,7	0,6	1,9	0,1	20,0 %
Movere Oy	Lahti	5,7	4,8	48,9	0,2	33,3 %

Yhteisyritykset

Konsernilla on 50 %:n omistusosuus seuraavista yhteisyrityksistä:

2007	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio	Omistusosuus (%) suoraan tai tytäryritysten kautta
Ateriamestarit Oy	Raisio	3,6	3,4	30,9	0,0	50,0 %

2006	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio	Omistusosuus (%) suoraan tai tytäryritysten kautta
Ateriamestarit Oy	Raisio	3,7	3,5	30,8	0,0	50,0 %
Farmit Website Oy	Helsinki	0,4	0,2	0,8	-0,0	50,0 %
ZAO Skandinavskij Korm	Venäjä	0,3	-	-	-0,3	50,0 %

Osuus yhteisyrityksissä on esitetty käyttäen pääomaosuusmenetelmää.

Liite 15. Myytävissä olevat sijoitukset

Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintamenoon, koska niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti määritettävissä. Kaikki noteeratut osakkeet myytiin vuoden 2006 aikana. Noteerattujen ja noteeraamattomien osakkeiden myynneistä kirjattiin vuonna 2006 myyntivoittoa 2,6 miljoonaa euroa.

Milj. euroa	2007	2006
Noteeraamattomat osakesijoitukset	0,1	0,1

Liite 16. Saamiset (pitkäaikaiset)

Milj. euroa	2007	2006
Saaminen osakkuusyritykseltä	3,9	5,2
Johdannaiset, suojauslaskenta	0,2	0,1
Liittymismaksut	0,4	0,4
Muut	0,1	0,1
Yhteensä	4,6	5,8

Saamisten kirjanpitoarvojen arvioidaan vastaavan niiden käypiä arvoja.

Liite 17. Myyntisaamiset ja muut saamiset

Milj. euroa	2007	2006
Myyntisaamiset	21,1	33,2
Lainasaamiset	1,7	0,0
Johdannaiset, suojauslaskenta	0,5	0,3
Siirtosaamiset	1,4	8,2
Muut saamiset	0,0	4,2
Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä		
Myyntisaamiset	2,5	1,4
Lainasaamiset	1,4	1,4
Yhteensä	28,6	48,7

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät materiaalihankintojen, työsuhde-etuuksien ja tuloverojen jaksotuksiin.

Saamisten kirjanpitoarvon arvioidaan vastaavan niiden käypää arvoa.

Konserni on kirjannut tilikauden aikana luottotappioita myyntisaamisista 0,0 (0,0) miljoonaa euroa.

Liite 18. Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	2007	2006
Aineet ja tarvikkeet	16,2	33,0
Keskeneräiset tuotteet	0,4	0,2
Valmiit tuotteet/tavarat	47,8	32,0
Ennakkomaksut	0,0	0,1
Yhteensä	64,4	65,3

Vaihto-omaisuudesta on kirjattu arvonalennusta 0,4 (0,4) miljoonaa euroa vastaamaan nettorealisointiarvoa.

Liite 19. Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat

Milj. euroa	2007	2006
Johdannaissopimukset, ei suojauslaskennan piirissä	0,0	0,0
Korkorahastosijoitukset	8,1	-
Yhteensä	8,1	0,0

Liite 20. Rahavarat

Milj. euroa	2007	2006
Käteinen raha ja pankkitilit	2,7	2,2
Lyhytaikaiset sijoitukset	2,3	5,3
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,0	0,0
Yhteensä	5,1	7,5

Liite 21. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

Osakkeiden lukumäärää koskeva täsmäytyslaskelma:

Milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä (1 000 kpl)	Osake-pää-oma	Yli-kurssi-rahasto	Yhteensä
31.12.2006	6 318	12,6	23,4	36,0
31.12.2007	6 318	12,6	23,4	36,0

Yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli tilikauden lopussa 12 635 152 euroa. Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäispääoma on 10 000 000 euroa ja enimmäispääoma 40 000 000 euroa. Osakkeiden enimmäismäärä on yhtiöjärjestyksen mukaan 20 miljoonaa kappaletta. Osakkeiden nimellisarvo on 2 euroa. Kaikki liikkeelle lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Oman pääoman rahastojen kuvaukset:

Muuntoerot-rahasto

Muuntoerot-rahasto sisältää ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Arvonmuutosrahasto

Arvonmuutosrahasto sisältää kaksi alarahastoa: käyvän arvon rahaston myytävissä oleville sijoituksille ja suojausrahaston rahavirran suojauskäytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutoksille.

Muut rahastot

Muut rahastot muodostuvat käyttörahastosta ja vararahastoista. Käyttörahasto sisältää yhtiökokouksen päätöksellä voittovaroista siirretyn osuuden. Vararahastot sisältävät ulkomaisten konserniyhtiöiden paikallisiin säännöksiin perustuvia eriä.

Omat osakkeet

Omiin osakkeisiin sisältyy konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintameno. Yhtiön omistuksessa oli tilikauden päättyessä 65 000 (65 000) kappaletta vuosina 2000–2001 hankittua yhtiön omaa osaketta. Osakkeet edustavat 1,0 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä. Ostettujen osakkeiden hankintahinta oli 0,8 miljoonaa euroa.

Osingot

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,85 euroa osaketta kohden.

Liite 22. Varaukset

Milj. euroa	2007	2006
Uudelleenjärjestelyvaraus 1.1.	-	1,9
Muutokset	-	-1,9
Uudelleenjärjestelyvaraus 31.12.	-	-
Eläkevaraukset 1.1.	-	-
Yrityshankinnat	0,1	-
Eläkevaraukset 31.12.	0,1	-

Uudelleenjärjestelyvaraus

Uudelleenjärjestelyvarauksella oli varauduttu Machinium Oy:n konkurssista realisoituihin vastuisiin ja muihin menetyksiin. Mahdollisten vastuiden realisoituminen on katsottu epätodennäköiseksi ja varaus purettiin vuoden 2006 lopussa.

Liite 23. Korolliset velat

Milj. euroa	2007	2006
Pitkäaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta	3,9	5,7
Lainat muilta	1,2	1,2
Rahoitusleasingvelat	0,2	0,1
Yhteensä	5,3	7,0

Lainat rahoituslaitoksilta ovat pääosin vaihtuvakorkoisia ja korkoperustana on 6 kuukauden euribor-korko. Lainat muilta -ryhmään sisältyvä laina on kiinteäkorkoinen koron ollessa 5 % p.a. Korollisista pitkäaikaisista veloista on euromääräisiä 2,6 (5,7) miljoonaa euroa ja Norjan kruunumääräisiä 2,5 (0,0) miljoonaa euroa. Velkojen kirjanpitoarvon arvioidaan vastaavan niiden käypää arvoa.

Lyhytaikaiset

Yritystodistuslainat	27,5	38,0
Pitkäaikaisen lainojen lyhennykset	0,7	11,0
Rahoitusleasing-velat (liitetieto 26)	0,1	0,1
Yhteensä	28,2	49,1

Yritystodistuslainat ovat euromääräisiä, vaihtuvakorkoisia ja maturiteetiltaan 1–2 kuukautta. Velkojen kirjanpitoarvojen arvioidaan vastaavan niiden käypää arvoa.

Liite 24. Ostovelat ja muut velat

Milj. euroa	2007	2006
Lyhytaikaiset		
Saadut ennakot	0,0	0,3
Ostovelat	26,4	33,4
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille	0,1	3,7
Johdannaisvelat, ei suojauslaskenta	0,1	0,0
Siirtovelat	10,3	14,8
Muut velat	1,8	2,0
Yhteensä	38,7	54,2

Siirtovelkojen olennaiset erät muodostuvat henkilösvikuluista sekä velkojen ja tavaraostojen jaksotuksista.

Johdannaisvelat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Muut erät arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon.

Liite 25. Rahoitusriskien hallinta

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille. Konsernin riskienhallinnan tavoite on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin kassavirtaan. Pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttariski, korkoriski ja maksuvalmiusriski. Konserni käyttää muun muassa johdannaisopimuksia valuutta- ja korkoriskiltä suojautumiseen.

Riskienhallinnan yleiset periaatteet hyväksyy konsernin emoyhtiön hallitus ja niiden käytännön toteutuksesta vastaa talousjohtajan alaisuudessa toimiva rahoitusyksikkö.

1. Markkinariskit

Valuuttariskit

Konserni toimii kansainvälisillä markkinoilla ja on siten alttiina valuuttakurssimuutoksista johtuvalle valuuttariskille. Ulkomaan valuuttamääräiset myynnit ja ostot sekä tase-erät (transaktioriski) sekä sijoitukset ulkomaisiin tytäryrityksiin (translaatoriski), muodostavat konsernin valuuttakurssiriskin. Merkittävimmät valuuttakurssiriskit aiheutuvat Yhdysvaltain dollarista ja Norjan kruunusta. Muiden valuuttojen osalta kurssiriskin merkitys oli vähäinen.

Tilinpäätöspäivänä 31.12.2007 (31.12.2006) merkittävimmät netto-sijoitukset ulkomaisiin tytäryhtiöihin ovat Norjan kruunuissa 8,8 (0,0) miljoonaa euroa ja Ruotsin kruunuissa 3,4 (0,0) miljoonaa euroa.

Konsernin periaatteena on suojata alkuperäinen transaktioriski kaikkien taloudellisesti merkittävien valuuttapositionien osalta. Konsernin rahoituspolitiikan mukaan merkitykselliseksi katsotaan yli 100 000 euron arvoiset avoimet valuuttapositionit. Suojauksia voidaan tehdä myös todennäköistä tulevaa avointa valuuttapositionia vastaan. Valuuttasuojauksessa instrumentteina voidaan käyttää valuuttatermiineitä ja -optioita sekä valuutanvaihtosopimuksia. Valuuttariskiä liittävistä suojauksista vastaavat liiketoimintayksiköt. Valuuttasuojauksia ohjaa toiminnalle määritelty riskienhallintapolitiikka, jonka toteuttamista valvoo konsernin rahoitusyksikkö.

IFRS 7 tarkoittama rahoitusinstrumenttien herkkyys valuuttariskille:

Standardin tarkoittama valuuttariski liittyy rahoitusinstrumentteihin, jotka ovat ulkomaan rahan määräisiä eli määritetty jonakin muuna valuuttana kuin sinä toimintavaluuttana, jossa ne arvostetaan. Standardin yhteydessä valuuttariskillä ei tarkoiteta riskiä, joka liittyy rahoitusinstrumentteihin, jotka ovat ei-monetaraisia erä tai toimintavaluuttan määräisiin rahoitusinstrumentteihin.

Mikäli tilinpäätöspäivänä 31.12.2007 Norjan kruunun kurssi olisi ollut 10 % vahvempi / heikompi euroon nähden, niin konsernin tilikauden tulos olisi kasvanut / pienentynyt 0,3 / -0,3 miljoonaa euroa ja omapääoma kasvanut / pienentynyt 0,0 miljoonaa euroa. Analyysin olettamana on, että kaikki muut muuttujat, kuten esimerkiksi korot, pysyvät vakiona. Norjan kruunulla ei ollut merkittävää vaikutusta vertailuvuonna, koska konserni on hankkinut kalaliiketoimintaa Norjasta vasta vuoden 2007 aikana.

Mikäli tilinpäätöspäivänä 31.12.2007 (31.12.2006) Yhdysvaltain dollarin kurssi olisi ollut 10 % vahvempi / heikompi euroon nähden, niin konsernin tilikauden tulos olisi kasvanut / pienentynyt 0,0 (0,0) miljoonaa euroa ja oma pääoma pienentynyt / kasvanut -0,1 / 0,1 (-0,3 / 0,3) miljoonaa euroa. Analyysin olettamana on, että kaikki muut muuttujat, kuten esimerkiksi korot, pysyvät vakiona.

Korkoriski

Konserni voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää koronvaihtosopimuksia korkoprofilin muokkaamisessa. Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli avoinna nimellisarvoltaan 25 miljoonan euron arvosta euromääräisiä koronvaihtosopimuksia, joiden perusteella konserni saa sopimuksen vastapuolelta vaihtuvaa korkoa ja maksaa kiinteää korkoa. Koronvaihtosopimukset on käsitelty tilinpäätöksessä IAS 39 -standardin määrittämien rahavirtojen suojauksen periaatteiden mukaisesti.

IFRS 7 tarkoittama rahoitusinstrumenttien herkkyys korkoriskille:

Konsernilla oli tilikauden päättyessä pitkäaikaisia vaihtuvakorkoisia rahalaitoslainoja yhteensä 4,6 (17,9) miljoonaa euroa, emittoituja yritystodistuksia 27,5 (38,0) miljoonaa euroa sekä likvidejä kassavaroja 5,1 (7,5) miljoonaa euroa. Tilinpäätöspäivän 31.12.2007 (31.12.2006) pääomarakenteella yhden prosenttiyksikön nousu / lasku koroissa olisi pienentänyt / kasvattanut tilikauden tulosta 0,0 (0,2 / -0,2) miljoonaa euroa ja kasvattanut/pienentänyt omaa pääomaa 0,1 / -0,1 (0,2 / -0,2) miljoonaa euroa. Osa konsernin vaihtuvakorkoisista lainoista on suojattu koronmuutoksilta koronvaihtosopimuksin, joten tältä osuudelta markkinakoron muutokset eivät vaikuta konsernin tilikauden tulokseen. Koronvaihtosopimusten osalta käyvän arvon muutoksen oletetaan kohdistuvan täysimääräisesti omaan pääomaan. Konsernilla ei ole muita johdannaisia, joiden arvo pääasiassa muuttuu markkinakorkojen vaikutuksesta.

Raaka-aineriski

Konserni on altistunut hyödykeriskille, joka liittyy hyödykkeiden saatavuuteen, hankinnan ja myynnin tai käytön eriaikaisuuteen sekä hinnanvaihteluihin. Se pyrkii vähentämään näitä riskejä käyttämällä pörssinoteerattuja raaka-ainefutureja, -termiinejä sekä -optioita. Konsernin merkittävimmät yksittäiset raaka-aineriskit kohdistuvat viljoihin vehnä, ohra, kaura sekä soija- ja rypsi tuotteisiin. Raaka-aineriskien hallinnasta vastaavat liiketoimintayksiköt niille asetettujen riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti.

Lännen Tehtaat -konserni suojautuu hankittavan sähkönhinnan vaihteluilta solmimalla eripituisia sähköntoimitus- ja sähköjohdannais-sopimuksia. Konsernin sähkösalkun hallinta on ulkoistettu kotimaisissa yhtiöissä. Sähkösalkun hallinta kattaa sekä fyysisen sähköhankinnan että finanssisuojaukset. Sähköriskin hallintaa ohjaa erillinen sähköhankinnan riskipolitiikka. Sähköriskin suojauksen osalta sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa.

IFRS 7 tarkoittama rahoitusinstrumenttien herkkyys raaka-aineriskille:

Mikäli tilinpäätöspäivänä 31.12.2007 (31.12.2006) johdannais-sopimusten mukaisten hyödykkeiden hinnat olisivat nousseet / laskeneet 10%, niin tilikauden tulos olisi kasvanut / pienentynyt 0,0 (0,0) miljoonaa euroa ja oma pääoma kasvanut / pienentynyt 0,2 / -0,2 (0,2 / -0,2) miljoonaa euroa. Analyysissä johdannais-sopimusten osalta, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon muutoksien oletetaan kohdistuvan kokonaisuudessaan omaan pääomaan.

Markkinariskejä koskevat tiedot

Edellä esitetyt herkkyysanalyysit korko-, valuutta- ja hyödykeriskeistä eivät välttämättä ole edustavia, koska konserni altistuu markkinariskeille myös muiden tase-erien kuin rahoitusinstrumenttien

kautta eikä tilinpäätöshetken tilanne välttämättä kuvaa keskimääräistä tilannetta tilikauden aikana. Esimerkiksi valuuttariskin osalta herkkyysanalyysi esittää vain rahoitusinstrumenttien herkkyuden valuuttamuutoksille. Johdannaisten aiheuttamat rahavirtavaikutukset kumoutuvat merkityksiltä osin ulkomaanvaluutassa ostettavien hyödykkeiden vastakkaisen hintamuutoksen kautta, vaikka konserni ei sovelle IAS 39 tarkoittamaa suojauslaskentaa kaikkiin suojaustarkoituksessa tehtyihin valuuttajohdannais-sopimuksiin. Korkoriskin suuruus vaihtelee tilikauden aikana riippuen pääosin liiketoimintojen käyttöpääomatarpeista.

2. Luottoriskit

Johdannais-sopimuksia tehdään vain hyvän luottokelpoisuuden omaavien koti- ja ulkomaisten pankkien kanssa. Raaka-ainejohdannais-sopimuksia voidaan tehdä tarpeeseen soveltuviissa hyödykepörssiissä. Likvidejä varoja sijoitetaan vahvistettujen limiittien puitteissa kohteisiin, joiden luottokelpoisuus on hyvä.

Operatiivisen luottoriskin minimoimiseksi liiketoimintayksiköt pyrkivät saamaan turvaavan vakuuden asiakkaan luottokelpoisuuden niin edellyttäessä.

Johdon arvion mukaan konsernin luottoriskissä ei ole merkittäviä asiakaskohtaisia, maantieteellisiä eikä vastapuolikohtaisia keskittyimiä.

Konsernin saamisten ikäjakauma

Milj. euroa	2007	2006
Erääntymättömät saamiset ja alle kuukauden erääntyneet	28,0	48,3
1 – 3 kuukautta erääntyneet saamiset	0,4	0,2
4 – 6 kuukautta erääntyneet saamiset	0,1	0,1
Yli 6 kuukautta erääntyneet saamiset	0,1	0,1
Yhteensä	28,6	48,7

Muihin kuin yllä esitettyihin konsernin tase-eriin ei liity luottoriskiä.

3. Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että yrityksen likvidit rahavarat ja lisärahoitusmahdollisuudet eivät riitä kattamaan liiketoiminnan tarpeita. Maksuvalmiusriskin hallinnan tavoitteena on riittävien likvidien varojen ja luottolimiittien ylläpitäminen siten, että konsernin liiketoiminnan rahoitus on jatkuvasti turvattu. Konserni-yhtiöiden rahavirrat netotetaan sisäisen pankin ja konsernitilien avulla. Likviditeetin hallitsemiseksi konsernilla on 50,0 (50,0) miljoonan euron suuruinen yritystodistusohjelman lisäksi rahoituslaitosten kanssa sovit-tuja pitkäaikaisia sitovia luottolimiittejä, joita 31.12.2007 oli nostettavissa 15,0 (23,0) miljoonaa euroa. Yritystodistuksia oli emittoituina 27,5 (38,0) miljoonaa euroa. Likviditeettiriskin hallinnasta vastaa emoyhtiön rahoitusyksikkö.

**Konsernin korollisten lainojen lyhennysten ja korkojen kassavirrat
31.12.2007**

Milj. euroa	0-3 kk	4-12 kk	1-5 vuotta	yli viisi vuotta
Rahalaitos- ja muut lainat	-0,2	-0,9	-3,6	-2,5
Yritystodistukset	-27,5	-	-	-
Rahoitusleasinglainat	0,0	-0,1	-0,2	-
Koronvaihtosopimukset	0,0	0,1	-	-
Yhteensä	-27,7	-0,9	-3,8	-2,5

**Konsernin korollisten lainojen lyhennysten ja korkojen kassavirrat
31.12.2006**

Milj. euroa	0-3 kk	4-12 kk	1-5 vuotta	yli viisi vuotta
Rahalaitos- ja muut lainat	-0,2	-11,3	-6,3	-1,4
Yritystodistukset	-38,0	-	-	-
Rahoitusleasinglainat	-0,0	-0,1	-0,1	-
Koronvaihtosopimukset	-0,0	0,0	0,0	-
Yhteensä	-38,2	-11,4	-6,3	-1,4

Vuoden 2006 taulukkoon sisältyy Suomen Rehun lainojen takaisinmaksut.

4. Pääoman hallinta

Pääomarakenteen hallinnan tärkein tavoite on turvata ja varmistaa konsernin toimintaedellytykset kaikissa olosuhteissa. Yhtiön hallitus seuraa säännöllisesti pääomarakenteen kehitystä. Konsernilla ei ole luottoluokituslaitoksen myöntämää julkista luottoluokitusta. Tavoitteeksi on asetettu, että konsernin pitkän aikavälin omavaraisuusaste on 40 %. Omavaraisuusaste voi lyhyellä aikavälillä poiketa tavoitetasosta kumpaankin suuntaan. Konsernin omavaraisuusaste 31.12.2007 oli 62,1 (50,3) %. Konsernin vahva rahoitusasema mahdollistaa yhtiön strategisen linjauksen mukaisen kasvun yritysjärjestelyiden avulla.

Korollisten velkojen määrä konsernissa vaihtelee vuoden sisällä merkittävästi johtuen käyttöpääoman sitoutuneisuuden kausiluonteisuudesta. Suurimmillaan käyttöpääoman sitoutuminen on yleensä loppuvuodesta ja pienimmillään keväällä ja kesällä.

Milj. euroa	2007	2006
Korolliset velat	33,6	56,1
Likvidit rahavarat	13,2	7,5
Korollinen nettovelka	-20,4	-48,5
Oma pääoma yhteensä	128,0	119,2
Korollinen nettovelka ja oma pääoma yhteensä	107,6	70,7
Nettovelkaantumisaste	16,0 %	40,7 %
Omavaraisuusaste	62,1 %	50,3 %

Liite 26. Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrat ja erääntymisajat

Milj. euroa	2007	2006
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien kokonaismäärä	0,3	0,2
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	0,1	0,2
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	0,2	-
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien nykyarvo	0,3	0,2
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	0,1	0,2
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	0,2	-
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	0,0	0,0

Liite 27. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Milj. euroa	2007	2006
Omien velkojen vakuudeksi		
Kiinteistökiinnitykset	7,3	37,5
Yrityskiinnitykset	1,3	51,4
Pantatut osakkeet	-	3,6
Muut vakuudet	7,7	-
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta		
Takaukset	5,1	10,2
Ei purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	2,3	1,6
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	2,9	2,2
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	0,9	-
Yhteensä	6,1	3,7

Vähimmäisvuokrien kokonaismäärästä liittyy kiinteistöjen vuokrasopimuksiin 5,3 (2,8) miljoonaa euroa.

Suomen Rehu – optiojärjestely

Optiojärjestelyyn sisältyvä tulossidonnaisen osan tulouttamaton laskennallinen arvo oli 31.12.2007 noin 0,0 miljoonaa euroa

Konsernitilinpäätös, IFRS

Investointisitoumukset

Pakasteliiketoiminnan investointisitoumukset olivat 31.12.2007 yhteensä 4,2 miljoonaa euroa.

Johdannaissopimusten käyvät arvot 2007

Milj. euroa	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät netto-arvot
Valuuttatermiinisopimukset, rahavirransuojaus	0,0	-	0,0
Valuuttatermiinisopimukset, ei suojauslaskentaa	-	-0,1	-0,1
Hyödykejohdannaiset, rahavirransuojaus	0,6	-0,0	0,6
Korkojohdannaiset, rahavirransuojaus	0,1	-	0,1

Johdannaissopimusten käyvät arvot 2006

Milj. euroa	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät netto-arvot
Valuuttatermiinisopimukset, rahavirransuojaus	-	-0,0	-0,0
Valuuttatermiinisopimukset, ei suojauslaskentaa	-	-0,0	-
Hyödykejohdannaiset, rahavirransuojaus	0,3	-	0,3
Hyödykejohdannaiset, ei suojauslaskentaa	0,0	-	0,0
Korkojohdannaiset, rahavirransuojaus	0,1	-	0,1

Johdannaissopimusten nimellisarvot

Milj. euroa	2007	2006
Valuuttatermiinisopimukset, rahavirransuojaus	2,2	4,4
Valuuttatermiinisopimukset, ei suojauslaskentaa	2,8	0,1
Hyödykejohdannaiset, rahavirransuojaus	2,6	3,8
Hyödykejohdannaiset, ei suojauslaskentaa	-	0,8
Korkojohdannaiset, rahavirransuojaus	25,0	25,0

Muut tiedot rahavirran suojauksesta

Konserni soveltaa rahavirran suojauslaskentaa koronvaihtosopimukseen, hyödykejohdannaisiin ja valuuttajohdannaisiin. Voimassa olevat koronvaihtosopimukset erääntyvät 7.1. – 5.5.2008 välisenä aikana. Sähkönhankintaan liittyvät johdannaiset erääntyvät kolmen vuoden kuluessa painottuen kahteen tilinpäätöspäivän jälkeiseen vuoteen. Muut johdannaiset erääntyvät alle vuoden kuluessa. Suojauslaskennan piirissä olevista johdannaisista on tilikauden aikana kirjattu omaan

pääomaan -0,1 (0,4) miljoonaa euroa. Tulokseen kirjatusta määrästä liikevaihtoon sisältyy 0,3 (0,1) miljoonaa euroa, ostoihin sekä liike-toiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin 0,2 (-0,1) miljoonaa euroa, rahoitustuottoihin 0,4 (0,0) miljoonaa euroa ja veroihin -0,2 (0,0) miljoonaa euroa. Kassavirran suojauksessa johdannaisten vaikutukset tuloslaskelmassa netottuvat merkitykselliseltä osalta suojauskohteen vastakkaista arvonmuutosta vastaan.

Liite 28. Lähipiiritapahtumat

Konsernin emo- ja tytäryrityssuhteet

	Kotimaa	Konsernin omistus- osuus -%	Konsernin osuus äänivallostasta -%
Lännen Tehtaat Oyj (emoyritys)	Suomi		
Mildola Oy	Suomi	100,0	100,0
Avena Nordic Grain Oy	Suomi	100,0	100,0
ZAO Avena St. Petersburg	Venäjä	100,0	100,0
UAB Avena Nordic Grain	Liettua	100,0	100,0
Apetit Kala Oy	Suomi	100,0	100,0
Apetit Suomi Oy	Suomi	100,0	100,0
Apetit Pakaste Oy	Suomi	100,0	100,0
Cibarius Oy	Suomi	100,0	100,0
Maritim Food AS	Norja	100,0	100,0
Maritim Food Sweden AB	Ruotsi	100,0	100,0
Maritim Food Sweden			
Egendom AB	Ruotsi	100,0	100,0
Sandanger AS	Norja	51,0	51,0
Lepäävät yhtiöt, 7 kpl	Suomi	100,0	100,0

Johdon työsuhte-etuudet

Johtoon kuuluviksi avainhenkilöiksi luetaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä emoyhtiön toimitusjohtaja.

Hallintoneuvoston puheenjohtajille maksettiin vuonna 2007 palkkioina 6 800 (6 000) euroa, varapuheenjohtajille 6 200 (6 200) euroa ja jäsenille kokouspalkkioina 200–1 000 (200–1 000) euroa.

Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksettiin palkkoja, palkkioita ja luontaisetuja seuraavasti (1 000 euroa):

	2007	2006
Tom v. Weymarn, hallituksen puheenjohtaja	33	30
Hannu Simula, hallituksen varapuheenjohtaja	31	30
Harri Eela, hallituksen jäsen	16	16
Aappo Kontu, hallituksen jäsen	16	16
Matti Lappalainen, hallituksen jäsen	16	16
Simo Palokangas, hallituksen jäsen		
29.11.2006 asti	-	11
Soili Suonoja, hallituksen jäsen	16	16
Matti Karppinen, toimitusjohtaja	372	294

Hallituksen jäsenillä ei ole eläkesopimuksia konserniyhtiöiden kanssa. Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 62 vuotta.

Työsuhteen jälkeiset etuudet (eläke-etuudesta johtuen kuluksi kirjattu määrä):

	2007	2006
Matti Karppinen, toimitusjohtaja	64	46

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeiset ehdot on määritelty toimitusjohtajasopimuksessa. Toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajan tämä on oikeutettu 12 kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Konsernilla ei ollut lainasaamiaisia konsernin johtohenkilöiltä 31.12.2007 eikä 31.12.2006.

Liiketoimet osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten kanssa

Milj. euroa	2007	2006
Myyntit osakkuusyhtiöille	14,3	1,1
Myyntit yhteisyrityksille	8,1	7,7
Ostot osakkuusyhtiöiltä	12,0	19,3
Ostot yhteisyrityksiltä	0,1	0,3
Pitkäaikaiset saamiset osakkuusyhtiöiltä kauden lopussa	3,9	5,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset osakkuusyhtiöiltä kauden lopussa	3,1	5,0
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteisyrityksiltä kauden lopussa	0,8	0,6
Ostovelat ja muut velat osakkuusyhtiöille kauden lopussa	0,0	3,7

Tavaroiden ja palveluiden myynnit osakkuusyhtiöille ja yhteisyrityksille perustuvat konsernin voimassaoleviin hinnastoihin.

Liite 29. Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Apetit Kalan konseptiliiketoimintaa on hoidettu sekä omissa että franchise-periaatteella toimivissa Kalatori-palvelupisteissä. Apetit Kala on päättänyt luopua franchise-toimintamallista. Aikaisemmin franchise-vetoisina toimineet 11 Kalatori-palvelupistettä siirtyvät kevään aikana Apetit Kalan hoidettaviksi.

Lännen Tehtaat -konsernin kotimaisen ja kansainvälisen kalaliiketoiminnan johtajaksi nimitettiin tammikuussa MBA Sami Haapasalmi. Haapasalmen vastuulla on kalaliiketoiminnan kannattavuus ja liiketoiminnan kasvattaminen organisaation ja yritysosastoin.

Juurikassokerituotannon jatkuminen osakkuusyhtiössä

Euroopan unionin maatalousministerit hyväksyivät syyskuussa 2007 uudet sokerin tuotannon supistamista koskevat päätökset. Uudistuksen keskeinen sisältö on, että uusi tuotannon leikkaus pyritään saamaan aikaan vapaaehtoisella viljelijöiden ja teollisuuden tuotannosta luopumisella.

Uudistuksen johdosta Sucros Oy:n Säkylän sokeritehtaan tuotannon jatkaminen on ollut vaakalaudalla. Tuottajajärjestöt MTK ja SLC ja Sucros ovat joulukuussa sopineet juurikkaanviljelyn ja sokerinjalostuksen ehdoista seitsenvuotisella toimialasopimuksella. Riittävä määrä viljelijöitä on ilmaissut halukkuutensa jatkaa sokerijuurikkaan viljelyä ja

tarvittava määrä viljelysopimuksia on tehty tammi-helmikuun aikana turvaamaan Säkylän sokeritehtaan tuotanto.

Sucros Oy ja sen omistajat Danisco Sugar A/S ja Lännen Tehtaat Oyj tekivät 8.2.2008 päätöksen jatkaa juurikassokerin tuotantoa Säkylän tehtaalla.

Lännen Tehtaat Oyj omistaa Suomessa sokeriteollisuutta harjoittavasta Sucros Oy:stä 20 %. Sucros-omistuksen arvo Lännen Tehtaat -konsernin taseessa on noin 19,2 miljoonaa euroa. Uusi toimialasopimus poisti epävarmuuden tuotannon jatkamisesta liittyen sokerituotantoon Suomessa. Tällä perusteella Lännen Tehtaat tulouttaa Salon sokeritehtaan sulkemisen johdosta saatavaa EU:n rakenneuudistustukea Sucros Oy:n osakkuusyhtiötuloksena ensimmäisen vuosineljänneksen aikana yli kolme miljoonaa euroa, jonka jälkeen korvaukset on kirjanpidossa kokonaisuudessaan tuloutettu.

Liite 30. Konsernin tunnusluvut

Jatkuvat toiminnot

Milj. euroa	2007 IFRS	2006 IFRS
Liikevaihto	309,6	244,5
Vienti Suomesta	66,6	38,3
Liiketulos	3,2	5,3
% liikevaihdesta	1,0	2,2
Tutkimusmenot	0,7	1,1
% liikevaihdesta	0,2	0,5
Rahoitustuotot(+)/-kulut (-), netto	-0,8	3,3
Tulos ennen veroja	6,0	10,2
% liikevaihdesta	1,9	4,2
Tilikauden tulos	5,6	7,5
% liikevaihdesta	1,8	3,1
Bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja	6,9	1,9
% liikevaihdesta	2,2	0,8
Yritysosot ja muut osakeinvestoinnit	11,6	3,0
% liikevaihdesta	3,7	1,2
Henkilöstö keskimäärin	725	662

Konsernitilinpäätös, IFRS

Koko konserni, jatkuvat ja lopetettut toiminnot

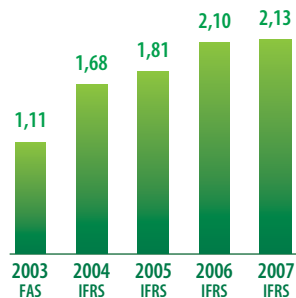
Milj. euroa	2007 IFRS	2006 IFRS	2005 IFRS	2004 IFRS	2003 FAS
Kannattavuus					
Liikevaihto	376,8	408,7	433,0	473,7	492,0
Liiketulos	12,3	14,5	16,3	11,4	11,7
% liikevaihdosta	3,3	3,5	3,8	2,4	2,4
Tulos ennen veroja	14,6	17,8	14,9	12,6	8,4
% liikevaihdosta	3,9	4,4	3,4	2,7	1,7
Tilikauden tulos	13,4	13,1	11,4	10,5	5,7
% liikevaihdosta	3,6	3,2	2,6	2,2	1,2
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	13,3	13,1	11,3	10,4	6,7
Vähemmistölle	0,1	-	0,1	0,1	-1,0
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	10,8	10,5	10,2	10,1	6,0
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	10,0	11,2	10,8	8,7	7,7
Rahoitus ja taloudellinen asema					
Omavaraisuusaste, %	62,1	50,3	50,0	49,6	39,5
Nettovelkaantumisaste, %	16,0	40,7	29,9	33,8	65,4
Pitkäaikaiset varat	99,4	115,6	123,9	118,5	109,8
Vaihto-omaisuus	64,4	65,3	54,5	49,5	80,2
Muut lyhytaikaiset varat	42,1	56,5	53,7	46,8	59,6
Oma pääoma	128,0	119,2	116,1	106,8	95,1
Jakokelpoiset varat	61,6	40,1	65,7	55,3	47,5
Korolliset velat	33,6	56,0	45,9	46,4	73,7
Korottomat velat	44,3	62,3	70,1	62,2	75,7
Taseen loppusumma	205,9	237,5	232,2	215,4	249,7
Muut tunnusluvut					
Bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja	7,5	7,6	7,3	5,4	9,5
% liikevaihdosta	2,0	1,9	1,7	1,1	1,9
Yritysostot ja muut osakeinvestoinnit	11,6	3,0	4,4	5,7	0,0
% liikevaihdosta	3,1	0,7	1,0	1,2	0,0
Henkilöstö keskimäärin	849	981	1 033	1 072	1 161

Osakekohtaiset tunnusluvut

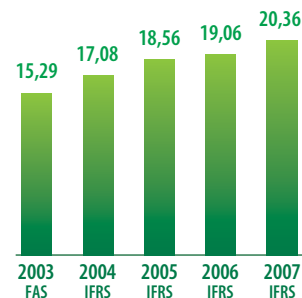
	2007 IFRS	2006 IFRS	2005 IFRS	2004 IFRS	2003 FAS
Tulos ja osinko					
Tulos/osake, EUR	2,13	2,10	1,81	1,68	1,11
Nimellisosinko/osake, EUR	¹⁾ 0,85	0,84	0,73	0,65	0,65
Oikaistu osinko/osake, EUR	¹⁾ 0,85	0,84	0,73	0,65	0,65
Osinkosuhde, %	40,0	40,0	40,3	38,7	58,5
Efektiiivinen osinkotuotto, %	5,3	3,5	4,1	5,4	5,5
P/E-luku	7,6	11,6	9,9	7,2	10,6
Oma pääoma/osake, EUR	20,36	19,06	18,56	17,08	15,29
Osakkeen kurssikehitys, EUR					
Oikaistu pörssikurssi	16,19	24,30	18,00	12,05	11,75
Tilikauden alin	15,65	15,26	11,71	11,00	8,20
Tilikauden ylin	24,50	24,70	18,29	14,50	12,14
Tilikauden keskimurssi	20,86	20,21	14,34	12,57	10,18
Osakkeiden vaihto					
Osakkeiden vaihto pörssissä, 1000 kpl	923	1 622	3 769	1 779	345
Osuus osakkeiden keskimääräisestä määrästä, %	14,6	25,7	59,7	28,6	5,6
Osakepääoma, milj. euroa	12,6	12,6	12,6	12,6	12,2
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	102,3	153,5	113,7	76,1	71,9
Osingonjako, milj. euroa	¹⁾ 5,3	5,3	4,6	4,1	3,9
Osakkeiden määrä					
Osakkeiden lukumäärä	6 317 576	6 317 576	6 317 576	6 317 576	6 122 576
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä	6 252 576	6 252 576	6 252 576	6 160 151	6 057 576
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa	6 252 576	6 252 576	6 252 576	6 252 576	6 057 576

1) Hallituksen ehdotus

Tulos / osake, euroa

Oma pääoma / osake, euroa

Liite 31. Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, % (ROE)	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin tilikauden aikana)}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$	x 100
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma yhteensä}}$	x 100
Korollinen nettovelka	=	Korolliset velat - rahavarat	

Osakekohtaiset tunnusluvut

Tulos/osake	=	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$	
Oikaistu osinko/osake	=	$\frac{\text{Oikaistu osinko/osake}}{\text{Osakeantikerroin}}$	
Osinkosuhte, %	=	$\frac{\text{Oikaistu osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}}$	x 100
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{Oikaistu osinko/osake}}{\text{Oikaistu pörssikurssi tilikauden lopussa}}$	x 100
P/E-luku	=	$\frac{\text{Oikaistu pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{Tulos/osake}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$	
Oikaistu pörssikurssi	=	$\frac{\text{Tilikauden viimeinen pörssikurssi}}{\text{Osakeantikerroin}}$	
Osakekannan markkina-arvo	=	Tilikauden lopun osakemäärä x oikaistu pörssikurssi	
Korollinen nettovelka	=	Korolliset velat - rahavarat - lyhytaikaiset investoinnit	

Liite 32. Osakkeet ja osakkeenomistajat

Suurimmat osakkeenomistajat 8.2.2008

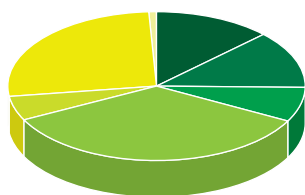
	Osakemäärä	%	Äänimäärä	%
Esko Eela	386 548	6,1	386 548	6,2
Odin Finland	364 909	5,8	364 909	5,8
Valio Oy	327 912	5,2	327 912	5,2
OP-Suomi Arvo	292 100	4,6	292 100	4,7
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	267 214	4,2	267 214	4,3
Skagen Global Verdipapirfond	210 350	3,3	210 350	3,4
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	153 800	2,5	153 800	2,5
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK)	125 485	2,0	125 485	2,0
Evli-Select	115 000	1,8	115 000	1,8
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	110 000	1,7	110 000	1,7
Hallintarekisteröidyt osakkeet	890 934	14,1	890 934	14,2
Muut osakkeenomistajat	3 008 324	47,6	3 008 324	48,1
Ulkopuolisten omistuksessa yhteensä	6 252 576	99,0	6 252 576	100,0
Omassa omistuksessa	65 000	1,0		
	6 317 576	100,0		

Johdon omistus

Hallituneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 8.2.2008 yhteensä 21 192 osaketta. Nämä vastaavat 0,3 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 8.2.2008

Osakkeita	Osakkaiden lukumäärä (kpl)	Osuus osakkaista (%)	Osakkeita yhteensä (kpl)	Osuus osakkeista (%)
1 – 100	3 905	48,9	175 419	2,8
101 – 500	3 075	38,5	739 123	11,7
501 – 1 000	613	7,7	446 803	7,0
1 001 – 5 000	335	4,2	608 318	9,6
5 001 – 10 000	22	0,3	150 156	2,4
10 001 – 50 000	18	0,2	390 176	6,2
50 001 – 100 000	9	0,1	585 716	9,3
100 001 – 500 000	11	0,1	2 630 476	41,6
500 001 –	1	0,0	536 470	8,5
Yhteistilillä			54 919	0,9
Yhteensä	7 989	100,0	6 317 576	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 8.2.2008

	% osakkaista	% osakkeista
Yritykset	1,9	12,8
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,4	12,6
Julkisyhteisöt	0,5	7,3
Kotitaloudet	95,8	34,7
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1,3	5,5
Ulkomaat ja hallintarekisteri		26,2
Yhteistilillä		0,9
Yhteensä	100,0	100,0

Emoyhtiön tuloslaskelma, FAS

1 000 euroa	Liitetieto	2007	2006
Liikevaihto	(1)	-	50 227
Valmisteverastojen muutos		-	-1 440
Liiketoiminnan muut tuotot	(2)	19 062	2 072
Materiaalit ja palvelut	(3)	-	-25 786
Henkilöstökulut	(4)	-1 483	-13 103
Poistot ja arvonalentumiset	(5)	-351	-3 075
Liiketoiminnan muut kulut		-2 893	-8 806
Liikevoitto		14 334	89
Rahoitustuotot ja -kulut	(6)	8 065	3 159
Voitto ennen satunnaisia eriä		22 399	3 248
Satunnaiset tuotot	(7)	4 850	-
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		27 249	3 248
Tilinpäätössiirrot	(8)	71	567
Tuloverot	(9)	-537	-1 450
Tilikauden voitto		26 783	2 365

Emoyhtiön tase, FAS

1 000 euroa	Liitetieto	31.12.2007	31.12.2006
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	(10)	810	638
Aineelliset hyödykkeet	(11)	5 690	20 744
Osuudet saman konsernin yrityksissä	(12,13)	35 907	28 136
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	(12,13)	-	9 430
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	(12,13)	18 115	12 163
Muut sijoitukset ja saamiset	(12,13)	75	477
		60 598	71 588
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	(14)	-	8 929
Pitkäaikaiset saamiset	(15)	7 415	5 800
Lyhytaikaiset saamiset	(16)	49 888	47 271
Myytavissä olevat arvopaperit		8 118	-
Rahat ja pankkisaamiset		2 853	5 825
		68 274	67 825
		128 872	139 414
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	(17)		
Osakepääoma		12 635	12 635
Ylikurssirahasto		23 391	23 391
Käyttöraha		7 232	7 232
Edellisten tilikausien voitto		27 583	30 470
Tilikauden voitto		26 783	2 365
		97 624	76 093
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
	(18)	85	5 214
Vieras pääoma			
	(19)		
Laskennallinen verovelka		17	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma		29 369	44 400
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		1 777	13 707
		128 872	139 414

Emoyhtiön rahavirtalaskelma, FAS

1 000 euroa	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen satunnaiseriä	26 783	3 248
Oikaisut	-30 431	-883
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	4 609	4 696
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-	1 515
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-8 031	-9 667
Varausten muutos	-	-1 886
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-7 070	-2 977
Saadut osingot liiketoiminnasta	1 950	16
Maksetut korot liiketoiminnasta	-1 987	-1 128
Saadut korot liiketoiminnasta	2 853	1 796
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	-	-91
Maksetut verot liiketoiminnasta	106	-3 291
Liiketoiminnan rahavirta (A)	-4 148	-5 675
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-750	-852
Aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	-	3 560
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	-11 298	-9 750
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	25 116	846
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	149	-
Investoinnit osakkuusyhtiöosakkeisiin	-	-145
Investoinnit muihin sijoituksiin	-35 084	-111
Muiden sijoitusten luovutustulot	26 999	2 560
Lyhytaikaisten sijoitusten lisäys/vähennys	-	-51
Saadut osingot investoinneista	5 250	-
Investointien rahavirta (B)	10 382	-3 943
Rahavirta ennen rahoitusta	6 234	-9 618
Rahoituksen rahavirrat		
Lyhytaikaisen rahoituksen muutos	-10 500	19 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-6 400	-6 400
Lainasaamisten takaisinmaksut	12 946	-
Maksetut osingot	-5 252	-4 564
Saadut konserniavustukset	-	350
Rahoituksen rahavirta (C)	-9 206	8 386
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	-2 972	-1 232
Rahavarat tilikauden alussa	5 825	7 057
Rahavarat tilikauden lopussa	2 853	5 825

Konsernipankkitilin muutos 3 383 (2 551) on esitetty käyttöpääoman muutoksessa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, FAS

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella. Pysyvien vastaavien julkisesti noteeratut käyttöomaisuusosakkeet on arvostettu alkuperäiseen hankintamenoon.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muunnettu euroiksi Euroopan keskuspankin keskurssiin. Lyhytaikaisista saamisista ja veloista syntyneet kurssierot on kirjattu tulosvaikutteisesti. Myös pitkäaikaisten saamisten ja velkojen realisoitumattomat kurssitappiot on kirjattu tulosvaikutteisesti. Realisoitumattomat kurssivoitot on kirjattu enintään samasta valuutasta syntyneen kurssitappion määrään saakka.

Laskennalliset verot

Laskennallinen verovelka ja -saaminen on laskettu verotuksen ja tilinpäätöksen välisille väliaikaisille eroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa.

Johdannaissopimusten käyttö

Riskienhallintapolitiikkansa mukaisesti yhtiö käyttää erilaisia johdannaisia valuutta-, korko- sekä hyödykehintariskeiltä suojautumiseen. Liitetietojen vastuissa on ilmoitettu johdannaissopimusten käyvät arvot, jotka kertovat minkälaisia tulosvaikutuksia olisi syntynyt johdannaispositioiden sulkemisesta tilinpäätöshetkellä.

Yhtiö on suojautunut pitkäaikaisten vaihtuvakorkoisten velkojen korkorisiltä koronvaihto- ja korkokattosopimuksilla. Sopimuksista aiheutuvat kulut tai tuotot kirjataan suoriteperusteisesti muihin rahoituskuluihin tai muihin rahoitustuottoihin.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön henkilöstön lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutuksilla. Aikaisemmin Lännen toimihenkilöiden eläkesäätiö s.r.:n toimintapiiriin kuuluneille toimihenkilöille ja eläkeläisille etueläkevakuutukset antavat eläkesäätiön sääntöjen mukaisen lisäeläketurvan.

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 62 vuotta.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot, FAS

1. Liikevaihto toimialoittain ja markkina-alueittain

1000 euroa	2007	2006
Toimialoittain		
Pakasteliiketoiminta	-	50 216
Muut toiminnot	-	11
Yhteensä	-	50 227
Vienti Suomesta	-	1 786
Markkina-alueittain		
Suomi	-	48 442
Muut EU-maat	-	1 347
Muut maat	-	438
Yhteensä	-	50 227

2. Liiketoiminnan muut tuotot

1000 euroa	2007	2006
Luovutusvoitot	18 531	616
Vuokratuotot	262	214
Palveluveloitukset	127	1 047
Muut	142	195
Yhteensä	19 062	2 072

3. Materiaalit ja palvelut

1000 euroa	2007	2006
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-	25 028
Varaston muutos	-	75
Ulkopuoliset palvelut	-	683
Yhteensä	-	25 786

4. Henkilöstökulut ja henkilöstön määrä

1000 euroa	2007	2006
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 287	10 533
Eläkekulut	142	1 679
Muut henkilösivukulut	55	891
Yhteensä	1 484	13 103
Henkilöstö keskimäärin		
Pakasteliiketoiminta	-	297
Muut toiminnot	11	16
Yhteensä	11	313

Toimielinten palkat, palkkiot ja etuudet on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetietojen liitteessä 28.

Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan eläkesitoumukset: Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 62 vuotta.

5. Poistot ja arvonalentumiset

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasa-poistoina taloudellisen pitoajan perusteella alkuperäisistä hankintamenoista. Poistot perustuvat allaoleviin pitoaikoihin:

Aineettomat oikeudet	5 tai 10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 tai 10 vuotta
Rakennukset, kiviset ja puiset	20–30 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	5 tai 10 vuotta
Koneet ja kalusto	5 tai 10 vuotta

1000 euroa	2007	2006
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat oikeudet	2	172
Muut pitkävaikutteiset menot	33	114
Rakennukset ja rakennelmat	270	1 156
Koneet ja kalusto	46	1 633
Yhteensä	351	3 075

6. Rahoitustuotot ja -kulut

1000 euroa	2007	2006
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1 950	-
Osakkuusyrityksiltä	5 250	-
Muilta	11	16
Yhteensä	7 211	16
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	321	678
Osakkuusyrityksiltä	11	-
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1 996	1 078
Osakkuusyrityksiltä	9	-
Sijoitusten luovutusvoitot	-	2 568
Muut korkotuotot muilta	505	217
Yhteensä	2 510	3 863
Rahoitustuotot yhteensä	10 053	4 557
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	172	122
Muille	1 816	1 276
Yhteensä	1 988	1 398
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	8 065	3 159

7. Satunnaiset tuotot

1000 euroa	2007	2006
Saadut konserniavustukset	4 850	-

8. Tilinpäätössiirrot

1000 euroa	2007	2006
Poistoeron muutos		
Muut pitkävaikutteiset menot	4	-2
Rakennukset ja rakennelmat	68	477
Koneet ja kalusto	-1	92
Yhteensä	71	567

9. Tuloverot

1000 euroa	2007	2006
Tilikaudelta	520	889
Aikaisemmilta tilikausilta	-	71
Laskennallisen verosaamisen muutos	-	490
Laskennallisen verovelan muutos	17	-
Yhteensä	537	1 450

10. Aineettomat hyödykkeet

1000 euroa	2007	2006
AINEETTOMAT OIKEUDET		
Hankintameno 1.1.	1 722	1 739
Vähennykset	-	-17
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-1 687	-
Hankintameno 31.12.	35	1 722
Kertyneet poistot	-1 334	-1 175
Vähennykset liiketoimintasiirrossa, kertyneet poistot	1 307	13
Tilikauden poisto	-2	-172
Kertyneet poistot 31.12.	-29	-1 334
Kirjanpitoarvo 31.12.	6	388
LIIKEARVO		
Hankintameno 1.1.	6 334	6 334
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-6 334	-
Hankintameno 31.12.	-	6 334
Kertyneet poistot	-6 334	-6 334
Vähennykset liiketoimintasiirrossa, kertyneet poistot	6 334	-
Kertyneet poistot 31.12.	-	-6 334
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT		
Hankintameno 1.1.	1 063	1 088
Lisäykset	-	91
Vähennykset	7	-116
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-759	-
Hankintameno 31.12.	311	1 063
Kertyneet poistot	-813	-813
Vähennysten kertyneet poistot	-7	114
Vähennykset liiketoimintasiirrossa, kertyneet poistot	597	-
Tilikauden poisto	-34	-114
Kertyneet poistot 31.12.	-257	-813
Kirjanpitoarvo 31.12.	54	250
ENNAKKOMAKSUT		
Lisäykset	750	-
Hankintameno 31.12.	750	-
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	810	638

11. Aineelliset hyödykkeet

1000 euroa	2007	2006
MAA- JA VESIALUEET		
Hankintameno 1.1.	2 491	2 491
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-142	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 349	2 491
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT		
Hankintameno 1.1.	24 532	29 895
Vähennykset	-	-5 433
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-18 760	-
Siirrot erien välillä	-	70
Hankintameno 31.12.	5 772	24 532
Kertyneet poistot	-11 178	-13 131
Vähennysten kertyneet poistot	-	3 109
Vähennykset liiketoimintasiirrossa, kertyneet poistot	8 869	-
Tilikauden poisto	-271	-1 156
Kertyneet poistot 31.12.	-2 580	-11 178
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 192	13 351
KONEET JA KALUSTO		
Hankintameno 1.1.	26 560	26 643
Lisäykset	-	162
Vähennykset	-	-768
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-25 957	-
Siirrot erien välillä	-	523
Hankintameno 31.12.	603	26 560
Kertyneet poistot	-21 727	-20 750
Vähennysten kertyneet poistot	-	656
Vähennykset liiketoimintasiirrossa, kertyneet poistot	21 256	-
Tilikauden poisto	-46	-1 633
Kertyneet poistot 31.12.	-517	-21 727
Kirjanpitoarvo 31.12.	86	4 833
Kirjanpitoarvosta 31.12. koneiden ja laitteiden osuus	-	4 605
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Hankintameno 1.1.	64	64
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-1	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	63	64

1000 euroa	2007	2006
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT		
Hankintameno 1.1.	6	-
Lisäykset	-	598
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-6	-
Siirrot erien välillä	-	-592
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	6
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	5 690	20 744
ARVONKOROTUKSET		
Maa-alueet 1.1. ja 31.12.	1850	1850
Rakennukset 1.1. ja 31.12.	-	812

12. Sijoitukset

1000 euroa	2007	2006
OSUUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ		
Hankintameno 1.1.	28 136	19 232
Lisäykset	20 723	9 750
Vähennykset	-6 601	-846
Siirrot erien välillä	-6 342	-
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-9	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	35 907	28 136
SAAMISET SAMAN KONSERNIN YRITYKSILTÄ		
Hankintameno 1.1.	9 430	9 430
Vähennykset	-9 430	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	9 430
OSUUDET OMISTUSYHTEISYRITYKSISSÄ		
Osuudet osakkuusyrittäjissä		
Hankintameno 1.1.	12 163	12 019
Lisäykset	-	144
Vähennykset	-364	-
Siirrot erien välillä	6 342	-
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-26	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	18 115	12 163
MUUT SIOITUKSET JA SAAMISET		
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET		
Hankintameno 1.1.	52	922
Vähennykset	-	-870
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-8	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	44	52

1000 euroa	2007	2006
MUUT SAAMISET		
Hankintameno 1.1.	425	314
Lisäykset	-	111
Siirrot erien välillä	-111	-
Vähennykset liiketoimintasiirrossa	-283	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	31	425
Muut sijoitukset ja saamiset yhteensä	75	477
Sijoitukset yhteensä	54 098	50 206

13. Emoyhtiön omistamat tytär- ja osakkuusyrietykset ja muut osakkeet, osuudet ja saamiset

	Kotipaikka	Omistus- osuus -%
Tytäryrietykset		
Avena Nordic Grain Oy	Helsinki	100,0
Mildola Oy	Kirkkonummi	100,0
Apetit Kala Oy	Kuopio	100,0
Apetit Suomi Oy	Säkylä	100,0
Apetit Pakaste Oy	Säkylä	100,0
Maritim Food AS	Norja	100,0
Cibarius Oy	Turku	100,0
Lepäävät yhtiöt, 7 kpl	Säkylä	100,0
Osakkuusyrietykset		
Sucros Oy	Helsinki	20,0
Suomen Rehu Oy	Helsinki	49,0
Yhteisyrietykset		
Ateriamestarit Oy	Raisio	50,0

Muut osakkeet, osuudet ja pitkäaikaiset saamiset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2007 1000 euroa
Muut	
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	44
Liittymismaksut, pitkäaikaiset saamiset	31
Yhteensä	75

14. Vaihto-omaisuus

1000 euroa	2007	2006
Aineet ja tarvikkeet	-	1 905
Valmiit tuotteet/tavarat	-	7 024
Yhteensä	-	8 929

15. Pitkäaikaiset saamiset

1000 euroa	2007	2006
Lainasaamiset saman konsernin yrietyksiltä	3 065	-
Muut saamiset osakkuusyrietyksiltä	4 350	5 800
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	7 415	5 800

16. Lyhytaikaiset saamiset

1000 euroa	2007	2006
Myyntisaamiset	17	4 924
Saamiset saman konsernin yrietyksiltä		
Myyntisaamiset	304	606
Lainasaamiset	38 430	34 910
Konsernipankkitilisaaminen	3 363	3 252
Konserniavustussaamiset	4 850	-
Muut saamiset	1 215	169
Yhteensä	48 162	38 937
Saamiset omistusyhteisyrietyksiltä		
Myyntisaamiset	39	1 003
Muut saamiset	1 450	1 450
Yhteensä	1 489	2 453
Muut saamiset		
	90	8
Siirtosaamiset		
Eläke- ja muut lakisääteiset vakuutukset	7	357
Tuloverot	-	331
Muut	123	259
Yhteensä	130	947
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	49 888	47 271

17. Oman pääoman muutokset

1000 euroa	2007	2006
Osakepääoma 1.1.	12 635	12 635
Osakepääoma 31.12.	12 635	12 635
Ylikurssirahasto 1.1.	23 391	23 391
Ylikurssirahasto 31.12.	23 391	23 391
Käyttöraahasto 1.1.	7 232	7 232
Käyttöraahasto 31.12.	7 232	7 232

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

1000 euroa	2007	2006
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	30 470	25 979
Siirto tilikauden tuloksesta	2 365	9 056
Osingonjako	-5 252	-4 564
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	27 583	30 470
Tilikauden voitto	26 783	2 365
Oma pääoma 31.12.	97 624	76 093
Voitonjakokelpoiset varat		
Käyttörahoisto	7 232	7 232
Edellisten tilikausien voitto	27 583	30 470
Tilikauden voitto	26 783	2 365
Voitonjakokelpoiset varat 31.12.	61 598	40 067

18. Tilinpäätössiirtojen kertymä

1000 euroa	2007	2006
Kertynyt poistoero	85	5 214

19. Vieras pääoma

1000 euroa	2007	2006
Laskennallinen verovelka		
Jaksotuseroista	17	-
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	-	6 400
Ostovelat	279	4 117
Yhteensä	279	10 517
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	23	9
Muut velat	66	66
Konsernipankkitilivelka	1 869	5 136
Siirtovelat	11	10
Yhteensä	1 969	5 221
Velat omistusyhteisyrityksille		
Ostovelat	3	3
Muut velat		
Emittoidut yritystodistusslainat	27 500	38 000
Muut	222	816
Yhteensä	27 722	38 816

1000 euroa	2007	2006
Siirtovelat		
Lomapalkat sosiaalikuluihin	294	1 455
Muut palkat ja palkkiot sosiaalikuluihin	-	1 013
Kulujaksotukset	163	170
Rahoituskulut	78	47
Tuloverot	328	-
Muut	260	865
Yhteensä	1 123	3 550
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma yhteensä	29 369	44 400
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma yhteensä	1 777	13 707

20. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

1000 euroa	2007	2006
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä		
Rahalaitoslainat	-	6 400
Velkojen vakuudeksi annetut		
Kiinteistökiinnitykset	-	18 888
Yrityskiinnitykset	-	30 071
Pantatut osakkeet	-	3 600
Muut annetut vakuudet		
Pantit	-	4
Leasing-vastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	26	282
Myöhemmin maksettavat	16	209
Vuokravastuut		
Ei purettavissa olevat muut vuokrasopimukset, vähimmäisvuokravastuut	845	1 337
Vastuut omista sitoumuksista		
Takaisinostositoumukset	-	22
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta		
Takaukset	5 074	10 150
Johdannaissopimukset		
Koronvaihtosopimukset		
Käypä arvo	89	98
Kohde-etuuden arvo	25 000	25 000
Hyödykejohdannaiset		
Käypä arvo	402	235
Kohde-etuuden arvo	1 409	1 893
Valuuttatermiinit		
Käypä arvo	-34	-
Kohde-etuuden arvo	2 819	-

Osakkeet, osakepääoma ja osakkeenomistajat

Rekisteröinti ja noteeraus

Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään. Osakkeet on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1989 alkaen. Osakkeen symboli on LTE1S.

Osakkeet ja äänioikeus

Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeet ovat yhtä sarjaa. Kaikilla osakkeilla on sama ääni- ja osinko-oikeus. Yhtiöjärjestyksen määräyksellä osakkeenomistajan äänimäärä on rajattu yhteen kymmenesosaan yhtiökokouksessa edustetusta äänimäärästä.

Osakepääoma

Osakepääoman vähimmäismäärä on 10 000 000 euroa ja enimmäismäärä 40 000 000 euroa. Osakkeen nimellisarvo on 2 euroa. Osakepääoma tilikauden alussa oli 12 635 152 euroa ja osakkeiden lukumäärä 6 317 576 kappaletta.

Lännen Tehtaat Oyj:n 29.3.2007 pidetty yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään uusien osakkeiden antamisesta ja yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamisesta yhdessä tai useammassa erässä maksullisena osakeantina. Uusia osakkeita voidaan antaa enintään 631 757 kappaletta. Yhtiön hallussa olevia osakkeita voidaan luovuttaa enintään 65 000 kappaletta. Uuden osakkeen merkintähinta on vähintään osakkeen nimellisarvo eli kaksi (2) euroa. Oman osakkeen luovutushinta on vähintään sen luovutushetken mukainen käypä arvo, joka määräytyy Helsingin Pörssin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä määräytyvän kaupankäyntikurssin perusteella. Valtuutus käsittää oikeuden poiketa osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, oikeuden tarjota osakkeita rahan sijasta myös apporttiosuutta vastaan tai muutoin tietyin ehdoin taikka käyttämällä kuitausoikeutta sekä oikeuden päättää osakkeen merkintähinnasta ja muista osakeantiin liittyvistä ehdoista ja seikoista.

Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Valtuutus kumosi aikaisemman 29.3.2006 annetun osakeanti- valtuutuksen ja samana päivänä annetun valtuutuksen omien osakkeiden luovuttamiseen.

Hallitus ei ole 8.2.2008 mennessä käyttänyt yhtiökokouksen sille myöntämää uusien osakkeiden antamis- ja omien osakkeiden luovuttamisvaltuutusta.

Omat osakkeet

Yhtiön omistuksessa oli tilikauden päättyessä 65 000 kpl vuosina 2000–2001 hankittua yhtiön omaa osaketta. Osakkeet edustavat 1,0 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä. Omien osakkeiden hankintameno oli 778 475 euroa eli keskimäärin 11,98 euroa osakkeelta. Yhtiön omistamalla omilla osakkeilla ei ole äänioikeutta eikä niille makseta osinkoa.

Lännen Tehtaat Oyj:n osakeoptiot

Lännen Tehtaat Oyj:llä ei ole voimassa olevia osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä.

Liputusilmoitukset

Norjalainen Skagen AS:n hallinnoima Skagen Funds ilmoitti 19.10.2007 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisesti, että se oli ostanut

Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeita ja että sen omistus oli 18.10.2007 yhteensä 318 200 osaketta, mikä on 5,04 % Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä.

Suurimmat osakkeenomistajat 8.2.2008

	Osakemäärä	%	Äänimäärä	%
Esko Eela	386 548	6,1	386 548	6,2
Odin Finland	364 909	5,8	364 909	5,8
Valio Oy	327 912	5,2	327 912	5,2
OP-Suomi Arvo	292 100	4,6	292 100	4,7
Sijoitusrahasto Nordea				
Nordic Small Cap	267 214	4,2	267 214	4,3
Skagen Global				
Verdipapirfond	210 350	3,3	210 350	3,4
Keskinäinen				
Eläkevakuutusyhtiö				
Ilmarinen	153 800	2,5	153 800	2,5
Maa- ja metsätalous- tajan Keskusliitto (MTK)	125 485	2,0	125 485	2,0
Evli-Select	115 000	1,8	115 000	1,8
Keskinäinen Vakuutusyhtiö				
Eläke-Fennia	110 000	1,7	110 000	1,7
Hallintarekisteröidyt osakkeet	890 934	14,1	890 934	14,2
Muut osakkeenomistajat	3 008 324	47,6	3 008 324	48,1
Ulkopuolisten omistuksessa yhteensä	6 252 576	99,0	6 252 576	100,0
Omassa omistuksessa	65 000	1,0		
	6 317 576	100,0		

Johdon omistus

Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 8.2.2008 yhteensä 21 192 osaketta. Nämä vastaavat 0,3 % yhtiön osakkeista ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

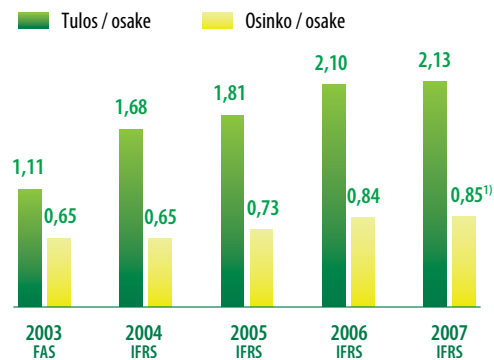
Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 8.2.2008

Osakkeita	Osakkaiden lukumäärä (kpl)	Osuus osakkaista (%)	Osakkeita yhteensä (kpl)	Osuus osakkeista (%)
1 – 100	3 905	48,9	175 419	2,8
101 – 500	3 075	38,5	739 123	11,7
501 – 1 000	613	7,7	446 803	7,0
1 001 – 5 000	335	4,2	608 318	9,6
5 001 – 10 000	22	0,3	150 156	2,4
10 001 – 50 000	18	0,2	390 176	6,2
50 001 – 100 000	9	0,1	585 716	9,3
100 001 – 500 000	11	0,1	2 630 476	41,6
500 001 –	1	0,0	536 470	8,5
Yhteistilillä			54 919	0,9
Yhteensä	7 989	100,0	6 317 576	100,0

Osinkopolitiikka

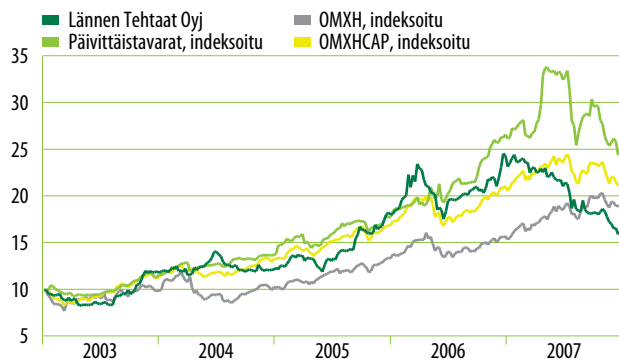
Lännen Tehtaat Oyj:n hallituksen tavoitteena on, että yhtiön osake on omistajalleen hyväuottoinen ja arvonsa säilyttävä sijoitus. Osinkopolitiikan tarkoituksena on tukea tätä tavoitetta. Osinkona yhtiö jakaa vähintään 40 % emoyhtiön omistajille kuuluvasta tilikauden voitosta.

Tulos / osake ja osinko / osake, euroa

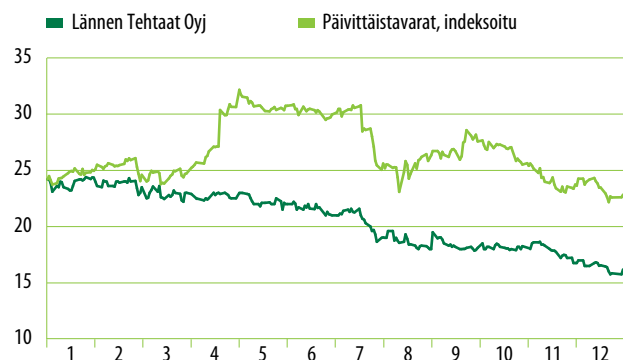

1) Hallituksen ehdotus

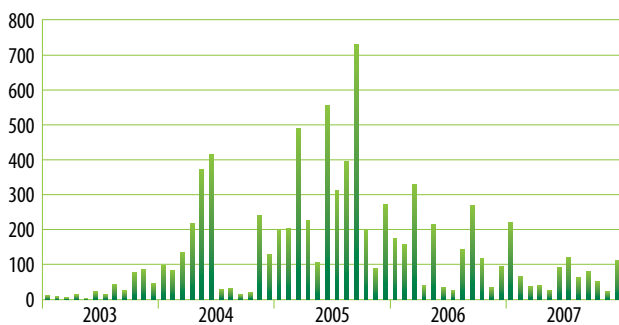
Osakkeen hintakehitys 2003 – 2007, euroa

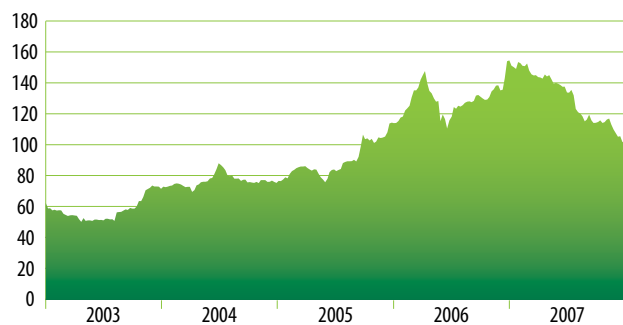
Osakkeen hintakehitys 2007, euroa

Osakevaihto 2003 – 2007, 1 000 kpl

Markkina-arvo 2003 – 2007, miljoonaa euroa

Hallituksen voitonjakoehdotus

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2007 ovat 61 598 627,82 euroa, josta tilikauden voitto on 26 783 845,36 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jaetaan 0,85 euroa osakkeelta eli yhteensä 5 314 689,60 euroa
- jätetään omaan pääomaan 56 283 938,22 euroa
- Yhteensä 61 598 627,82 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Espoossa 14. päivänä helmikuuta 2008

Tom v. Weymarn	Hannu Simula	Harri Eela
Aappo Kontu	Matti Lappalainen	Soili Suonoja
	Matti Karppinen	
	toimitusjohtaja	

Tilintarkastuskertomus

Lännen Tehtaat Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Lännen Tehtaat Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2007. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laaditun konsernitilinpäätöksen sekä Suomessa voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisesti laaditun toimintakertomuksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen, joka sisältää emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon konsernitilinpäätöksestä sekä emoyhtiön tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Konsernitilinpäätös

EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laadittu konsernitilinpäätös antaa näiden standardien ja kirjanpitolain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Emoyhtiön tilinpäätös, toimintakertomus ja hallinto

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti ja antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa ja antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Säkylässä 27. päivänä helmikuuta 2008

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Hannu Pellinen
KHT

Tomi Moisio
KHT, JHTT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa käsitellyt Lännen Tehtaat Oyj:n vuoden 2007 tilinpäätöksen, joka sisältää myös konsernitilinpäätöksen sekä hallituksen toimintakertomuksen ja siihen liittyvän hallituksen ehdotuksen voittovarojen käyttämisestä sekä yhtiön tilintarkastajan antaman tilintarkastuskertomuksen, joiden johdosta sillä ei ole huomautettavaa.

Hallintoneuvosto puoltaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista ja yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käyttämisestä.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa: maanviljelijä Hannu Lamminen, agronomi Marja-Liisa Mikola-Luoto, maanviljelijä Jarmo Mäntyharju, maanviljelijä Juha Nevavuori, maanviljelijä Tuomo Raininko, johtaja Helena Walldén ja maanviljelijä Mauno Ylinen.

Säkylässä 4. päivänä maaliskuuta 2008

Hallintoneuvoston puolesta

Juha Nevavuori
puheenjohtaja

Asmo Ritala
sihteeri

Hallinnointiperiaatteet

Corporate Governance

Konsermirakenne

Lännen Tehtaat -konserni muodostuu emoyhtiö Lännen Tehtaat Oyj:stä ja sen tytäryhtiöistä. Merkittävimpiä tytäryhtiöitä ovat Apetit Pakaste Oy, Apetit Kala Oy, Maritim Food AS, Mildola Oy, Avena Nordic Grain Oy ja Apetit Suomi Oy.

Sovellettavat säännökset

Lännen Tehtaat Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä sekä yhtiön yhtiöjärjestystä. Näiden lisäksi yhtiö noudattaa Helsingin Pörssin 1.1.2006 voimaan tullutta sisäpiiriohjetta sekä Helsingin Pörssin, Keskukskauppakamarin ja Elinkeinoelämän keskusliiton 1.7.2004 voimaan tullutta suositusta listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä (CG-suositus).

Yhtiökokous

Lännen Tehtaat Oyj:n ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkeenomistajat yhtiökokouksessa, jonka kutsuu koolle yhtiön hallitus. Yhtiökokoukset jaetaan varsinaisiin ja ylimääräisiin yhtiökokouksiin.

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä hallituksen määräämänä ajankohtana vuosittain viimeistään toukokuussa. Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat sekä mahdolliset muut ehdotukset yhtiökokoukselle. Varsinainen yhtiökokous on yleensä pidetty maaliskuun huhtikuun aikana.

Ylimääräinen yhtiökokous kutsutaan tarvittaessa koolle käsittelemään tiettyä yhtiökokoukselle tehtyä ehdotusta.

Kutsu yhtiökokoukseen

Osakkeenomistajat kutsutaan yhtiökokoukseen vähintään kahdessa yhtiön hallituksen määräämässä valtakunnallisessa sanomalehdessä julkaistavalla kokouskutsulla, jossa mainitaan kokouksessa käsiteltävät asiat. Lisäksi kokouskutsu ja hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle julkistetaan pörssitiedotteella ja asetetaan nähtäväksi yhtiön internet-sivuilla.

Osallistuminen kokoukseen

Yhtiökokoukseen on ilmoitauduttava ennakkoon kokouskutsussa mainitun määräajan kuluessa. Osakkeenomistaja voi osallistua yhtiökokoukseen itse tai valtuuttamansa asiamiehen välityksellä. Lisäksi osakkeenomistaja tai asiamies voivat käyttää yhtiökokouksessa avustajaa. Yhtiökokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka asetetaan osakkeenomistajien nähtäville kahden viikon kuluttua yhtiökokouksesta. Lisäksi yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörssitiedotteella.

Yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan läsnäolo yhtiökokouksessa

Yhtiön tavoitteena on, että kaikki hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat läsnä varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Päätöksenteko yhtiökokouksessa

Yhtiöllä on yksi osakesarja ja osakkeilla on yhtäläinen äänioikeus. Yhtiökokouksessa kukaan osakkeenomistajista ei ole oikeutettu äänestämään enemmällä kuin yhdellä kymmenesosalla kokouksessa edustetusta äänimäärästä. Äänestettäessä yhtiökokouksen päätökseksi tulee tavallisesti se esitys, jota on kannattanut enemmän kuin puolet annetuista äänistä tai äänten mennessä tasan puheenjohtajan kannattama esitys. Suomen osakeyhtiölain mukaan on kuitenkin useita asioita, mm. yhtiöjärjestyksen muutos ja päätös suunnatusta osakeannista, jolloin päätöksen syntyminen edellyttää lain vaatiman korotetun määränemmistön.

Yhtiön yhtiöjärjestyksessä ei ole lunastulauseketta eikä yhtiön tiedossa ole osakassopimuksia äänivallan käytöstä yhtiössä eikä sopimuksia yhtiön osakkeiden luovuttamisen rajoittamisesta.

Hallintoneuvosto

Kokoonpano ja toimikausi

Yhtiöllä on hallintoneuvosto, johon kuuluu vähintään 15 ja enintään 20 yhtiökokouksessa valittua jäsentä. Hallintoneuvoston jäseneksi ei saa valita henkilöä, joka on täyttänyt 65 vuotta. Yhtiön vakituinen henkilökunta voi lisäksi keskuudestaan nimetä hallintoneuvostoon enintään neljä jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain (725/90) 4 §:n mukaisesti. Henkilökunnan edustajilla ei ole oikeutta osallistua hallintoneuvoston kokoukseen silloin, kun siellä käsitellään yhtiön johdon valintaa, erottamista, johdon sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteen ehtoja tai työtaistelutoimenpiteitä koskevia asioita.

Hallintoneuvoston jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan kolmannen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallintoneuvosto kokoontuu yleensä kolme kertaa vuodessa.

Tehtävät

Hallintoneuvosto valitsee, yhtiön suurimpia osakkeenomistajia kuultuaan, yhtiön hallituksen jäsenet, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä päättää heille maksettavista palkkioista. Hallintoneuvoston tehtävänä on myös hallinnon valvonta ja ohjeiden antaminen hallitukselle, lausunnon antaminen tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta sekä muut osakeyhtiölain mukaan hallintoneuvostolle kuuluvat tehtävät.

Poikkeus CG-suosituksesta

CG-suosituksen (nro 10) mukaan yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja päättää heille maksettavista palkkioista. Suosituksesta poikkeavaan käytäntöön on päädytty, koska hallintoneuvostolla yhtiön hallitusta valvovana elimenä on parhaat edellytykset arvioida hallituksen kokoonpanoa ja hallituksen jäseniltä edellytettäviä ominaisuuksia.

Hallitus

Kokoonpano ja toimikausi

Lännen Tehtaat Oyj:n hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen toimikausi

päättynyt vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen jälkeisen ensimmäisen hallintoneuvoston kokouksen päättyessä. Yhtiöjärjestyksessä ei ole rajoitettu hallituksen jäsenten toimikausien lukumäärää eikä muullakaan tavalla rajoitettu hallintoneuvoston päätösvaltaa hallituksen jäsenten valinnassa. Hallituksen jäseneksi ei saa valita henkilöä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

Tehtävät

Hallituksen yleisenä tehtävänä on suunnata yhtiön toiminta niin, että se tuottaa pitkällä aikavälillä mahdollisimman suuren lisäarvon siihen sijoitetulle pääomalle, ottaen samalla huomioon eri sidosryhmien odotukset.

Tehtäviensä toteuttamiseksi hallitus:

- vahvistaa yhtiön eettiset arvot ja toimintatavat ja seuraa niiden toteutumista
- vahvistaa yhtiön perusstrategian ja seuraa jatkuvasti sen ajankohtaisuutta
- määrittelee yhtiön osinkopolitiikan
- hyväksyy strategian pohjalta vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin sekä valvoo niiden toteutumista
- hyväksyy vuosittaisen investointien kokonaismäärän ja sen jakautumisen liiketoiminta-alueittain sekä päättää suurista ja strategisesti tärkeistä investoinneista, yrityskaupoista ja divestoinneista
- käsittelee ja hyväksyy osavuositarkastukset, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen
- vahvistaa konsernin organisaatorakenteen
- käy ainakin vuosittain läpi yhtiön toimintaan liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinnan sekä hyväksyy niitä koskevat toimintapolitiikat ja limiitit
- nimittää ja vapauttaa tehtävästään toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen sekä päättää heidän toimiehdostaan ja kannustussjärjestelmänsä
- asettaa vuosittain toimitusjohtajalle henkilökohtaiset tavoitteet ja arvioi niiden toteutumista
- kokoontuu vähintään kerran vuodessa ilman toimivan johdon läsnäoloa
- pitää vähintään kerran vuodessa yhteisen kokouksen tilintarkastajien kanssa
- arvioi kerran vuodessa omaa toimintaansa ja toimittaa arvioinnin tulokset hallintoneuvoston käytettäväksi
- vahvistaa itselleen työjärjestyksen, joka tarkistetaan vuosittain
- seuraa yhtiön työskentelyilmapiiriä ja henkilöstön selviämistä tehtävistään
- seuraa vuosittain johdon seuraajakysymyksiä ja tekee niistä tarvittavat johtopäätökset

Riippumattomuusarviointi

Yhtiön hallitus on suorittanut Corporate Governance -suositusten kohdan 18 mukaisesti hallituksen jäsenten riippumattomuusarvioinnin suhteessa yhtiöön. Arvioinnin perusteella todettiin, että kaikki hallituksen jäsenet, hallituksen puheenjohtaja Tom v. Weymarn, varapuheenjohtaja Hannu Simula sekä jäsenet Harri Eela, Aappo Kontu, Matti Lappalainen ja Soili Suonoja ovat yhtiöstä riippumattomia. Kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia Corporate Governance -suosituksessa tarkoitettua merkittävästä osakkeenomistajasta.

Päätöksenteko

Hallitus on aina velvollinen toimimaan yhtiön edun mukaisesti ja siten, että toiminta ei ole omiaan tuottamaan osakkeenomistajalle tai muulle taholle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella. Hallituksen jäsen on esteellinen osallistumaan hallituksen jäsenen ja yhtiön välisen asian käsittelyyn. Hallituksen kokousten koollekutsumisesta ja kokoustyöskentelystä vastaa hallituksen puheenjohtaja yhdessä toimitusjohtajan ja hallituksen sihteerin kanssa. Äänestystilanteessa hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide ja tasatilanteissa päätökseksi tulee se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut. Henkilövalissa äänen mennessä tasan ratkaistaan valinta arvalla.

Kokouskäytäntö ja itsearviointi

Hallitus kokoontuu noin seitsemän kertaa vuodessa. Hallitus ei ole jakanut jäsenilleen erityisiä liiketoiminnan seurannan painopistealueita. Kokouksen esittelijänä toimii Lännen Tehtaat Oyj:n toimitusjohtaja tai hänen toimeksiannostaan muu konsernin johtoon kuuluva henkilö. Hallituksen työjärjestyksen mukaan toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallitus saa käyttöönsä riittävät tiedot konsernin toiminnan ja taloudellisen tilanteen arvioimista varten sekä valvoo hallituksen päätösten täytäntöönpanoa ja raportoi hallitukselle täytäntöönpanossa havaitsemistaan puutteista tai ongelmista. Hallituksen sihteerinä toimii konsernin lakiasioista vastaava toimihenkilö. Hallitus arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojaan tekemällä itsearvioinnin kerran vuodessa. Hallitustyön arviointitulokset annetaan tiedoksi hallintoneuvostolle.

Hallituksen palkkiot ja muut etuisuudet

Yhtiön hallintoneuvosto päättää hallituksen palkkiot sekä kulujen korvausperusteet vuosittain. Hallituksen jäsenten palkkiot maksetaan rahakorvauksina. Maksetut palkkiot on ilmoitettu yhtiön internet-sivuilla.

Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen

Lännen Tehtaat Oyj:llä on toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen. Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä informoida hallitusta yhtiön liiketoiminnan ja taloudellisen tilanteen kehityksestä. Hän vastaa lisäksi yhtiön juoksevan hallinnon järjestämisestä ja valvoo, että yhtiön varainhoito on järjestetty luotettavasti. Toimitusjohtaja toimii ensisijaisesti hallituksen kokousten esittelijänä ja vastaa päätösehdotusten laatimisesta. Toimitusjohtaja voi soveliaaksi katsomissaan asioissa delegoida esittelyn tai päätösehdotuksen laatimisen myös konsernijohtoon kuuluvalla henkilöllä. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen valitsee yhtiön hallitus, joka päättää myös toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen palkasta, tulospalkkiosta ja palvelussuhteen muista ehtoista. Toimitusjohtajan palvelussuhteen ehtoista on sovittu kirjallisesti. Toimitusjohtajalla ei ole toimikautta, vaan hänet on valittu tehtävään toistaiseksi.

Eläkeikä ja etuudet

Toimitusjohtajan eläkeikä ja etuudet ilmoitetaan yhtiön internet-sivuilla.

Hallinnointiperiaatteet

Konsernin johtajisto

Konsernissa on johtajisto, jonka puheenjohtajana on Lännen Tehtaat Oyj:n toimitusjohtaja ja jäsenenä erikseen johtajiston jäseniksi valittavat suurimpien toimialaryhmien johtajat, konsernin taloudesta ja rahoituksesta vastaava johtaja sekä muut erikseen johtajiston jäseniksi valittavat konsernin eri yksiköiden johtajat. Johtajistolla ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Johtajisto on Lännen Tehtaat Oyj:n toimitusjohtajan asettama neuvoa-antava elin, jonka tehtävänä on konsernilaajuisten kehityshankkeiden sekä konsernitaseisten periaatteiden ja menettelytapojen käsittely tarvittaessa. Lisäksi johtajistoa informoidaan mm. konsernin ja tytäryhtiöiden liiketoimintasuunnitelmista, tuloskehityksestä ja Lännen Tehtaat Oyj:n hallituksessa käsiteltävistä asioista, joiden valmisteluun se myös tarvittaessa osallistuu. Johtajisto kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa. Johtajiston jäsenten valinnasta päättää toimitusjohtaja.

Tilintarkastus

Lakisääteisen tilintarkastuksen pääasiallisena tehtävänä on todentaa, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta tilikaudelta. Lännen Tehtaat Oyj:n tilikausi on kalenterivuosi. Tilintarkastaja on velvollinen tarkastamaan yhtiön tilikauden kirjanpidon ja tilinpäätöksen oikeellisuuden sekä antamaan suorittamastaan tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen yhtiökokoukselle. Lisäksi Suomen lain mukaan tilintarkastaja tarkastaa myös yhtiön hallinnon lainmukaisuutta. Tilintarkastaja raportoi havainnoistaan vähintään kerran vuodessa yhtiön hallitukselle.

Tilintarkastaja

Yhtiöjärjestyksen mukaan Lännen Tehtaat Oyj:ssä on vähintään kaksi ja enintään kolme varsinaisen yhtiökokouksen valitsemaa tilintarkastajaa. Tilintarkastajan toimikausi päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastajien on oltava Keskuskaupparikamarin hyväksymiä tilintarkastajia tai tilintarkastusyhteisöjä.

Maksetut palkkiot

Tilintarkastajille maksetut palkkiot ilmoitetaan yhtiön internet-sivuilla.

Konsernin raportointi ja sisäinen valvonta

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan kuukausittain koko konsernin kattavalla raportoinnilla. Raporteilla seurataan kuukausittaista ja kumulatiivista toteutumaa verrattuna budjettiin, edelliseen vuoteen sekä säännöllisesti päivitettäviin ennusteisiin. Ajantasaisten ennusteet kattavat seuraavat 12 kuukautta. Kuukausiraportoinnin tiedot täsmäytetään säännöllisesti kirjanpitoon. Konsernin toimitusjohtaja ja johtajiston jäsenet saavat raportit käyttöönsä ja konsernin hallitus konserniyhteenvetdon ja tiivistelmät yksikkökohtaisista tiedoista. Sisäinen valvonta on nivellytetty osaksi konsernin taloushallintoa. Jokaisessa konsernin yhtiössä tai tulosityksikössä on talousvastuuseen nimetty henkilö, joka vastaa lainsäädännön ja konsernin ohjeiden noudattamisesta. Valvontatarkastusta suorittavat konsernin tilintarkastajat osana vuositarkastusohjelmaa. Tilintarkastajat raportoivat havainnoistaan tarkastuksen kohteena olevan yksikön johtajalle ja taloudesta vastuussa olevalle henkilölle, konsernin talousjohtajalle, talouspäällikölle ja kirjanpidosta ja veroasioista vastuussa olevalle päällikölle sekä konsernin toimitusjohtajalle.

Riskienhallinta

Lännen Tehtaiden keskeinen tavoite on konsernin kannattavuuden ja kilpailukyvyyn parantaminen ja taloudellisen aseman varmistaminen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea näiden tavoitteiden saavuttamista.

Lännen Tehtaat -konsernilla on dokumentoitu kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestelmä, jonka mukaisesti kaikki konserniyhtiöt ja liiketoimintayksiköt tunnistavat, arvioivat ja raportoivat säännöllisesti liiketoimintaansa liittyviä riskejä ja tarvittavien kontrollimenetelmien ja hallintakeinojen riittävyyttä. Näiden strategiatyötä ja päätöksentekoa tukevien riskiarviointien tarkoituksena on riittävien toimenpiteiden varmistaminen strategisten, operatiivisten, rahoitus- ja vahinkoriskien hallitsemiseksi.

Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus vahvistaa konsernin riskienhallintapolitiikan, riskienhallintaperiaatteet ja riskilimiitit ja varmistaa niiden ajanmukaisuuden vuosittain.

Liiketoimintayksiköiden hallinnointiperiaatteet

Liiketoimintayksiköiden hallinnointiperiaatteilla varmistetaan, että yksiköiden operatiivisessa toiminnassa noudatetaan tehtyjä päätöksiä ja että henkilöillä eri yksiköissä on selkeä käsitys liiketoimintayksikön tehtäviin liittyvistä vastuista ja valtuuksista. Liiketoimintayksiköiden hallinnointiperiaatteita sovelletaan Lännen Tehtaat Oyj:n konsernihallinnossa ja kaikissa kokonaan omistetuissa tytäryhtiöissä.

Liiketoimintayksiköissä ja konsernihallinnossa toimivien johtajien tulee huolehtia siitä, että toiminta ja päätöksenteko tapahtuvat sovitujen hallinnointiperiaatteiden mukaisesti. Liiketoimintayksiköiden johtajien tulee lisäksi huolehtia siitä, että toiminta liiketoimintayksiköissä noudattaa niihin hyväksytyjä toimintaperiaatteita.

Päätöksenteko ja vastuu ovat henkilökohtaisia. Johtoryhmien ja työryhmien tehtävänä on toimia päätöksenteon valmistelueliminä. Vastaavaa henkilökohtaisuuden periaatetta noudatetaan myös päätösvaltuuksien delegoinnissa.

Konserniyhtiöiden juridinen rakenne ei vastaa konsernin liiketoimintojen toiminnallista rakennetta. Juridiset yksiköt muodostavatkin vain perustan liiketoiminnan oikeudelliselle rakenteelle. Emoyhtiön kokonaan omistamien tytäryhtiöiden hallitukset muodostuvat konsernin palveluksessa olevista henkilöistä.

Apetit Pakaste

Apetit Pakaste Oy kehittää, valmistaa ja markkinoi vihannes-, ruoka- ja perunapakasteita sekä hilloja ja marmeladeja. Yhtiön päämarkkina-alue on Suomi. Yhtiön toiminta perustuu yhtiön strategian mukaisiin toimintasuunnitelmiin ja budjetteihin, jotka hyväksyy yhtiön hallitus. Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus vahvistaa vuosittain toimintasuunnitelman ja vuosisuunnitelman. Yhtiön toimitusjohtajan päätöksenteko perustuu, osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen ohella, hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan ja budjettiin. Kaksi kertaa vuodessa pidettävissä johdon katselmuksissa varmistetaan toiminnanhallintajärjestelmän soveltuvuus yhtiön toimintapolitiikan toteuttamiseen. Asetettujen tavoitteiden seuranta perustuu jatkuvaan yhtiön sisäiseen raportointiin.

Apetit Kala

Apetit Kala Oy kehittää, valmistaa ja markkinoi kalatuotteita päämarkkina-alueenaan Suomi. Yhtiön konseptiliiketoiminta tarjoaa ratkaisuja

palvelumyöntitönsä ulkoistaville asiakkaille. Yhtiön toiminta perustuu yhtiön strategian mukaisiin toimintasuunnitelmiin ja budjetteihin, jotka hyväksyy yhtiön hallitus. Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus vahvistaa vuosittain toimintasuunnitelman ja vuosisuunnitelman. Yhtiön toimitusjohtajan päätöksenteko perustuu osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen ohella hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan ja budjettiin. Kaksi kertaa vuodessa pidettävissä johdon katselmuksissa varmistetaan toiminnanhallintajärjestelmän soveltuvuus yhtiön toimintapolitiikan toteuttamiseen. Asetettujen tavoitteiden seuranta perustuu jatkuvaan yhtiön sisäiseen raportointiin.

Maritim Food

Maritim Food AS kehittää, valmistaa ja markkinoi äyriäis- ja kalatuotteita kuluttaja- ja suurtalousmarkkinoille Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa. Yhtiöllä on tytäryhtiöt Norjassa ja Ruotsissa. Yhtiön toiminta perustuu yhtiön strategian mukaisiin toimintasuunnitelmiin ja budjetteihin, jotka hyväksyy yhtiön hallitus. Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus vahvistaa vuosittain toimintasuunnitelman ja vuosisuunnitelman. Yhtiön toimitusjohtajan päätöksenteko perustuu Norjan osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen ohella hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan ja budjettiin. Asetettujen tavoitteiden seuranta perustuu jatkuvaan yhtiön ja sen tytäryhtiöiden sisäiseen raportointiin.

Mildola

Mildola Oy kehittää, valmistaa ja markkinoi kasviöljyä ja kasvivalkuaisrehuja. Kasvivalkuaisrehujen päämarkkina-alue on Suomi. Kasviöljyjistä puolet viedään. Viennin painopiste on Skandinavia ja Baltian maat. Yhtiön toiminta perustuu yhtiön strategian mukaisiin toimintasuunnitelmiin ja budjetteihin, jotka hyväksyy yhtiön hallitus. Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus vahvistaa vuosittain toimintasuunnitelman ja vuosisuunnitelman. Yhtiön toimitusjohtajan päätöksenteko perustuu osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen ohella hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan ja budjettiin. Vuosittain pidettävissä johdon katselmuksissa varmistetaan toiminnanhallintajärjestelmän soveltuvuus yhtiön toimintapolitiikan toteuttamiseen. Asetettujen tavoitteiden seuranta perustuu jatkuvaan yhtiön sisäiseen raportointiin.

Avena Nordic Grain

Avena Nordic Grain Oy harjoittaa kotimaista ja kansainvälistä vilja-, öljykasvi-, palkokasvi- ja rehuraaka-aineiden kauppaa. Yhtiöllä on tytäryhtiöt Venäjällä ja Liettuaissa sekä edustustot Venäjällä ja Kazakistanissa. Yhtiön toiminta perustuu yhtiön strategian mukaisiin toimintasuunnitelmiin ja budjetteihin, jotka hyväksyy yhtiön hallitus. Lännen Tehtaat Oyj:n hallitus vahvistaa vuosittain toimintasuunnitelman ja vuosisuunnitelman. Yhtiön toimitusjohtajan päätöksenteko perustuu osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen ohella hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan ja budjettiin. Asetettujen tavoitteiden seuranta perustuu jatkuvaan yhtiön sisäiseen raportointiin.

Apetit Suomi

Apetit Suomi Oy tuottaa henkilöstöhallinnon, myynnin ja markkinoinnin, tietohallinnon sekä taloushallinnon ja ympäristöhallinnon palveluita konsernin liiketoimintayksiköille. Henkilöstöhallinnon tehtävänä on tukea linjajohtoa ja esimiehiä saavuttamaan strategiset ja operatiiviset tavoitteet kehittämällä ja johtamalla henkilöstöhallinnon ydinprosesseja. Kaupallinen toiminto kehittää, markkinoi ja myy Apetit Kalan ja Apetit Pakasteen valmistamia tuotteita. Kaupallinen toiminto vastaa yhtiöiden kuluttaja- ja asiakasprosesseista.

Prosessien päätökset tehdään voimassaolevien Apetit Kalan ja Apetit Pakasteen liiketoimintastrategioiden ja vuosisuunnitelmien puitteissa. Myyntiin ja markkinointiin liittyvät strategiat ja toimintasuunnitelmat hyväksyy Apetit Kalan ja Apetit Pakasteen toimitusjohtaja johtoryhmävalmistelun pohjalta. Toiminnasta ja poikkeamista strategisista suunnitelmista raportoidaan Apetit Kalan ja Apetit Pakasteen johtoryhmissä sekä Apetit-ryhmän johtoryhmässä. Tietohallinto tuottaa tietohallinnon palveluita konsernin tulosyksiköille. Tietohallinto vastaa konsernin perustietotekniikasta ja IT-infrastruktuurista sekä yksiköille tuotettujen tietohallintopalveluiden laadusta ja kustannustehokkuudesta. Liiketoimintajärjestelmien omistajuus on tulosyksiköillä. Tulosyksiköiden järjestelmähankkeissa tietohallinto tukee muutostyötä ja antaa teknistä ja projektiosaamista sekä käyttöönoton jälkeistä käyttäjätukea. Apetit Suomen taloushallinto vastaa konsernin kassanhallinnasta ja maksuliikenteestä sekä sovittujen liiketoimintayksiköiden laskujen käsittelyyn ja laskutukseen liittyvistä tehtävistä. Ympäristöhallinto vastaa Säkylän teollisuusalueen vesiasioista, jätehuollosta ja jätevesien käsittelystä sekä neuvoo ja opastaa konserniyhtiöitä ympäristöasioihin liittyvissä kysymyksissä ja seuraa ympäristöpäämäärien toteutumista.

Konsernihallinto

Konsernihallinto vastaa konsernitason taloushallinnosta ja lakiasiain palveluista. Taloushallinto vastaa konsernitason kuukausiraportoinnista sekä tuottaa tilinpäätöksen, vuosikertomuksen sekä neljännesvuosittain osavuosikatsaukset. Lisäksi taloushallinto vastaa rahoituksesta ja konsernitason vakuutuksista, pörssitiedottamisesta, tulosenustamisen ja vuosisuunnittelun ohjauksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Lakiasiain palvelu toimii tulosyksiköiden oikeudellisena neuvonantajana ja vastaa niiden tarvitsemien oikeudellisten palveluiden tuottamisesta.

Corporate governancen päivitys

Säännöllisesti päivitettävä Lännen Tehtaat Oyj:n Corporate Governance -osio on nähtävillä Lännen Tehtaat Oyj:n internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/sijoittajatieto/hallinnointi kohdassa hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä.

Tiedot 31.12.2007

Hallintoneuvosto

Lännen Tehtaat Oyj:n hallintoneuvostoon kuuluu tällä hetkellä 20 yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä sekä neljä henkilöstöryhmien valitsemaa jäsentä. Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan 11.4.2007 hallintoneuvoston puheenjohtajaksi Juha Nevavuoren ja varapuheenjohtajaksi Heikki Halkilahden. Hallintoneuvoston jäsenet on esitelty vuosikertomuksen sivulla 92.

Hallintoneuvosto kokoontui vuoden 2007 aikana 5 kertaa.

Varsinainen yhtiökokous 29.3.2007 päätti, että hallintoneuvoston puheenjohtajan kuukausipalkkio on 350 euroa ja varapuheenjohtajan kuukausipalkkio 300 euroa. Hallintoneuvoston jäsenten ja puheenjohtajan kokouspalkkio on 200 euroa. Hallintoneuvoston jäsenille maksettiin palkkioita vuonna 2007 yhteensä 30 850 euroa.

Hallitus

Lännen Tehtaat Oyj:n hallintoneuvosto päätti 11.4.2007 valita hallitukseen 6 jäsentä.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Tom v. Weymar ja varapuheenjohtajaksi Hannu Simula. Hallituksen jäsenet on esitelty vuosikertomuksen sivulla 93.

Hallitus kokoontui 15 kertaa vuonna 2007. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 100 %.

Hallintoneuvoston 11.4.2007 tekemän päätöksen mukaan hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 2 750 euron kuukausipalkkio, varapuheenjohtajalle 1 700 euron ja jäsenille 1 350 euron kuukausipalkkio. Hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita 129 200 euroa vuonna 2007.

Toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen

Kauppatieteiden maisteri Matti Karppinen on toiminut toimitusjohtajana 1.9.2005 alkaen.

Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeiset ehdot on määritelty toimitusjohtajasopimuksessa. Sopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajan tämä on oikeutettu 12 kuukauden palkkaa vastaavaan erakorvaukseen. Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 62 vuotta.

Vuonna 2007 toimitusjohtajan palkka oli 372 305 euroa, joka sisältää palkan luontoisetuineen ja tulospalkkion.

Toimitusjohtajan sijaiseksi nimitettiin 1.1.2008 alkaen konsernin talousjohtaja, kauppatieteiden maisteri Eero Kinnunen.

Tilintarkastajat

Lännen Tehtaat Oyj:n vuoden 2007 yhtiökokous päätti valita yhtiölle kaksi tilintarkastajaa. Tilintarkastajiksi valittiin Hannu Pellinen, KHT ja KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. KHT-yhteisön päävastuullisena tilintarkastajana toimi Jari Henttula, KHT 28.9.2007 saakka ja siitä alkaen Tomi Moisiö, KHT, JHTT. Lännen Tehtaat -konsernin tytäryhtiöiden tilintarkastajina toimivat pääsääntöisesti PricewaterhouseCoopers-yhteisöt tai näiden palveluksessa olevat tilintarkastajat.

Tilintarkastajille Suomessa ja muissa maissa maksettiin vuonna 2007 Lännen Tehtaat -konsernin yhtiöiden tilintarkastuksesta yhteensä 173 644 euroa. Tilintarkastuspalkkioiden lisäksi PricewaterhouseCoopers-ketjun yhtiöille maksettiin vero-, IFRS- ja muista asiantuntija-palveluista 133 913 euroa.

Sisäpiiriasiat

Lännen Tehtaat Oyj:n hallituksen vahvistamat, 12.6.2007 voimaan tulleet sisäpiirisäännöt perustuvat arvopaperimarkkinalain (AML 5 luku) säännöksiin ja rahoitustarkastuksen määräyksiin (RATA:n standardi 5.3 sisäpiiri-ilmoituksista ja -rekisteristä 1.9.2005) sekä Helsingin Pörsin hallituksen hyväksymään sisäpiiriohjeeseen. Sääntöihin sisältyvät ohjeet julkiseen sisäpiirirekisteriin kuuluville, yrityskohtaiseen pysyvään sisäpiirirekisteriin kuuluville sekä hankekohtaisille sisäpiiriläisille sekä sisäpiirihallinnon organisoinnista ja menettelytavoista.

Lännen Tehtaat Oyj:n julkiseen sisäpiirirekisteriin kuuluvat toimielimen jäsenyyden tai asemansa perusteella yhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen sekä tilintarkastajat ja varatilintarkastajat mukaan lukien tilintarkastusyhteisön yhtiöstä päävastuullinen tilintarkastaja, yhtiön talousjohtaja, Apetit Pakaste Oy:n toimitusjohtaja, Apetit Kala Oy:n toimitusjohtaja, Maritim Food AS:n toimitusjohtaja, Maritim Food Sweden AS:n toimitusjohtaja, Mildola Oy:n toimitusjohtaja sekä Avena Nordic Grain Oy:n toimitusjohtaja.

Yhtiön yrityskohtaiseen pysyvään sisäpiirirekisteriin merkitään ne yhtiön palveluksessa olevat henkilöt, jotka asemansa tai tehtäviensä perusteella saavat säännöllisesti sisäpiiritietoa. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin on merkitty noin 10 henkilöä.

Yhtiössä on voimassa kaupankäyntirajoitus, joka kieltää yhtiön pysyvien sisäpiiriläisten kaupankäynnin yhtiön osakkeilla 21 päivän ajan ennen yhtiön osavuosikatsauksen ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista.

Yhtiö ylläpitää sisäpiirirekisteriään Suomen Arvopaperikeskus Oy:n SIRE-järjestelmässä.

Tiedot ilmoitusvelvollisista sisäpiiriläisistä ja heidän omistuksistaan ovat luettavissa yhtiön internet-sivuilla www.lannen.fi/ff/sijoittajatieto/hallinnointi kohdassa sisäpiirirekisteri.

Kooste vuoden 2007 pörssitiedotteista

Lännen Tehtaat Oyj:n pörssitiedotteet ovat kokonaisuudessaan luettavissa yhtiön internet-sivuilla www.lannen.fi/fi/sijoittajatielo

Tammikuu

PT 19.1.2007

Lännen Tehtaat ei lähde enemmistöosakkaaksi bioetanoli-hankkeeseen

PT 19.1.2007

Lännen Tehtaat keskittyy elintarvikkeisiin ja myy Suomen Rehu Oy:n ja Avena Nordic Grain Oy:n osake-enemmistön Hankkija-Maatalous Oy:lle

Helmikuu

PT 6.2.2007

Lännen Tehtaat Oyj ostaa norjalaisen kalajalosteiden valmistajan Maritim Food AS:n

PT 14.2.2007

Lännen Tehtaat Oyj:n tilinpäätöstiedote 1.1. – 31.12.2006

PT 14.2.2007

Hallituksen ehdotukset Lännen Tehtaat Oyj:n yhtiökokoukselle

PT 28.2.2007

Lännen Tehtaat Oyj:n yritys-hankinta Norjassa varmistui

Maaliskuu

PT 5.3.2007

Kilpailuvirastolta välipäätös Suomen Rehun ja Avena Nordic Grainin enemmistö-osakkeiden kaupasta

PI 6.3.2007

Yhtiökokouskutsu

PI 19.3.2007

Lännen Tehtaiden vuosikertomus 2006 julkistettu

29.3.2007

PT Lännen Tehtaat Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

PT 29.3.2007

Lännen Tehtaat ottaa raportoinnissaan käyttöön uuden segmenttijaon

Huhtikuu

PT 11.4.2007

Hallintoneuvoston järjestäytyminen ja hallituksen valinta

PT 12.4.2007

Apetit Kala suunnittelee tuotannon ja pakkaamo-toimintojen siirtämistä Keravalta Kuopioon

PT 27.4.2007

Kvartaalikohtaiset vertailutiedot vuodelta 2006 uudella segmenttijaolla

Toukokuu

PT 8.5.2007

Osavuositiedote 1.1. – 31.3.2007

PT 28.5.2007

Muutos Suomen Rehu Oy:n ja Avena Nordic Grain Oy:n osake-enemmistöä koskevan kaupan rakenteeseen

Kesäkuu

PT 5.6.2007

Kilpailuviranomaiset hyväksyivät Suomen Rehu Oy:n osake-enemmistöä koskevan kaupan

PT 5.6.2007

Apetit Kala siirtää tuotannon ja pakkaamotoiminnot Keravalta Kuopioon

Heinäkuu

PT 17.7.2007

Jatkuvien toimintojen toisen vuosineljänneksen tulos jää ennakoarviota heikommaksi

Elokuu

PT 1.8.2007

Lännen Tehtaat vahvistaa resurssijaon kotimaan kalaliiketoiminnoissa

PT 9.8.2007

Osavuositiedote 1.1. – 30.6.2007

PT 30.8.2007

Lännen Tehtaat vahvistaa asemiaan Norjan ja Ruotsin kalamarkkinoilla kasvattamalla omistusosuuttaan Sandanger AS:ssä

Syyskuu

PT 28.9.2007

Tilintarkastusyhteisön päävastuulliseksi tilintarkastajaksi nimeämä tilintarkastaja vaihtuu

Lokakuu

PI 19.10.2007

Arvopaperimarkkinalain 2 luvun 10 §:n mukainen ilmoitus omistussuosien muuttumisesta

Marraskuu

PT 1.11.2007

Osavuositiedote 1.1. – 30.9.2007

Joulukuu

PI 11.12.2007

Lännen Tehtaiden taloudellinen tiedottaminen vuonna 2008

PT 18.12.2007

Talousjohtaja Eero Kinnunen nimitetty toimitusjohtajan sijaiseksi

PT = pörssitiedote

PI = pörssi-ilmoitus

Hallintoneuvosto ja tilintarkastajat

Hallintoneuvosto

Yhtiökokouksen valitsevat jäsenet:

Juha Nevavuori, s. 1942, maanviljelijä
Puheenjohtaja vuodesta 2007, varapuheenjohtaja vuodesta 2003,
jäsen vuodesta 1973
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: 646 osaketta
(muutos vuonna 2007: –)
Erovuorossa

Heikki Halkilahti, s. 1947, oikeustieteen kandidaatti, ekonomi
Varapuheenjohtaja vuodesta 2007, jäsen vuodesta 1990
Päätoimi: Valion Keskinäinen vakuutusyhtiö ja Valion Eläkekassa,
toimitusjohtaja
Sivutoimi: Valio Oy, hallintojohtaja
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: – (muutos vuonna 2007: –)

Heikki Aaltonen, s. 1956, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 2007

Matti Eskola, s. 1950, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 1991

Jussi Hantula, s. 1955, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 1995

Börje Helenelund, s. 1951, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 1998

Pasi Jaakkola, s. 1941, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 1982

Jouni Kaitila, s. 1963, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 1991

Risto Korpela, s. 1949, toimitusjohtaja
Jäsen vuodesta 2007

Mikko Kurittu, s. 1966, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 2007

Hannu Lamminen, s. 1951, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 1996
Erovuorossa

Markku Länninki, s. 1949, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 2003

Ilkka Markkula, s. 1960, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 2003

Marja-Liisa Mikola-Luoto, s. 1971, agronomi
Jäsen vuodesta 2005
Erovuorossa

Jarmo Mäntyharju, s. 1961, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 2005
Erovuorossa

Samu Pere, s. 1968, hallintojohtaja
Jäsen vuodesta 1998

Tuomo Raininko, s. 1966, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 2005
Erovuorossa

Esa Ruohola, s. 1946, maanviljelijä
Jäsen vuodesta 1998

Helena Walldén, s. 1953, johtaja
Jäsen vuodesta 1996
Erovuorossa

Mauno Ylinen, s. 1965, agronomi
Jäsen vuodesta 2005
Erovuorossa

Henkilöstön nimeämät jäsenet:

Aila Koivuniemi, s. 1944, luottamusmies
Jäsen vuodesta 1997

Veijo Kukkonen, s. 1981, luottamusmies
Jäsen vuodesta 2006

Tapio Mäki, s. 1962, yhdysmies
Jäsen vuodesta 2006

Marja Rusi, s. 1966, luottamusmies
Jäsen vuodesta 1997

Tilintarkastajat

Hannu Pellinen
taloustieteiden maisteri, KHT

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö
päävastuullisena tilintarkastajana

Tomi Moisio, kauppatieteiden maisteri, KHT, JHTT

Hallitus

Tom v. Weymarn, s. 1944, diplomi-insinööri
Puheenjohtaja vuodesta 2003,
jäsen vuodesta 1999
Keskeiset samanaikaiset luottamustoimet:
hallituksen puheenjohtaja: TeliaSonera AB,
Turku Science Park Oy
hallituksen jäsen: CPS Color Group Oy,
Hydrios Biotechnology Oy, Industri Kapital
AB, OKO Pankki Oyj, Sibelius-Akatemia
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus:
2 250 osaketta (muutos vuonna 2007: -)

Hannu Simula, s. 1947, agronomi
Varapuheenjohtaja vuodesta 2003,
jäsen vuodesta 1998
Keskeiset samanaikaiset luottamustoimet:
hallituksen jäsen: Sucros Oy
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus:
850 osaketta (muutos vuonna 2007: -)

Harri Eela, s. 1960, puuteollisuusteknikko
Jäsen vuodesta 2004
Päätoimi: Cursor Oy, projektipäällikkö
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus:
800 osaketta (muutos vuonna 2007: -)

Aappo Kontu, s. 1952, diplomi-insinööri
Jäsen vuodesta 2004
Päätoimi: Empower Oy, toimitusjohtaja
Keskeiset samanaikaiset luottamustoimet:
hallituksen puheenjohtaja: Vahterus Oy
hallituksen jäsen: Empower Group Oy
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus:
500 osaketta (muutos vuonna 2007:
500 osaketta)

Matti Lappalainen, s. 1948, kauppatieteiden maisteri
Jäsen vuodesta 2003
Päätoimi: Vaasan & Vaasan Oy, toimitusjohtaja
Keskeiset samanaikaiset luottamustoimet:
hallituksen puheenjohtaja: Bonaria Oy,
Bonbake Oy
hallituksen jäsen: Elintarviketeollisuusliitto,
Vaasan & Vaasan Oy
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus:
1 000 osaketta (muutos vuonna 2007: -)

Soili Suonoja, s. 1944, kotitalousopettaja,
MBA, kauppaneuvos
Jäsen vuodesta 2003
Hallitusammattilainen
Keskeiset samanaikaiset luottamustoimet:
hallituksen puheenjohtaja: Alko Oy
hallituksen jäsen: Eilakaisla Oy Toimialapalvelu,
Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy,
Lassila & Tikanoja Oyj, Nurmijärven Linja Oy,
Itella Oyj
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus:
200 osaketta (muutos vuonna 2007: -)

Toimitusjohtaja ja johdon edustajat

Matti Karppinen, s. 1958, kauppatieteiden maisteri
Lännen Tehtaat Oyj, toimitusjohtaja vuodesta 2005
Keskeiset samanaikaiset tehtävät:
hallituksen puheenjohtaja:
Finfood – Suomen Ruokatieto ry
hallituksen jäsen: Elintarviketeollisuusliitto
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Anders Ahlberg, s. 1955
Maritim Food Sweden AB, toimitusjohtaja vuodesta 2007
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Jan Brevik, s. 1960, diplomi-insinööri
Maritim Food AS, toimitusjohtaja vuodesta 2000
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Stina Hakulin, s. 1957, diplomi-insinööri
Mildola Oy, toimitusjohtaja vuodesta 2006,
johtaja vuodesta 1999
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Johanna Heikkilä, s. 1962, kauppatieteiden maisteri
Henkilöstöjohtaja vuodesta 2005
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Antti Kerttula, s. 1956, yo-merkonomi
Apetit Pakaste Oy, toimitusjohtaja vuodesta 2007,
johtaja vuodesta 1994
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Eero Kinnunen, s. 1970, kauppatieteiden maisteri
Toimitusjohtajan sijainen vuodesta 2008, talousjohtaja vuodesta 2006
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Tapio Korttilalli, s. 1966, kauppatieteiden maisteri
Kaupallinen johtaja vuodesta 2006, Apetit Suomi Oy
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Ari Laarne, s. 1967, diplomi-insinööri
Apetit Kala Oy, toimitusjohtaja vuodesta 2007, johtaja vuodesta 2006
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Matti Nyfors, s. 1971, tradenomi
Apetit Kala Oy, konseptiliiketoiminta, johtaja vuodesta 2006
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Asmo Ritala, s. 1958, oikeustieteen kandidaatti
Lakimies vuodesta 1995
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Kaija Viljanen, s. 1952, kauppatieteiden maisteri, humanististen tieteiden kandidaatti, EMBA
Avena Nordic Grain Oy, toimitusjohtaja vuodesta 1995
Lännen Tehtaat Oyj:n osakeomistus: –
(muutos vuonna 2007: –)

Yhteystiedot

Lännen Tehtaat Oyj

Konsernihallinto
Maakunnantie 4
PL 100, 27801 Säkyä
Puhelin 010 402 00
Faksi 010 402 4022

Lännen Tehtaat Oyj

Espoon toimipiste
Upseerinkatu 1
PL 404, 02601 Espoo
Puhelin 010 402 00
faksi 010 402 7103

Sähköposti: etunimi.sukunimi@lannen.fi
www.lannen.fi

Y-tunnus 0197395-5
Kotipaikka Säkyä

Tytäryhtiöt

Apetit Pakaste Oy

PL 230, 27801 Säkyä
Puhelin 010 402 4300
Faksi 010 402 4333
etunimi.sukunimi@apetit.fi
www.apetit.fi
Y-tunnus 2077046-7

Maritim Food AS

Råbekksvingen 5
NO-1617 Fredrikstad, Norja
Puhelin +47 6936 3700
Faksi +47 6936 3738
etunimi.sukunimi@maritim-food.no

Mildola Oy

Satamatie 64
PL 21, 02401 Kirkkonummi
Puhelin 010 402 2300
Faksi 010 402 2311
etunimi.sukunimi@mildola.fi
www.mildola.fi
Y-tunnus 0116251-1

Apetit Pakaste Oy

Iso-Heikkiläntie 6
PL 32, 20201 Turku
Puhelin 010 402 00
Faksi 010 402 4622

Maritim Food Sweden AB

Kalkkärrsvägen 21-22
SE-450 52 Dingle, Ruotsi
etunimi.sukunimi@maritim-food.no

Avena Nordic Grain Oy

Upseerinkatu 1
PL 402, 02601 Espoo
Puhelin 010 402 02
Faksi 010 402 2500
etunimi.sukunimi@avena.fi
www.avena.fi
Y-tunnus 0989948-9

Apetit Pakaste Oy

Teollisuustie 3
93100 Pudasjärvi
Puhelin 010 402 00
Faksi 010 402 4666

Sandanger AS

NO-6083 Gjerdsvika, Norja
Puhelin +47 7002 6440
Faksi +47 7002 6441
etunimi.sukunimi@fima.no
www.sunmoere.com

ZAO Avena St. Petersburg

1 Artillerijskaja str.
Europa House
RU-192204 Pietari, Venäjä
Puhelin +7 812 279 3085
Faksi + 7 812 279 3086

Apetit Pakaste Oy

Räpin koetila
Huhdintie 32, 27710 Köyliö
Puhelin 010 402 4431

Apetit Suomi Oy

PL 130, 27801 Säkyä
Puhelin 010 402 4300
Faksi 010 402 4322
etunimi.sukunimi@apetit.fi
www.apetit.fi
Y-tunnus 2077043-2

UAB Avena Nordic Grain

Odminių g. 9-9
LT-01122 Vilna, Liettua
Puhelin. +370 5 243 0290
Faksi +370 5 243 0291

Apetit Kala Oy

Mastotie 7, 70460 Kuopio
Puhelin 010 402 4500
Faksi 010 402 4520
etunimi.sukunimi@apetit.fi
www.apetit.fi
Y-tunnus 0877766-6

Apetit Suomi Oy

Kaupallinen toiminto
Upseerinkatu 1
PL 403, 02601 Espoo
Puhelin 010 402 00
Faksi 010 402 4455

*Ylläpidämme toimipaikkatietoja
internet-sivuillamme
www.lannen.fi kohdassa
yhteystiedot.*

Apetit Kala Oy

Sementtitehtaankatu 5
04260 Kerava
Puhelin 010 402 4500
Faksi 010 402 4573

Lännen Tehtaat Oyj
PL 100, 27801 Säskylä
puh. 010 402 00, faksi 010 402 4022
lannen.tehtaat@lannen.fi
www.lannen.fi